

Datum
2016-09-06Diarienummer
UBN-2016-3459

Yttrande om förslag till Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta förslaget till Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019, avseende nämndens ansvarsområde, med den justering som framgår nedan.

Ärendet

Kommunstyrelsens arbetsutskott har, enligt planeringsdirektiv för mål- och budgetprocessen, den 6 september, § 5, beslutat att remittera ärendet till samtliga nämnder för kvalitetssäkring och kompletteringar med taxor och avgifter.

Föreslagen justering i Mål och budget 2017-2019

Nämnden föreslår följande justering i förslaget till Mål och budget 2017, med plan för 2018-2019:

I mål nr 6 bör göras ett tillägg så att formuleringen blir Uppsalas alla **barn och** elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande. Tillägget är markerat med fet stil. Förändringen syftar till att tydliggöra att målet ska omfatta också barn i förskoleålder.

Taxor och avgifter

Utbildningsnämnden avser att fatta beslut om denna del den 2 november 2016.

Handläggare
Ahrgren Maria
Duvner Sara

Datum
2016-09-05

Diarienummer
KSN-2015-1920

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Begäran om nämndyttrande Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019 för Uppsala kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

att översända förslaget till Mål och budget 2017 med plan för 2018-2019, **bilaga**, för yttrande till nämnder och produktionsstyrelser med svarsdatum senast den 30 september, samt

att nämnderna och produktionsstyrelserna i samband med yttrandet inkommer med förslag på taxor och avgifter.

Ärendet

Uppsala kommuns Mål och budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för kommunens nämnder och bolagsstyrelser. Varje år i november fattar fullmäktige beslut om det kommande årets plan för mål och budget. Då bestämmer fullmäktige hur de ska fördela pengarna samt vilka inriktningsmål och områden som de särskilt vill prioritera. Mål och budget gäller för tre år och revideras årligen, samt följs upp tre gånger om året.

Kommunstyrelsen beslutade i december 2015 om direktiv till budgetarbetet 2017 med plan för 2018-2019. Ett strategiskt seminarium om kommunens ekonomi och utvecklingsförutsättningar hölls i mars i år med företrädare för kommunens nämnder och styrelser. Under mars/april genomfördes ägarsamråd med företrädare för medlemskommunerna avseende de gemensamma nämnderna. Under våren hade moderbolaget USAB och de helägda dotterbolagen uppföljande ägardialog. Föreliggande förslag till Mål och budget har beretts av stadsdirektörens ledningsgrupp i dialog med majoritetens ordförande i nämnderna. Genom den gemensamma beredningen säkerställs samsyn inom kommunen om prioriterade frågeställningar samt förutsättningar för verksamhetens genomförande.

Förslaget till Mål och budget föreslås remitteras till nämnderna av kommunstyrelsens arbetsutskott för yttrande. I samband med detta föreslås att nämnderna inkommer med sina förslag på sina taxor, ersättningar och avgifter. Eventuella justeringar görs sedan inför beslut av Mål och budget i kommunfullmäktige i november.

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Anna Axelsson
Direktör Miljöförvaltningen

Sten Bernhardsson
Direktör Kulturförvaltningen

Gunn-Henny Dahl
Direktör Äldreförvaltningen

Johan Färnstrand
Produktionsdirektör Vård och Omsorg

Jan Holmlund
Direktör Socialförvaltningen

Mats Norrbom
Direktör Stadsbyggnadsförvaltningen

Tomas Odin
Direktör Omsorgsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Direktör Utbildningsförvaltningen

Lena Winterbom
Direktör Arbetsmarknadsförvaltningen

Mål och budget 2017-19

för Uppsala kommun

Beslutad av kommunfullmäktige 7-8 november 2016

Remissversion

Innehåll

1. Politisk plattform.....	4
2. Mål och uppdrag för nämnder och styrelser.....	6
3. Så här styrs Uppsala kommun.....	25
4. Omvärld och förutsättningar	31
4.1 De ekonomiska ramarna 2017–2019	36
4.2 Finansiella mål.....	36
4.3 Investeringar	38
5. Nämnder	41
5.1 Kommunstyrelsen.....	41
Ansvar- och verksamhetsområde	41
Hållbar utveckling.....	41
En modern kommun.....	45
Budget	48
5.2 Stadsbyggnad.....	49
5.2.2 Gatu- och samhällsmiljönämnden.....	51
5.2.3 Plan- och byggnadsnämnden	52
5.2.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	53
5.2.5 Räddningsnämnden.....	54
För budget se bilaga 6.	55
5.2.6 Namngivningsnämnden	56
5.3 Utbildning och arbete, samt kultur, idrott och fritid.....	57
5.3.2 Utbildningsnämnden	59
5.3.3 Arbetsmarknadsnämnden.....	60
5.5.4 Kulturnämnden	61
5.5.5 Idrott- och fritidsnämnden	62
5.4 Vård och omsorg	63
5.4.2 Äldrenämnden.....	65
5.4.3 Omsorgsnämnden	66
5.4.4 Socialnämnden	67
5.4.5 Överförmyndarnämnden	68

6. Ägardirektiv, avkastningskrav och investeringsnivåer för Uppsala Stadshus AB och dotterbolagen i Stadshuskoncernen	69
Bilagor	85
Bilaga 1 Resultaträkning – budget 2017 samt plan för 2018-19	85
Bilaga 2 Finansförvaltningens budget 2016 samt plan 2017-19.....	86
Bilaga 3 Kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde	87
Bilaga 4a Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2016.....	88
Bilaga 4b Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2017.....	89
Bilaga 4c Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2018.....	90
Bilaga 4d Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2019.....	91
Bilaga 5 Budget för överförmyndarnämnden 2017 samt plan för 2018-2019.....	92
Bilaga 6 Budget för räddningsnämnden 2017 samt plan för 2018-2019	93
Bilaga 7 Specifikation - pedagogisk verksamhet.....	94
Bilaga 8 Specifikation - Vård- och omsorgsverksamhet	95
Bilaga 9 Ekonomiskt beräkningsunderlag 2016-2019.....	96
Bilaga 10 Avgifter och taxor.....	104
Bilaga 11 Investeringar	105
Bilaga 12 Kommunfullmäktiges indikatorer och nyckeltal	107
Bilaga 13 Styrdokument beslutade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen	124
Bilaga 14 Uppföljningsplan 2017	126
Bilaga 15 Uppdrag per nämnd och styrelse, översikt	127

1. Politisk plattform

Uppsalas förutsättningar är goda. Arbetslösheten är låg och framtidstron stark. Här ska människor ha möjlighet att leva ett gott liv utifrån sina egna förutsättningar och behov. Uppsala ska vara ett föredöme när det gäller skyddet av de mänskliga rättigheterna. Barns bästa ska vara utgångspunkten i all kommunal verksamhet.

Samtidigt är den ekonomiska situationen en utmaning som måste mötas med tydliga åtgärder. Ett osäkert globalt läge sammanfaller med stora investeringsbehov på hemmaplan. Kommunens kostnader har varit för höga under flera mandatperioder och verksamheten måste granskas utgiftspost för utgiftspost. Prioriteringarna som behöver göras är svåra men målet är självklart: Varje skattekrona ska användas på ett sätt som gynnar en långsiktigt hållbar välfärd, bostadsbyggandet, klimatomställningen och ett jämställt samhälle.

När Uppsala växer måste vi skapa de bästa möjliga förutsättningarna för fler jobb och företag. Vårt mål är att Uppsala ska kunna få 70 000 nya jobb till 2050. Fler lokaler och mer mark ska göras tillgänglig för företag. Ett näringslivsprotokoll inrättas – för att kommunens näringslivsklimat ska förbättras och fler jobb sättas i fokus.

Nya jobb och ökat bostadsbyggande hänger ihop. Bostadsbyggandet tar fart genom en bred uppslutning bakom en modern bostadspolitik. En mer aktiv markpolitik, påskyndad planläggningsprocess och fler byggaktörer i kommunen är avgörande faktorer för att vi nu ska öka takten ytterligare i bostadsbyggandet.

3 000 nya bostäder om året ska till i stadsdelar och kransorter. Vi bygger inte bara bostäder utan vi bygger ett samhälle för människor att leva, bo och utvecklas i. Hyresrätterna ska bli fler. Det behövs insatser för unga vuxna i stadsdelarna, flerbostadshus i kransorterna och nya träffpunkter för äldre. Samtidigt som vi har bostadsbyggandet i fokus ska Uppsala vara en grön stad. Levande stadsdelar är nödvändiga för att skapa trivsel och social hållbarhet.

Skolans huvuduppgift är kunskap. Varje enskilt barn ska bli sett utifrån sina behov och förutsättningar, och utmanas i sitt lärande. Vi satsar på tidiga insatser och ger lågstadiet förstärkningar. Lärarlönesatsningen fortsätter för att göra yrket mer attraktivt. Mer medel tillförs för mindre barngrupper i förskolan. Fokus ska ligga på kärnverksamheten. Genom en starkare skola bryter vi segregationen och kompenserar för skillnader i uppväxtvillkor.

Genom ett kvalitativt förebyggande arbete skapar vi både en bättre framtid för barnet och ett tryggare samhälle för alla. Barns bästa ska alltid komma först. Barnperspektivet ska därför genomsyra alla kommunala beslut.

Jämställdhetsarbetet ska stärkas ytterligare. Strukturella löneskillnader ska åtgärdas och bemötandet i kommunens verksamheter ska vara jämställt. Arbetet mot våld i nära relationer utvecklas och förstärks. I samarbete med fackförbunden stärker vi arbetsvillkoren för medarbetare, inte minst för socialsekreterare och lärare.

Uppsala ska ligga i framkant i klimatomställningen. När kommunen växer och håller ihop är förutsättningarna som bäst att nå målen: fossilfritt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala

2050. I staden är gång, cykling och kollektivtrafik prioriterat. För att det ska vara lätt att vara klimatsmart även på landsbygden ska förutsättningarna för fossilfria bilar förbättras. Ett miljömålsråd inrättas och ambitionerna för energieffektivisering höjs. Vi gör också en stor satsning på ekologisk och närodlad mat. Detta gynnar miljön och Uppsalas lantbrukare samt stärker matglädjen hos eleverna.

För att må bra behöver vi också en meningsfull fritid. Satsningarna på utbyggnad av idrottsanläggningar är de största på decennier. Kulturen och idrotten ska bli mer jämlik, jämställd och tillgänglig. Resurserna ska fördelas mer rättvist.

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun. Ett konkret utvecklingsarbete ska leda till att alla ska kunna leva ett gott liv med bibehållen hälsa och oberoende. Kommunens insatser ska utgå från individens behov av vård och hälsofrämjande insatser, där kultur och en meningsfull fritid är avgörande.

Jobb, välfärd och klimat är nyckelfrågor när Uppsala växer. Vår gemensamma välfärd ska stärkas och alla medborgare ska få lika möjligheter utifrån skilda behov och förutsättningar. För oss går stadens och landsbygdens utveckling hand i hand. Därför fortsätter vi arbetet med att bli en hållbar kommun, både ekonomiskt, ekologiskt och socialt.

Uppsala växer smart och hållbart. I Uppsala vill fler bo och leva. I Uppsala vill fler verka och investera. Livsglädje och mångfald präglar vår kommun.

2. Mål och uppdrag för nämnder och styrelser

Uppsala kommun arbetar med mål- och resultatstyrning. Det betyder att politiker styr utifrån de mål de sätter upp och de resultat som kommunens verksamheter ska uppnå. Genom att planera, följa upp och jämföra våra resultat med andra kommuner identifierar vi framgångar och utvecklingsområden för ökad kvalitet på service och tjänster till invånare och företag.

Kommunfullmäktiges nio inriktningsmål styr den kommunala verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten. De sätter fokus på ett gott liv i ett hållbart samhälle och en modern kommun.

Varje inriktningsmål förstärks med tidsbegränsade uppdrag, som kan vara för alla eller nämnd- och styrelsespecifika. Om inte annat anges gäller uppdragen samtliga nämnder och styrelser. För att följa kommunkoncernens utveckling mot målbilden kopplas kommunövergripande indikatorer till varje inriktningsmål.

Hållbar ekonomisk utveckling är en av förutsättningarna för välfärd och behövs för att säkra människors jobb, försörjning och social trygghet. När fler Uppsalabor kommer i arbete, förbättras också förutsättningarna för att trygga välfärden för invånarna. En hållbar ekonomi innebär att kostnaderna inte överstiger intäkterna och att kostnaderna inte överförs på kommande generationer. Samtidigt måste det finnas utrymme för både kvalitetsförbättringar och nödvändiga investeringar i den växande kommunen. Uppsala är en kommun där företag ges förutsättningar att starta och växa. Kommunens upphandling ska bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Uppsala divesterar och bidrar till klimatomställningen genom att fasa ut fossila värdepapper. Kommunens resurser ska fördelas jämställt. Kvinnor och män, flickor och pojkar har lika rättigheter och ska ges lika villkor och möjligheter att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling.

Uppdrag

- Aktivt och strategiskt söka extern finansiering.
- Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet.
- Genomföra jämställdhetsanalyser i samband med kommande investeringar.
- Ta fram en långsiktig investeringsplan.
- Genomföra en översyn och ta fram åtgärder för att sänka kostnaderna inom barn- och ungdomsområdet. (SCN och OSN)
- Samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar.

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
1. Ekonomiskt resultat, kommun a. Procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning b. Δ Skatt och kommunalekonomisk utjämning $\geq \Delta$ Nettokostnad egentlig verksamhet.	a) -0,5% b) 3,35% \geq 1,4%	-	a) 2,0% b) ≥ 0	~
2. Soliditet, kommunkoncern a. Minst i nivå med genomsnittet för liknande kommuner b. Målsättning i nivå med bästa kvartilen för liknande kommuner	29	32	a) 32 b) 39	↘
3. Soliditet kommunkoncern, inklusive pensionsåtaganden a. Minst i nivå med genomsnittet för liknande kommuner	12	17	17	↘

Styrdokument

Borgensprinciper (KF 2014)

Bolagsordningar (KF 2014)

Finanspolicy (KF 2013)

Försäkringspolicy (KF 2014)

Policy och riktlinjer för representation (KF 2014)

Placeringspolicy för donationsstiftelser (KF 2001)

Plan för jämställdhetsintegrering i Uppsala kommun 2014-2016 (KS 2014)

Ägarpolicy för de kommunala bolagen (KF 2005)

Riktlinjer för tillgänglighetsmedel (KS 2015)

Riktlinje för nämndens verksamhetsplanering och uppföljning (2015)

Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun och dess helägda bolag (2000)

Riktlinje för riskanalys och intern kontroll (KS 2015)

Uppsala är nyskapande och utmanande. Uppsala har en stark ställning som evenemangs- och mötesstad. Invånare och besökare ges möjlighet till meningsfull fritid och rekreation där kulturell infrastruktur och det offentliga rummet bidrar till en nära, trygg och inspirerande miljö. Idrott, fritid och kultur utgör en starkt bidragande faktor för folkhälsa och livskvalitet. Samarbeten med Uppsalas universitet gör Uppsala till en stark kunskapsstad. Företag väljer Uppsala som ett attraktivt alternativ för nyetableringar och företagande. Grön affärsutveckling främjas.

Uppdrag

- Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer.
- Ta fram en plan för infrastruktur för kultur-, idrott- och fritidsverksamhet i Södra staden. (KTN och IFN)
- Implementera varumärkesplattformen för platsvarumärket Uppsala.
- Ta fram en gemensam strategi för utveckling av kulturmiljöarbetet. (KS, KTN, GSN och PBN)
- Fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för jämlik, jämställd och tillgänglig kultur, idrott och fritid. (KTN, IFN, Sportfastigheter, Fyrishov, UKK och Stadsteatern)
- Utveckla kulturcentrum i Gränbyområdet som försörjer de nordöstra stadsdelarna. (KTN)
- Förbereda kommunens åtagande avseende världsarvsansökan inom *the Rise of systematic biology* för Linnés vetenskapliga gärning, exempelvis genom att inrätta naturreservatet Årike Fyris.
- Uppmärksamma och samordna Stadsodlingsåret samt Linnéjubileet ur ett barnperspektiv i biblioteks- och fritidsverksamheter. (GSN, KTN och KS)
- Utveckla hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter. (KTN, KS och bolag)
- Utveckla arbetet med synsätt gällande nedskräpning och förstörelse och i samverkan med andra aktörer verka för att upprätthålla en trygg, vacker och säker kommun.
- Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden. (KTN, KS, PBN och de kommunala fastighetsbolagen)

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd Region-Index)	65	65	65	62	Öka	➔
2. Här är bäst att bo. Tidningen fokus ranking av 290 kommuner	2	-	-	-	Topp 3	-
3. Medborgarnas uppfattning om möjligheterna till fritidsaktiviteter i kommunen	67	68	66	69	Öka	➔
4. Antal företag, skillnad mot föregående år	469	-	-	318	Öka	~
5. Företagarnas sammanfattade omdöme av företagsklimatet i kommunen, andel positiva svar.	32	-	-	38	Öka	~
6. Möten godkända av ICCA, minst 50 delegater och en natts övernattnig, m.m.	Plats 3 av svenska städer	-	-	-	Behålla tredjeplats i Sverige	➔
7. Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 invånare	869	-	-	1 134	Minska	⬇

Styrdokument

Platsvarumärkesplattform för Verka, etablera och investera (KS 2016)
 Näringslivsprogram (KF 2008)
 Strategi för besöksnäringen (KF 2014)
 Kulturpolitiskt program (KF 2005)
 Renhållningsordning (KF 2014)
 Avfallsplan för Uppsala kommun 2014-2022
 Riktlinjer för sponsring (KS 2012)
 Policy för internationellt arbete (KF 2014)
 Policy och riktlinjer för parkering i Uppsala kommun (KF 2014)
 Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2013-2015 (KF 2013)
 Ledningsplan för extraordinär händelse (KS 2007)
 Säkerhetspolicy (KF 2012)
 Innerstadsstrategi (2016?)

När Uppsala växer skapas nya möjligheter för ekonomisk tillväxt samtidigt som sociala klyftor minskar och ekosystem ska bevaras och stärkas. Den hållbara stads- och landsbygdsutvecklingen säkerställer likvärdig tillgång till boende, kommunikationer, samhällsservice och offentliga platser. Uppsala kommun ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner. Ett starkt områdesarbete förebygger och förhindrar social oro. Uppsala ska vara i framkant i miljö- och klimatomställningen samt förbättra beredskapen för ett förändrat klimat. Det ställer krav på kraftfulla insatser inom bl.a. transporter, byggande, energi och livsmedel. Uppsala ska bli Sveriges bästa cykelstad. Det egna markinnehavet ska säkra en långsiktig stads- och landsbygdsutveckling som tar hänsyn till rekreation, biologisk mångfald och vattenresurser. Vid eventuell exploatering av värdefull natur och åkermark bör det kompenseras genom exempelvis naturvårdsinsatser i andra områden. Uppsalas vatten, naturområden och parker håller hög kvalitet och finns nära invånarna.

Uppdrag

- Fortsätt utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling.
- Utveckla strategin för markförvärvning. (KS, PBN och bolag)
- Stärk arbetet med stadsutveckling för att förebygga och förhindra social oro.
- Ta fram en lokalförsörjningsplan för räddningstjänsten. (KS och RÄN)
- Öka återvinningen och en säker återanvändning.
- Öka andelen förnybar energi och fördubbla förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.
- Vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken ska krav ställas på att fordonen använder de fossilfria drivmedel som bäst uppfyller gällande hållbarhetskriterier och som bygger på närproducerade energiresurser. (KS)
- Fördubbla förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.
- Samordna den särskilda kollektivtrafiken. (OSN, UBN och GSN)
- Ta fram en strategisk plan för att växla till när odlade råvaror och ekologisk mat i kommunens verksamhet. (KTN, ÄLN, OSN, SCN, UBN och KS)
- Utred för- och nackdelar med att låta andra aktörer investera, bygga och drifta lokaler. (KS, UBN, KTN, IFN, Sport- och rekreationsfastigheter, Uppsalahem, IHUS, UKFAB och Skolfastigheter)
- Samordna snöröjning med fokus på stadens ytterområden och kransorter. (GSN, Skolfastigheter, Parkeringsbolaget, Sport- och rekreationsbolaget, IHUS och Uppsalahem)
- Utveckla och samordna drift och underhåll av skolgårdar. (GSN, UBN och Skolfastigheter)
- Utveckla arbetet för att nå klimatmålen för fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050.
- Ta fram program för klimatanpassning. (KS)
- Påskynda utbyggnaden av bredband på landsbygden genom förbättrad samordning

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (a. Centralort, b. Annan tätort, c. Utanför tätort)	a. 67 b. 60 c. 63	-	-	-	Minska skillnad	-
2. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunens verksamheter (a. Centralort, b. Annan tätort, c. Utanför tätort)	a. 60 b. 61 c. 57	-	-	-	Minska skillnad	-
3. Medborgarnas bedömning av kommunens gång- och cykelvägar	59	59	59	55	Öka	↗
1a. Boende i centralort 1b. Boende i annan tätort 1c. Boende utanför tätort	a. 60 b. 58 c. 56	-	-	-	Minska skillnad	
5. Medborgarnas uppfattning om kommunikationer	69	69	69	68	Öka	→
2a. Boende i centralort 2b. Boende i annan tätort 2c. Boende utanför tätort	a. 71 b. 69 c. 66	-	-	-	Minska skillnad	
4. Cykel som andel av färdmedel (gång, cykel, buss, bil, övrigt)	33	35	32	-	Öka	↗
6. Medborgarnas uppfattning om tillgången på parker, grönområden och natur	7,4	7,5	7,4	7,8	Öka	→
7. Kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt	61	61	60	62	Öka	↗
8. Andel av det motoriserade resandet som invånare i Uppsala kommun gör med kollektivtrafik	31	35	26	27	Öka	↗
9. Andel använd förnybar energi – egna personbilar/lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	32	-	-	-	2020: 100	↗
10. Utsläpp av växthusgaser per invånare [ton CO ₂ ekc/inv] (kommungeografiskt)	6,4	-	-	-	2020: 4,6	↘
11. Energianvändning per yta (kWh/m ²) (kommunorganisatoriskt)	162	-	-	-	Minska	↘
12. Solenergi – installerad effekt (MW) (kommunorganisatoriskt)	0,35	-	-	-	Öka	↗
13. Andel ekologiskt producerade livsmedel (egen regi)	28	-	-	72	2023: 100	↗

Styrdokument

Översiktplan för Uppsala kommun (2010)
 Ekologiskt ramverk för planer och program (KF 2014)
 Energiplan (KF 2001)
 Handlingsinriktning för fossilbränslefri kollektivtrafik 2020 (KF 2010)
 Miljö- och klimatprogram (KF 2014)
 Bredbandsprogram (KS 2013)
 Mål och riktlinjer för Uppsalas parker (KS 2013)

Cykelpolicy (KF 2013)
 Trafikplan (2006)
 Åtgärdsprogram för luft 2014-2021 (KF 2014)
 Policy för hållbar utveckling (KF 2008)
 Dagvattenprogram (KF 2014)
 Naturvårdsprogram (KF 2006)
 Vattenprogram (KF 2015)

Välfärd och god folkhälsa ska bygga ett hållbart Uppsala. Att investera i flickors och pojkars utveckling är en av de viktigaste vägarna till social hållbarhet och minskade skillnader i hälsa och utbildning. Utifrån ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt ska klyftorna mellan människor och områden minska. God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Uppsala är en öppen, jämställd och solidarisk kommun som berikas av mångfald. Barnets bästa ska alltid sättas i första rummet. Idrott och fritidsverksamhet samt föreningslivet stärker demokratin och möjliggör möten, kunskap, upplevelser och integration.

Uppdrag

- Ta fram ett ramverk för styrdokument inom social hållbarhet i syfte att skapa en gemensam struktur och samstämmighet för de olika programmen och planerna inom området. (KS)
- Stärka det förebyggande arbetet genom sociala investeringar.
- Fortsätta utvecklingen av främjande, förbyggande och tidiga insatser för barn och unga. (KS, SCN, OSN, AMN, UBN, KTN och IFN)
- Utveckla barn- och ungas möjligheter att utöva och uppleva kultur i skolan och under den fria tiden. Bland annat genom kulturell allemansrätt/kulturgaranti. (KTN och UBN)
- Utifrån framtagna ECCAR-handlingsplan stärka kommunens engagemang mot rasism och diskriminering. (KS)
- Samverka med Region gällande ett utvecklat föräldrastöd, tobaksfri skoltid och ökad fysisk aktivitet på jämlika villkor. (KS)
- Stödja det tobakspreventiva arbetet inom skolan genom att utföra tillsyn av skolgårdar och handlare. (MHN)
- Utveckla trafiksäkerhetsarbetet kring förskolor och skolor. (UBN och GSN)

Indikatorer	Nuvärde			Jämför- värde	Mål- sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år.	23	27	19	27	Minska	↗
1a. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst ohälsotal	a. 8	-	-	-	Minska	Skillnad
1b. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst ohälsotal	b. 37	-	-	-	skillnad	minskar
2. Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	76	74	79	73	Öka	→
3. Andel ungdomar som uppger att de mår bra eller mycket bra (gymnasieskolans åk 2)	73	62	82	73	Öka	↘
4. Skillnad mellan områden avseende andel arbetslösa						
4a. genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst arbetslöshet	a. 1,3	-	-	-	Minska	Skillnad
4b. genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst arbetslöshet	b. 8,7	-	-	-	skillnad	minskar

Styrdokument

Policy för hållbar utveckling (KF 2008)

CEMR övergripande handlingsplan för Uppsala kommun (KS 2016?)

Minoritetspolicy (KF 2011)

Plan för jämställdhetsintegrering i Uppsala kommun 2014-2016 (KS 2014)

Planprogram för Gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet (KS 2015)

Uppsala kommun möjliggör för ett ökat utbud av bostäder och arbetstillfällen som möter den förväntade befolkningsökningen. För att kunna dra nytta av möjligheterna när vi blir fler och förbättra den goda livsmiljön ska kommunen skapa förutsättningar för att det byggs 3000 nya bostäder och skapas 2000 nya arbetsplatser årligen. Uppsala har en god blandning av verksamhetsmiljöer och en flexibel bostadsmarknad med mångfald i utbudet, i täta och blandade miljöer. Den nya bostadsförmedlingen stärker kommunens attraktionskraft och underlättar för de bostadssökande. En ökad andel hyresrätter möjliggör för fler att skaffa eget boende. En väl fungerande arbetsmarknad bidrar till den attraktiva och trygga staden. I samverkan med bland andra universitetet utvecklas de kunskapsintensiva branscherna, vilket ger förutsättningar för utveckling av bygg-, service- och tjänstenäringsbranscher. Nya insatser och innovativa lösningar utvecklas för personer som står långt från arbetsmarknaden. Att ställa sociala krav i upphandling är ett sätt för kommunen att öka sysselsättningsgrad och social integration. Förutsättningar skapas för att fler personer med funktionsnedsättning ges möjlighet till arbete och sysselsättning.

Uppdrag

- Utred förutsättningar för ökat byggande av flerfamiljshus i kransorter. (KS och USAB)
- Kommunen introducerar ett näringslivsprotokoll i syfte att tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050. (KS)
- Bidra till ökad tillgång på mark och lokaler i olika prisklasser och lägen för företag som behöver växa eller önskar etablera sig i Uppsala. (PBN och KS)
- Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning. (AMN)
- Väsentligt minska andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar. (UBN, AMN, SCN och OSN)
- Identifiera strukturella hinder och behov av stöd och samordning för att sociala företag ska kunna skapa fler arbetstillfällen. (AMN, SCN, OSN, KTN och KS)
- Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför kommande yrkesliv. (AMN)
- Utveckla metod för att ställa sociala krav i upphandling. (KS)

Indikatorer	Nuvärde			Jämför- värde	Mål- sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Antal färdigställda bostäder per 1000 invånare (genomsnitt de senaste tre åren)	5,4	-	-	3,6	Öka	~
2. Andel hyresrätter i bostadsbeståndet	36	-	-	47	Öka	➔
3. Genomsnittlig väntetid till särskilt boende för 65- år, medelvärde	91	96	82	72	Minska	-
4. Sysselsatta på dagarbetsmarknaden 16- år per 1000 invånare	479	486	472	489	Öka	➔
5. Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel	4,2	-	-	6,0	Minska	➔
6. Andel skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år som förvärvsarbetar eller studerar (CSN-berättigad utbildning)	75	Saknas	Saknas	65	Öka	-

Styrdokument

Riktlinjer för bostadsförsörjning (KS 2015)

Bostadspolitisk strategi (KF 2010)

Upphandlingspolicy (KF 2014)

En utbildning av god kvalitet ger ökad kunskap för alla och är en av de viktigaste grunderna för välbefinnande, hälsa och jämlikhet. Utbildningen och lärandet ska utgå från evidens och beprövad erfarenhet. Utbildningen ska ge barn och elever förutsättningar att minst nå kraven för godkända kunskapsmål och nå gymnasieexamen. Elever ges förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning genom att deras utveckling och lärande stimuleras i en trygg miljö. Oavsett ålder ges förutsättningar för ständig utveckling, minskade kunskapsklyftor och goda utbildningsresultat. All utbildning ska främja och utveckla värderingar, kunskaper och färdigheter som bidrar till hållbar utveckling. En skola som kompenserar för olika förutsättningar och bakgrund, som bostadsområde och sociala förhållanden, är en förutsättning för ett jämlikt samhälle.

Uppdrag

- Fortsätta arbetet med att minska barngrupperna i förskolan. (UBN)
- Fortsätt satsningen på tidiga insatser i grundskolans lägre årskurser. (UBN)
- Ta fram kriterier för en räkna-skriva-läsa- garanti och metod för uppföljning i grundskolans lägre årskurser. (UBN)
- Se till att legitimerade förskollärare och lärare inom förskola, grund och gymnasieskolan samt utbildade fritidspedagoger, modersmåls lärare och yrkeslärare får en fortsatt positiv löneutveckling.(UBN)
- Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla. (KS, UBN och Skolfastigheter)
- Utveckla en individanpassad vuxenutbildning. (AMN)
- Fortsätta utvecklingen av kulturskolan. (KTN)
- Ta fram förslag på utveckling av Naturskolan. (KS och UBN)
- Implementera biblioteksplan för att stärka barns egna språk. (UBN och KTN)

Indikatorer	Nuvärde			Jämför- värde	Mål- sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medelvärde för andel positiva svar på samtliga frågor i föräldraenkäten	86	86	85	-	Öka	↗
2. Andel grundskoleelever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9	81	83	78	75	Öka	→
3. Genomsnittligt meritvärde i grundskolans årskurs 9, 17 ämnen	236	247	226	222	Öka	-
4. Andel elever med minst B i samtliga ämnen årskurs 9					Öka	
5. Andel gymnasieelever med examen inom tre år	65	70	60	65	Öka	-
6. Andel elever med minst B i samtliga kurser (avgångselever gymnasieskolan)					Öka	
7. Grundläggande kurser vuxenutbildning, andel godkända	83	83	81	-	Öka	↗
8. Gymnasiala teoretiska kurser vuxenutbildning, andel godkända	81	83	79	-	Öka	~
9. Yrkesutbildningar vuxenutbildning, andel godkända	93	94	90	-	Öka	↘

Styrdokument

Uppsalas invånare har möjlighet till ett aktivt liv. Stöd, vård och omsorg har god kvalitet och utformas utifrån individens behov och förutsättningar. Individens egna resurser tas till vara. Tidiga och förebyggande insatser prioriteras för att utjämna klyftorna. Grupper som har störst behov beaktas särskilt och skyddet för utsatta barn stärks. Äldre har möjlighet att leva ett gott liv, i trygghet och oberoende. Tillgänglighetskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer.

Uppdrag

- Utred villkor samt finansiering för, möjliga partnerskap och tillgänglighet till anpassad friskvård. (ÄLN, OSN och IFN)
- Implementera handlingsplan för WHO:s äldrevänlig stad.
- Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven. (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN)
- Vidareutveckla samverkan och de befintliga resurser som finns för personer med komplexa behov utifrån social problematik och funktionsnedsättning för att nå bättre effekt. (OSN och SCN)
- Utveckla fler aktiviteter till unga vuxna i kommunens stadsdelar. (SCN och KTN)
- Utveckla det förebyggande arbetet för psykisk hälsa. (OSN, SCN, ÄLN)
- Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk. (ÄLN, OSN, SCN)
- Utveckla samverkan med landstinget kring hemlösa personer. (SCN)
- Utveckla de särskilda boendeformerna. (KS, AMN, OSN, SCN och ÄLN)
- Kartlägg behovet av vård- och omsorgsboende för personer i bostad med särskild service enligt SoL och LSS. (OSN)
- Utveckla metoder för att säkra en jämställd biståndsbedömning. (SCN, AMN, OSN och ÄLN)

Indikatorer	Nuvärde			Jämför- värde	Mål- sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medborgarnas uppfattning om det stöd och den hjälp som utsatta personer får i kommunen	48	51	45	49	Öka	➔
2. Andel ej återaktualiserade ett år efter avslutad utredning eller insats						
a. barn 0-12 år	73	-	-	74	Minska	~
b. ungdomar 13-20 år	77	-	-	78		
c. vuxna med missbruksproblem	80	81	80	75		
3. Andel brukare inom LSS som besvarat SKL:s enkät som känner sig trygg med personalen	-	-	-	-	Öka	-
4. Andel brukare som är ganska/mycket nöjda med						
a. sitt särskilda boende	78	79	74	82	Öka	➔
b. sin hemtjänst	86	86	87	88		
5. Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	19	19	19	15	Minska	-
6. Kvalitetsaspekter, andel av maxpoäng						
a. LSS grupp- och serviceboende	78	-	-	79	Öka	-
b. särskilt boende äldreomsorg	75			70		
7. Invånare 65+ i särskilda boendeformer, andel (%)	4,2	5,2	3,0	4,4	Minska	⬇

Styrdokument

Överenskommelse om samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Uppsala län (KF 2013)

Äldrepolitiskt program (KF 2009)

Program för individ- och familjeomsorgen (KF 2004)

Drogpolitiskt program (KS 2013)

Kommunens verksamhet har mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa som utgångspunkt. Uppsala kommun ska vara en föregångskommun där ett aktivt demokratiarbete leder till invånare som förstår hur de kan påverka och hur beslut fattas. Uppsalas invånare är delaktiga och har inflytande. Tekniska lösningar och strategiska kommunikationsval används för en innovativ, lyhörd och inkluderande medborgardialog. Kommunen verkar för ett ökat och mer jämlikt valdeltagande och stärker underrepresenterade grupper förutsättningar till deltagande och inflytande. Särskild hänsyn ska tas till barns- och ungdomars perspektiv. Ett starkt civilsamhälle skapar mötesplatser där människor har möjlighet att aktivt delta i samhällslivet. Ett starkt partnerskap mellan flera aktörer bidrar till samhällsutvecklingen.

Uppdrag

- Öka valdeltagande i områden med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. (KS och VLN)
- Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälan. (KS)
- Utveckla effektiva och innovativa former för medborgar- och brukardialog. (KS)
- Tillämpa modellen för medborgardialog och demokratiutveckling, i enlighet med SKL:s delaktighetstrappa, inom fler områden. (KS)
- Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK.

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%)	85,2	-	-	82,4	Öka	➔
2. Medborgarnas uppfattning om möjligheter till insyn och inflytande (Nöjd-Inflytande-Index)	40	40	40	41	Öka	~
3. Andel ungdomar som uppger att de har möjlighet att framföra sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (gymnasieskolans åk 2)	17	13	20	16	Öka	↗
4. Antal föreningar som anslutit sig till Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK)	1	-	-	-	Öka	

Styrdokument

Kommunikationspolicy (KF 2004)

Överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun (KF 2013)

Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering (KF 2015)

Kommunen har medarbetare med rätt kompetens att möta kommunens invånare, företag, organisationer och besökare. Ett aktivt arbete för ett jämställt och hållbart arbetsliv där god social och organisatorisk arbetsmiljö kombineras med bra villkor och utvecklingsmöjligheter lägger grunden till förmågan att både attrahera och behålla medarbetare. Kommunen ska som attraktiv arbetsgivare utveckla ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt.

Kommunen kännetecknas av god service, tillgänglighet och effektivitet. Verksamhetens kvalitet utvecklas kontinuerligt utifrån innovationer, omvärldsbevakning och ständiga förbättringar. Brukare och medarbetares erfarenheter och kompetens ska tas till vara i utveckling av verksamheten.

Uppdrag

- Fortsätta genomförandet av heltidsreformen.
- Genomföra åtgärder för att inom vård och omsorg behålla och rekrytera kompetenta medarbetare i en hållbar arbetsmiljö. (OSN, SCN och ÄLN)
- Delade turer ska motverkas. (ÄLN och OSN)
- Åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön.
- Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken.
- Utveckla former för upphandling av tjänster och entreprenader för att säkra kollektivavtalsenliga villkor, samt utveckla och genomföra ”Vita jobb”-modellen. (KS)
- I ökad utsträckning erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete.

Indikatorer	Nuvärde			Jämför- värde	Mål- sättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet	54	53	54	56	Öka	➔
2. Företagarnas uppfattning av kommunens service	66	-	-	68	Öka	~
3. Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex	-	-	-	78	Öka	-
4. Index över attraktiva arbetsvillkor	106	-	-	115	Öka	-
5. Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, procent	6,2	7,0	4,2	6,8	Minska	↗
6. Lönegap median kvinnor-median män anställda av kommunen, kr	-293	-	-	12	0	Minskar

Styrdokument

Arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan (KF 2012)

Arbetsmarknadspolitiskt program (KF 2010)

Arbetsgivarstadga (KF 2014)

Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö (KF 2015)

Kvalitetspolicy (KF 2001)

Reglemente för styrelser och nämnder (KF 2014)

Riktlinjer för styrdokument (2015)

Riktlinjer för bisyssla i Uppsala kommun (KS 2014)

Uppsala kommuns policy och riktlinjer mot mutor (KF 2014)

Delegationsordning 2015

3. Så här styrs Uppsala kommun

Uppsala kommuns organisation och styrning syftar till att stärka den kommunala demokratin utifrån kommunfullmäktiges prioriteringar, erbjuda medborgarna kvalitet i välfärden, hållbar landsbygds- och stadsutveckling samt ordning och reda i den kommunala ekonomin. All verksamhet ska bedrivas utifrån ett tydligt medborgarperspektiv. Kommunen ska uppfattas som tydlig och logisk för invånaren. Uppsala kommun arbetar med detta förhållningssätt under devisen "Ett Uppsala - en kommun".

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen såsom mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor, nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar samt val av revisorer. Kommunfullmäktige beslutar också om årsredovisning och ansvarsfrihet.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter. I detta ligger bland annat att följa och utveckla arbetet med ekonomi- och verksamhetsstyrning och utfärda regler, riktlinjer och rutinbeskrivningar för verksamhets- och ekonomihantering. Kommunstyrelsen ansvarar särskilt för att leda processen för Mål och budget med tillhörande affärs- och verksamhetsplaner, månadsuppföljning, delårs- och årsredovisning. Kommunstyrelsen har även till uppgift att föra en fortlöpande dialog med nämnder och styrelser för att säkerställa att verksamheten drivs i enlighet med fullmäktiges prioriteringar.

Nämnder

Nämnderna beslutar i frågor som rör den löpande förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om. Nämnderna beslutar också i frågor som fullmäktige har delegerat till dem. Nämnderna bereder fullmäktiges ärenden och ansvarar för att fullmäktiges beslut verkställs. De ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer och att interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämndernas olika roller

I Uppsala kommun har vissa nämnder en så kallad systemägarroll, andra nämnder har även en utförarroll (kommunal egenregi) som exempelvis utbildningsnämnden. Systemledarrollen innebär att ansvara för att kommunen lever upp till sitt välfärdsåtagande oberoende av om verksamheten utförs av kommun eller av enskilda utförare genom att ställa krav, bereda ekonomiska förutsättningar och följa upp och utvärdera verksamheten.

Den kommunala egenregin ska erbjuda kvalitativ och kostnadseffektiv verksamhet. Många nämnder har också ett omfattande myndighetsansvar gentemot enskild. Uppsala är värdkommun för två kommungemensamma nämnder; överförmyndarnämnd och räddningsnämnd. I samråd med medverkande kommuner har Uppsala som värdkommun att fastställa Mål och budget för de gemensamma nämnderna.

Bolag

De kommunala bolagen ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges styrdokument, och regleras via beslutad bolagsordning och ägardirektiv. Uppsala Stadshus AB är moderbolaget i Stadshuskoncernen. Uppsala Stadshus AB leder och samordnar verksamheten i bolagskoncernen samt avgör frågor som är gemensamma för koncernen och som inte är av större principiell beskaffenhet. Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och i kommunkoncernen och följer aktivt bolagskoncernens utveckling.

Externa utförare

Delar av den kommunalt finansierade verksamheten produceras av externa utförare såsom företag, stiftelser och ideella organisationer. Med undantag för de fristående skolorna (se vidare nedan), ska dessa bedriva sin verksamhet i enlighet med avtal som reglerar kvalitet, volym och pris samt former för uppföljning och utvärdering. I samband med att Mål och budget tas ett särskilt program med mål och riktlinjer för såväl privata utförare av kommunala tjänster som egenregi fram. Programmet ska garantera insyn och transparens i beslutsprocesser samt skapa förutsägbarhet och stabila förutsättningar för såväl externa utförare som för egenregi utifrån bland annat samordningsfördelar, effektivitet och affärsmässighet.

Skolinspektionen beslutar om tillstånd och har tillsynsansvar för fristående skolor medan kommunerna beslutar om godkännande och har tillsyn över fristående förskolor och fristående fritidshem som inte anordnas av en fristående skola. För att försäkra att allmänheten har insyn i fristående skolor ska kommunen, jämte Skolinspektionens tillsyn, ha insyn i de fristående skolornas verksamhet inom kommunen. Kommunen ska lämna bidrag till de fristående skolorna per elev och ersättningen ska som lägst motsvara självkostnaden för den kommunala utbildningsverksamheten.

Mål och budget

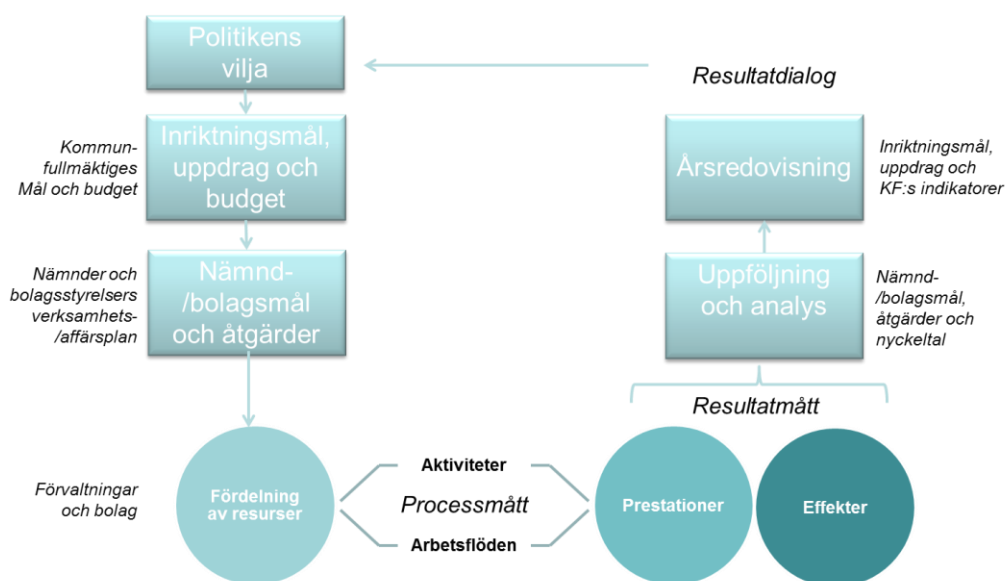
Kommunallagen anger att kommuner och landsting varje år ska upprätta en budget för nästa kalenderår med plan för de därefter två efterföljande åren. I Uppsala fastställer kommunfullmäktige Mål och budget i november, som sedan gäller för tre år och revideras årligen. Det är det övergripande och överordnade styrdokumentet för kommunens nämnder och styrelser. Mål och budget sätter fokus på det väsentliga och med träffsäkra mål, budgetar och prognoser säkerställs politisk genomslagskraft i enlighet med fullmäktiges prioriteringar. Med Mål och budget ges allmänheten möjlighet till insyn för att värdera och jämföra kvaliteten samt att bedöma om resurserna används på ett kostnadseffektivt och långsiktigt ansvarsfullt sätt.

Kommunstyrelsen leder arbetet med Mål och budget och genom att besluta om planeringsdirektiv i december startas processen. Under våren bereds ärendet. Arbetet innefattar bland annat en analysfas och det så kallade strategiska seminariet där förstroendevalda i majoritetsställning redogör för sina politiska prioriteringar samt de utmaningar som kommunen med dess nämnder och styrelser har att hantera inom de kommande 5 till 10 åren. Genom gemensam beredning säkerställs samsyn inom kommunen om prioriterade frågeställningar samt förutsättningar för verksamhetens genomförande. Ägarsamråd genomförs med företrädare för medlemskommunerna avseende de gemensamma nämnderna.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål strävar mot att inom de ekonomiska ramarna skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten. Inriktningsmålen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Inför varje nytt budgetår omprövar kommunfullmäktige inriktningsmålen.

Övriga kommunala styrdokument som planer, program, policyer och liknande är underordnade kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Styrkedja

Varje nämnd och styrelse ansvarar för att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges inriktningsmål och ska omsätta dem i praktisk handling. Det görs genom att varje nämnd och styrelser bryter ner och inriktningsmålen till egna mål och strategier (nämnd- och bolagsmål). Nämnd- och bolagsmål formuleras i verksamhets- och affärsplanerna.

I december fastställer nämnder och styrelser sina verksamhets- och affärsplaner. I planen ska det tydligt framgå hur nämnd- och bolagsmålen ska uppnås, åtgärder för genomförande samt hur dessa ska följas upp. Särskild vikt ska läggas vid att beskriva hur samverkan ska bedrivas för att uppnå målen. Verksamhets- och affärsplaner ska inkludera en risk- och väsentlighetsanalys med tillhörande internkontrollplan. Nämndernas och styrelsernas verksamhets- och affärsplaner gäller för tre år och revideras årligen.

Uppföljning

Kommunfullmäktiges inriktningsmål mäts genom indikatorer. Indikatorerna mäter trender, resultat och önskade effekter eller tillstånd i samhället. De är centrala i styrning och uppföljning och ska som utgångspunkt kunna jämföras över tid med andra organisationer och kommuner. De ger underlag för medvetna och underbyggda beslut och erbjuder förutsättningar, stöd och incitament för utveckling. Kommunfullmäktige fastställer även nyckeltal (Bilaga 11 Investeringar

Investeringar nämnder (total)

(Belopp i miljoner kronor)	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Arbetsmarknadsnämnden	4	4	4	4
Gatu- och samhällsmiljönämnden	258	280	255	337
Idrotts- och fritidsnämnden	5	5	5	5
Kommunstyrelsen	111	146	146	191
- varav SBF	61	84	77	76
- varav Stadshus 2020		3	3	70
- varav KLK (IT)	50	59	66	45
Kulturnämnden	13	18	23	18
- varav offentlig utsmyckning	6	6	6	6
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	2	1	1	1
Namngivningsnämnden	0	0	0	0
Omsorgsnämnden	2	0	0	0
Plan- och byggnadsnämnden	2	2	2	2
Räddningsnämnden	17	14	14	14
Socialnämnden	3	1	1	1
Styrelsen för teknik och service	13	13	13	13
Styrelsen för Uppsala vård och omsorg	4	5	6	7
Utbildningsnämnden	44	34	143	125
Valnämnden	0	0	0	0
Äldrenämnden	2	10	13	8
Överförmyndarnämnden	0	0	0	0
Totala investeringar	480	532	625	725

Nämnder per investeringskategori

	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019
Summa fastighetsförvärv (markreserv)	40	40	40	40
<u>Investeringar i verksamhetsfastigheter</u>				
Energiåtgärder	4	6	3	3
Särskilda boenden	20	20	20	20
Förvärv övriga verksamhetsfastigheter		10	10	10
Underhållsinvesteringar verksamhetsfastigheter		10	5	4
Summa verksamhetsfastigheter	24	45	38	37
<u>Investeringar infrastruktur</u>				
Park, lek, natur inkl reinvestering	26	19	30	50
Gator, vägar, förbindelser inkl reinvestering	118	138	45	68
Stadsutveckling inkl innerstadsstrategin	11	11	11	64
Cykelfrämjande, GC-vägar inkl reinvestering	64	59	81	79
Hållbart resande, trafiksäkerhet (netto)	12	11	66	65
Övrig infrastruktur, tillgänglighet, stomlinjer mm	27	43	23	11
Bredband	3			
Offentlig utsmyckning	6	6	6	6
Summa infrastruktur	267	286	261	343
Summa IT-system	60	93	80	58
Summa inventarier	54	46	184	225
Summa maskiner	35	22	22	22
Totala investeringar	480	532	625	725

Bilaga 12 Kommunfullmäktiges indikatorer och nyckeltal) som kompletterar indikatorerna för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom kommunkoncernens grunduppdrag enligt reglemente eller ägardirektiv.

Nämnder och styrelser ska följa upp och analysera vad som åstadkommit i förhållande till kommunfullmäktiges inriktningsmål och övriga mål fastställda av nämnden eller bolagsstyrelsen. Uppföljningarna ska göras med utgångspunkt i viktiga händelser, resultat och utvecklingsområden. Tyngdpunkten i redovisningen ska ligga på analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar det egna resultatet och i perspektivet vad detta betyder för Uppsala kommun i sin helhet. Nämnderna och styrelserna får för egen del komplettera kommunfullmäktiges indikatorer och nyckeltal i den utsträckning det behövs för att säkerställa en ändamålsenlig uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten.

Kommunstyrelsen leder och ansvarar för uppföljning, analys och utvärdering av den samlade verksamheten. Kommunstyrelsen följer månatligen upp nämnders och styrelser ekonomiska resultat och utvalda indikatorer och nyckeltal. Nämnderna och styrelserna rapporterar resultat kopplat till inriktningsmål och uppdrag till kommunfullmäktige tre gånger om året som sammanställs i tre publikationer.

- Delårsrapport mål och ekonomi 30 april
- Delårsbokslut mål och ekonomi 31 augusti
- Årsredovisning

Kommunstyrelsen ska lämna över årsredovisningen till fullmäktige och revisorerna senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Jämte kommunstyrelsens uppföljning ansvarar nämnder och styrelser för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina respektive verksamhetsområden enligt *plan för uppföljning och internkontroll*. De ska skyndsamt rapportera väsentliga avvikelser från kommunfullmäktiges styrdokument samt vidta korrigerande åtgärder.

4. Omvärld och förutsättningar

Uppsala är del av en omvärld som förändras snabbt. I mångt och mycket avgörs Uppsalas framtid av hur världen i stort kommer att utvecklas under kommande decennier. Det är en utveckling som kan beskrivas som osäker och som ger upphov till ett antal globala samhällsutmaningar. Utmaningarna är utgångspunkt för FN:s hållbarhetsmål i agenda 2030, EU:s strategier och den nationella politiken. Alla människor, företag, kommuner och stater påverkas av dessa samhällsutmaningar och har ett ansvar att hantera dem. Det globala hänger ihop med det lokala.

Vårt samhälle påverkas av ett antal globala utmaningar som har att göra med urbanisering, nya ekonomiska och geopolitiska tyngdpunkter samt höjd levnadsstandard globalt sett. Mark, vatten och den ekologiska infrastrukturen behöver användas på ett uthålligt sätt. I det sammanhanget kommer landsbygden att spela en allt viktigare roll, bland annat för råvaru- och energiproduktion och för nya sätt att bruka mark och vatten.

Den svenska ekonomin fortsätter att återhämta sig och utvecklas betydligt starkare än ekonomin i de flesta andra länder. Ekonomin befinner sig i högkonjunktur och antalet arbetade timmar förväntas öka med drygt två procent under 2016. I tabell 1 presenteras nyckeltal för den svenska ekonomin. Bruttonationalprodukten (BNP) beräknas öka med 2,9 procent 2016 och med 2,5 procent 2017. Den fortsatt starka utvecklingen drivs av inhemsk efterfrågan: en kraftigt ökad offentlig konsumtion och snabbt växande investeringar, i synnerhet bostadsbyggande.

Utvecklingen är emellertid sämre än beräknat i SKL:s prognos från april 2016 då förväntningarna på den offentliga konsumtionen har sänkts till följd av en nedskrivning av antalet asylsökande under 2016. Migrationsverket har dragit ner på prognosen för antalet asylsökande till 34 500, vilket är en påtaglig sänkning från den tidigare prognosen på 100 000.

En försvagad krona tillsammans en ökad tillväxt i omvärlden förväntas gynna utvecklingen framöver. Arbetslösheten förväntas sjunka till omkring sex procent under perioden 2017-2019. Åren 2018-2019 återgår ekonomin till konjunkturell balans varför BNP och sysselsättningen utvecklas svagare än tidigare år. Detta följs av tilltagande löne- och prisökningar som tillsammans med den sjunkande sysselsättningen resulterar i en svag utveckling i det reala skatteunderlaget.

Procentuell förändring

	2015	2016	2017	2018	2019
BNP*	3,8	2,9	2,5	1,6	1,6
Sysselsättning, timmar*	1,0	2,2	1,2	0,2	0,2
Relativ arbetslöshet, nivå	7,4	6,7	6,3	6	6,1
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,5	3,1	3,4	3,6	3,7
Konsumentpris, KPIF-KS	0,6	1,1	1,6	2,0	2,0
Konsumentpris, KPI	0,0	0,8	1,6	3,1	2,7
Realt skatteunderlag	2,2	2,1	1,6	0,9	0,5

*Kalenderkorrigerad utveckling. Källa: SKL, augusti 2016.

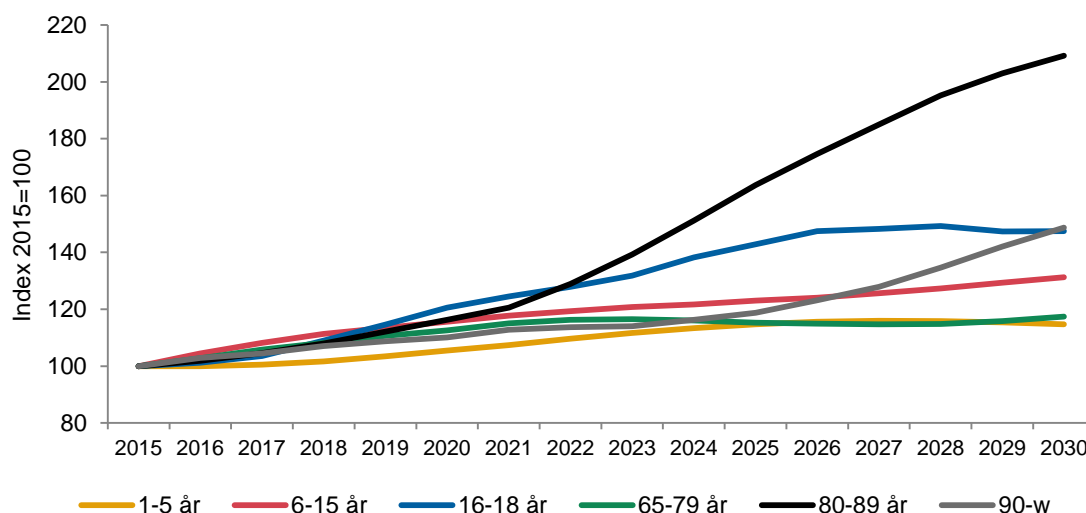
Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Befolkningsutveckling

Under de kommande årtiondena kommer betydligt fler människor än idag att leva och vara verksamma i Uppsala. Ökningen beror dels på att det föds många nya invånare. Dels på inflyttning från övriga Sverige och världen. Enligt kommunens befolkningsprognos från mars 2016 beräknas befolkningen öka med 1,5 procent årligen under perioden 2017-2019. Fortsätter kommunens tillväxttakt kan invånarantalet komma att öka till cirka 260 000 år 2030 och 310 000 år 2050.

Sammansättningen av Uppsalas befolkning kommer att förändras jämfört med de senaste årens utveckling. Barn och ungdomar i skolålder samt personer i åldern 80 till 89 år förväntas att öka betydligt. Den största demografiska förändringen finns inom åldersgruppen 16-18 år. Efter en minskning med totalt 20 procent det senaste årtiondet kommer denna åldersgrupp att öka i genomsnitt med 4,2 procent under perioden 2017-2019.

Det ökade antalet ensamkommande flyktingbarn svarar för en betydande del av ökningen. Även ökningen av antalet barn i grundskoleåldern börjar tillta. Antalet barn i åldern 6-15 år beräknas öka med 2,8 procent årligen under 2017-2019. Barn i åldern 1-5 år håller däremot en stabil ökningstakt på 1,4 procent under samma period.

Figur 1. Demografiska förändringar i relation till 2015.

Antalet invånare 65-79 år beräknas öka med 2,5 procent årligen under perioden 2017-2019. Åldersgruppen 80-89 år beräknas däremot öka i en högre takt (3,3 procent). Efter 2020 kommer gruppen 80-89 år att börja öka i en ännu snabbare takt; drygt sju procent mellan 2020 och 2025 och fem procent under efterföljande fem år. Åldersgruppen 90 år och äldre ökar med knappt två procent årligen under perioden 2017-2019 men håller samma takt som befolkningen i stort mellan 2020-2025 (1,5 procent). Åldersgruppen kommer sedan att öka med en årlig takt av 4,6 procent mellan 2025 och 2030.

Ett ökat antal barn och ungdomar i skolan samt fler personer i åldrarna 80-89 år medför stora anpassningsbehov inom välfärdsverksamheterna. Det senaste decenniet har de demografiska förändringarna i kommunerna svarat för ett ökat resursbehov i genomsnitt om 0,5 procent. De demografiskt betingade resursbehoven förväntas dock öka till 1,9 procent 2016 och till 2,5 procent i snitt under 2017-2019.

Bostadsbyggandet ligger på en hög nivå, men möter inte efterfrågan. Den nuvarande utbyggnadstakten ligger på 1 031 färdigställda bostäder per år, sett till perioden 2004-2014. Om invånarantalet i Uppsala ökar med ytterligare 50 000 till 2030 krävs sannolikt omkring 30 000 nya bostäder (2 000 per år).

Uppsala är stabilt – ett konjunkturokänsligt näringsliv

Omvärldsförändringar ändrar snabbt och kraftfullt Sveriges och Uppsalas möjlighet för framtida konkurrenskraft. Det som särpräglar Uppsala jämfört med genomsnittskommunen i Sverige är att näringslivet är relativt konjunkturokänsligt. En stor skattefinansierad offentlig sektor i Uppsala med statliga verk, regionsjukhus och universitet skapar stabilitet. Med ett relativt konjunkturokänsligt näringsliv och närhet till en snabbväxande arbetsmarknad i Stockholm har Uppsala bättre förutsättningar än de flesta kommuner och regioner att klara kommande års utmaningar.

Även den dominerande industrin i Uppsala, Life Science, kännetecknas av en globalt konjunkturokänslig marknad, med stabil och hög tillväxt. De största life science-bolagen i Uppsala är inne i en kraftig expansionsfas av sin produktion och uppemot 500 nya industrijobb förväntas skapas den närmaste tioårsperioden. Ett i hög grad internationellt ägande, för Uppsalas del framför allt från USA, Tyskland, Schweiz och Indien, ökar kommunens riskexponering för industriella omstruktureringar i globala koncerner. Sådana industriella omstruktureringar av verksamhet i globala koncerner påverkar också de många invånare som jobbar i företag som är beroende av life science-industrin som kund, inom alltifrån IT, bygg, transport, handel och olika typer av företagstjänster.

Uppsala har ett bra utgångsläge i en expansiv arbetsmarknadsregion

Arbetsmarknadsregionen Stockholm-Uppsala växer snabbare än riket och står för en allt större del av rikets befolkning, sysselsättning och inkomst. Denna utveckling har förstärkts efter finanskrisen, då regionen stått för hälften av Sveriges tillväxt 2008-2014. Regionen har drygt 26 procent av landets befolkning idag, men trenden är stigande och pekar mot 28 procent år 2030 samt 30 procent år 2050.

Uppsala har en kunskapsintensiv arbetsmarknad, som till övervägande del bärs upp av offentligt finansierad verksamhet inom utbildning, forskning, sjukvård och myndighetsfunktioner. Dessa har stått för merparten av de 3 300 nya kunskapsintensiva jobben under perioden 2008-2013. Det privata näringslivet i Uppsala är inte lika entydigt kunskapsintensivt.

Fortsatt hög tillväxt 2017 men avmattning framöver

I sin senaste prognos från augusti 2016 reviderade SKL ned sin bedömning av skatteunderlagstillväxten för perioden 2016-2019 jämfört med sin tidigare prognos från april 2016. Nedrevideringen beror dels på en svagare utveckling i skatteunderlaget för 2015 än

förväntat och dels på färre asylsökande än tidigare beräknat. I tabell 2 visas olika prognoser för skatteunderlagets utveckling i riket.

Procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2017-2019	2014-2019
SKL, aug	3,2	4,8	4,8	4,6	4,1	4,1	13,4	28,4
ESV, jun	3,2	5,6	5,5	4,6	4,1	3,9	13,1	30,0
SKL, apr	3,2	5,0	5,0	5,2	4,3	4,3	14,4	30,1
Reg, apr	3,2	5,0	5,7	5,4	4,6	4,3	15,0	31,7

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, Sveriges kommuner och landsting, SKL.

Tabell 2. Skatteunderlagsprognoser

År 2014 ökade skatteunderlaget långsammare än det historiska genomsnittet då höjning av grundavdragen för personer som fyllt 65 år höll skatteunderlaget tillbaka. Utvecklingen fick dock en extra skjuts 2015 av att avdragsrätten för pensionssparande trappades ned. Tillväxten förklaras främst av en stark sysselsättningsutveckling och stigande löneökningar. Den höga ökningstakten i skatteunderlaget väntas bestå åren 2016-2017 innan den avtar mot slutet av prognosperioden.

Efter 2017 går ekonomin i konjunkturrell balans och skatteunderlagstillväxt börjar försvagas till följd av en svagare utveckling i sysselsättningen. Skatteunderlagstillväxten åren 2018 och 2019 på drygt fyra procent beror på en större ökning i lönerna än tidigare beräknat till följd av högkonjunkturen. Därtill ger indexeringen av inkomstanknutna pensioner större ökning av pensionsinkomsterna. Under dessa år växer skatteunderlaget svagt i reala termer delvis till följd av höga prisökningar.

Skatteunderlaget i Uppsala ökar i snabbare takt än i övriga riket. Det preliminära taxeringsutfallet för inkomståret 2015 visar en skatteunderlagstillväxt i Uppsala på 5,2 procent, jämfört med 4,6 procent i genomsnitt för riket. Framöver förväntas dock tillväxten i skatteunderlaget att vara i linje med riket då befolkningen i riket förväntas öka i samma takt som i Uppsala.

Mottagandet av nyanlända och asylsökande och kommunens ekonomi

Staten bekostar inledningsvis största delen av mottagandet av nyanlända och asylsökande i kommunerna. Dels får kommunen en schablonersättning för varje nyanländ och dels får nyanlända som deltar i etableringsinsatser som samordnas av Arbetsförmedlingen statlig etableringsersättning. Om den nyanlände inte kan försörja sig på etableringsersättningen eller inte har egen försörjning när etableringsersättningen upphör påverkar det kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd. Uppsalas höga bostadskostnadsnivå påverkar exempelvis de nyanländas möjlighet att själva bekosta sitt boende. För att kommunen inte ska öka sina kostnader på sikt är därför en bra och snabb etablering för nyanlända personer av största vikt.

Sedan hösten 2015 har antalet asylsökande personer i Sverige ökat markant och Uppsala kommer att ta emot många personer de närmaste åren. Detta medför behov av ny kompetens och personella resurser i kommunen exempelvis fler medarbetare inom socialtjänsten för mottagandet av ensamkommande barn samt en utökning av antalet platser inom barnomsorg

och skola. Det är svårt att i förväg bedöma om dessa ökade kostnader på längre sikt motsvaras av ett större skatteunderlag som nya invånare innebär.

Stigande priser och löner

I tabell 3 visas utvecklingen i prisindex för kommunal verksamhet (PKV). I framtagandet av resursbehoven i Mål och budget 2017–2019 har SKL:s prisindex för kommunal verksamhet (PKV) från april 2016 använts. För åren 2017–2019 räknar SKL med större prisökningar än åren innan till följd av att ekonomin förväntas befinna sig i högkonjunktur. För 2016 och 2017 påverkar även lärarlönesatsningen PKV med 0,3 procentenheter per år. Beräkningen av övrig förbrukning bygger på konsumentprisindex med fast ränta och konstant skatt (KPIF–KS) som bedöms öka till 1,6 procent 2017 och ligga kring 2,0 procent under åren 2018–2019.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Arbetskraftskostnader*	2,7	2,7	3,1	3,5	3,7	3,6	3,9
Övrig förbrukning	1,1	1,4	1,6	2,0	2,3	2,7	2,7
Prisförändring	2,2%	2,3%	2,6%	3,0%	3,2%	3,3%	3,5%

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Tabell 3. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

Arbetslösheten fortsätter att minska framöver till följd av den fortsatt ökande sysselsättningen. SKL förväntar sig en löneökningstakt på totalt 3,4 procent under 2017, och ytterligare ökning framöver. Löneökningarna påverkar skatteintäkterna positivt men motsvaras dock av ökade utgifter för kommunen i form av ökande lönekostnader.

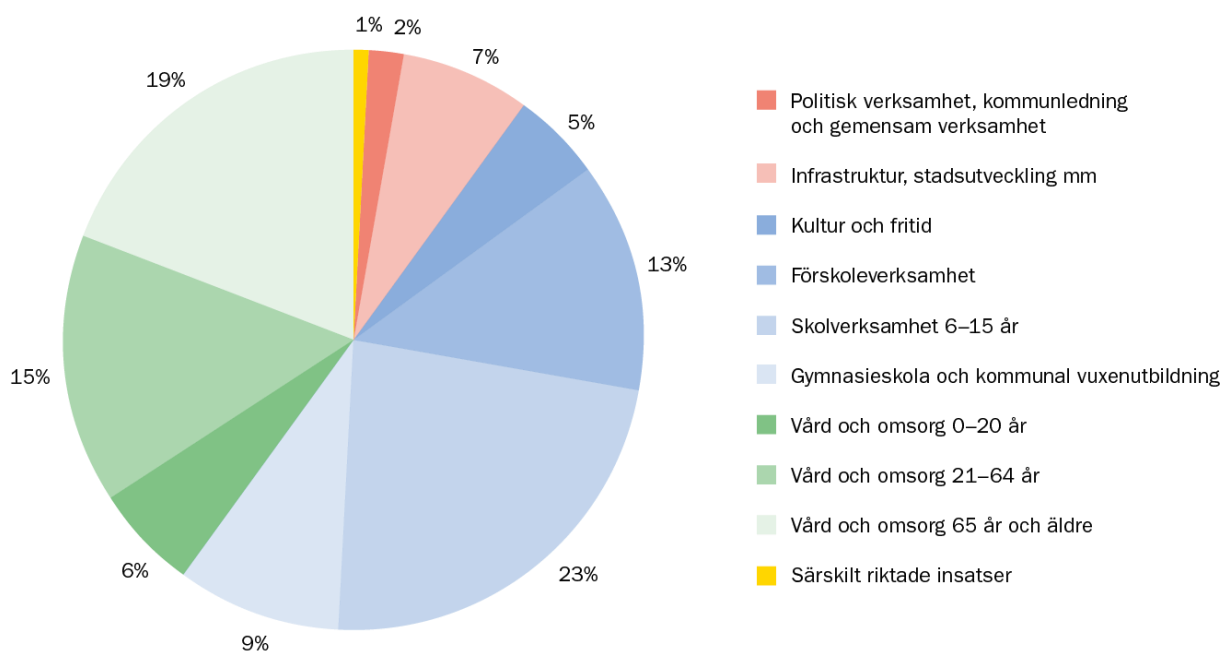
Beräkningen av arbetskraftskostnaderna tar inte hänsyn till effekten av en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Denna kvalitetsökning betraktas som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

De demografiska behoven, pris- och löneökningarna samt ökad ambition är de tre främsta faktorerna som styr kostnaderna för den kommunala verksamheten. På kortare sikt kan kommunen inte påverka de demografiska behoven och pris- och lönekostnaderna. De kommunala välfärdstjänsterna är personalintensiva vilket innebär att lönerna utgör det största kostnadsslaget, ungefär 45 procent av kommunens kostnader.

4.1 De ekonomiska ramarna 2017–2019

De ekonomiska ramarna för 2017-2019 bygger på beslutade ram för verksamhetsåret 2016 enligt Mål och budget 2016-2018 efter att de icke nivåhöjande ettåriga satsningarna har räknats bort. Denna bas räknas upp med de demografiska förändringarna och med den aktuella SKL:s prisindex för kommunal verksamhet (PKV) för respektive år. För 2017 svarar volymuppräknningen för drygt 2,9 procent och prisuppräknningen för 3,2 procent av den totala ramen. De ekonomiska ramarna har justerats ned med ett generellt effektiviseringskrav på 1,0 procent för 2017, 1,4 procent för 2018 och 2,65 procent för 2019. Ramarna rymmer även ett antal ettåriga satsningar.

För att kunna möta framtidens utmaningar, inte minst de demografiska, behövs en ekonomisk hållbarhet. Den ekonomiska planeringen för planperioden har därför fokus på ekonomisk styrning i syfte att stärka Uppsala kommuns finansiella ställning både på lång- och kortsikt. Detta har åstadkommits dels genom en omfördelning av resurser i enlighet med behovsförändringen, dels genom en anpassning av kostnaderna till Uppsalas strukturella förutsättningar.

Figur 2. Fördelning av den ekonomiska ramen för 2017

I figur 2 presenteras de ekonomiska ramarna för verksamhetsåret 2017. Jämfört med ramarna för 2016 finns den största förstärkningarna inom de pedagogiska verksamheterna, skolverksamhet 6-15 år och gymnasieskola. Ramförstärkningen i dessa verksamheter är en konsekvens av både den demografiska förändringen och det ökande antalet nyanlända ensamkommande barn.

4.2 Finansiella mål

Enligt kapitel 8 paragraf 1 i kommunallagen ska kommuner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Det lämnas åt varje kommun och landsting att själva definiera innebörden av

god ekonomisk hushållning eftersom de lokala förhållandena är olika. Samtidigt ställer lagstiftaren krav på att planen för verksamheten ska innehålla ändamål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Det ska även fastställas finansiella mål. Lagen ställer också krav på att förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

I praktiken innebär lagen att kommunens skatteintäkter och övriga intäkter ska finansiera den löpande verksamheten och årets investeringar. Detta innebär att kommunen inte ska använda sin förmögenhet för att finansiera den löpande verksamheten och inte heller finansiera driften med lån. Vidare kräver lagen att resultatet ska ligga på en nivå som konsoliderar den kommunala ekonomin.

Resultatet i kommunal verksamhet syftar till att säkerställa att verksamheten kan bedrivas även på lång sikt och att upprätthålla betalningsberedskap både på kort och på lång sikt. Ett överskott i verksamheten skapar dessutom utrymme för kvalitetsförbättringar och ger möjlighet till självfinansiering av investeringar. En förstärkning av betalningsberedskap innebär också att kommunen kan finansiera de stora pensionsåtagandena samt bemöta eventuella risker i intäkter och kostnader till följd av förändringar i omvärlden.

De kommunala verksamheterna ska sträva mot att ligga på samma nettokostnadsnivå som motsvarande kommuner.

Finansiella måttetal

1. Ekonomiskt resultat, kommun
 - Två procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning.
 - Förändringen av skatter och kommunalekonomisk utjämning ska vara större än förändringen av nettokostnadsutvecklingen.
2. Soliditet 1, kommunkoncern
 - Min. Genomsnitt liknande kommuner.
 - Mål. Kvartil 1 liknande kommuner.
3. Soliditet 2, kommunkoncern, inklusive pensionsåtaganden
 - Min. Genomsnitt liknande kommuner.

4.3 Investeringar

Ett hållbart Uppsala med fler arbetstillfällen förutsätter en fungerande bostadsmarknad och en utveckling av infrastrukturen. Detta kräver en långsiktig strategi för kommunens investeringar som ett led i arbetet med en hållbar ekonomi. Investeringar möjliggör för Uppsala att växa men är också nödvändiga för att upprätthålla befintlig infrastruktur. Investeringarna för 2017-2019 omfattar både förnyelse eller ersättning av befintlig infrastruktur och att skapa kapacitet för att möta de behov en växande kommun genererar.

Kommunen arbetar strategiskt med att på ett ansvarsfullt sätt växa och på lång sikt klara finansiering av investeringar. Självfinansieringsgraden för investeringarna måste öka. Varje enskild investering prövas före det att den får starta och för investeringar över 50 miljoner kronor krävs ett igångsättningsbeslut från bolagsstyrelse eller kommunstyrelsen. Prövningen ska visa på om det går att skjuta på investeringar i tid eller helt avstå där till exempel lönsamhet saknas. Parallellt med detta måste tillgångar för möjlig avyttring identifieras för att lösa finansiering utan att kommunen blir beroende av en ökad upplåning.

Investeringsutrymme och planerade investeringar

Under den senaste dryga tioårsperioden har flera av de finansiella nyckeltalen visat på en negativ trend för Uppsalas ekonomi. Soliditeten inklusive pensionsåtaganden (soliditet 2) i kommunkoncernen har sjunkit från 20 procent år 2002 till 11 procent 2015 medan skulderna under samma tidsperiod ökat från 31 600 till 75 000 kronor per invånare. Denna utveckling måste brytas genom att resultatnivån i kommunkoncernen stärks samtidigt som finansiering av investeringar i högre utsträckningen sker utan att lån tas upp.

I tabellen nedan redovisas de nyckeltal som ligger till grund för planerad investeringsram. Av tabellen framgår att kombinationen av nuvarande resultatnivåer och de investeringsnivåer som föreslås ger nyckeltal som ligger över de gränsvärden som redovisat som acceptabla nivåer.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Soliditet 1 (%)	31	29	28	27	25	24
Soliditet 2, inklusive pensionsåtaganden (%)	12	11	12	13	12	12
Skuldnivå (tkr/invånare)	71	75	81	91	103	114
Kapitalkostnadsnivå (%)	8	8	9	10	10	11
Skuldsättningsgrad ((KS+LS)/EK)	2,1	2,2	2,5	2,7	2,9	3,1

Tabell 4. Finansiella nyckeltal 2014-2019.

För att få nyckeltal som över tid är i paritet med likvärdiga kommuner måste den långsiktiga ambitionsnivån för tillväxt och investeringar prövas i kombination med dels väsentligt stärkta resultat dels andra finansieringslösningar än upplåning. En resultatförstärkning höjer soliditet

och ger en lägre skuldsättning då större del av investeringarna kan finansieras från det egna kassaflödet.

Oberoende om investeringarna avser ersättning av befintlig infrastruktur eller förnyelse och utveckling behöver investeringar både finansieras och den kostnad de genererar täckas över användningstiden. Driftkostnaden för investeringarna faller på olika kollektiv. Kollektiven kan indelas i hyresgäster, parkeringsanvändare, vatten/avfall- och renhållningskunder samt skattebetalare. För de investeringar som ger kostnader som faller på hyresgäster, parkeringsanvändare respektive vatten/avfall- och renhållningskunder kan kostnadskonsekvensen motiveras då dessa kollektiv kan bära kostnaderna inom etablerade hyres- och avgiftsnivåer. Inom dessa områden finns även möjlighet att genom försäljning av tillgångar eller rättigheter lösa del av det finansieringsbehov som investeringarna genererar.

Utrymmet för investeringar som ska bäras av skattekollektivet ges främst av de ökade skatteintäkter som följer med en ökad befolkning. För investeringar som riktas till skattekollektivet får inte snittkostnaden för till exempel en förskoleplats, elev i skola eller timme i en sporthall bli högre än dagens kostnad med tillägg för inflationen. Idag har kommunen en högre kostnadsökning än den som inflationen kompenserar för. Det medför att dessa investeringar tar i anspråk utrymme för annan verksamhet, befintlig eller tillkommande.

Genom att styra exploateringsverksamheten mot områden där marken ägs av kommunkoncernen kan överskott genereras i storleksordningen fem till sju miljarder. Sådana exploateringar täcker inte bara vägnät och parker inom exploateringsområdet utan bidrar även till finansiering av andra kommunala åtagande i området såsom förskolor, skolor och idrottsanläggningar.

Utifrån rådande förutsättningar ska kommunen, ibland förenat med vissa villkor, bland annat investera inom följande områden:

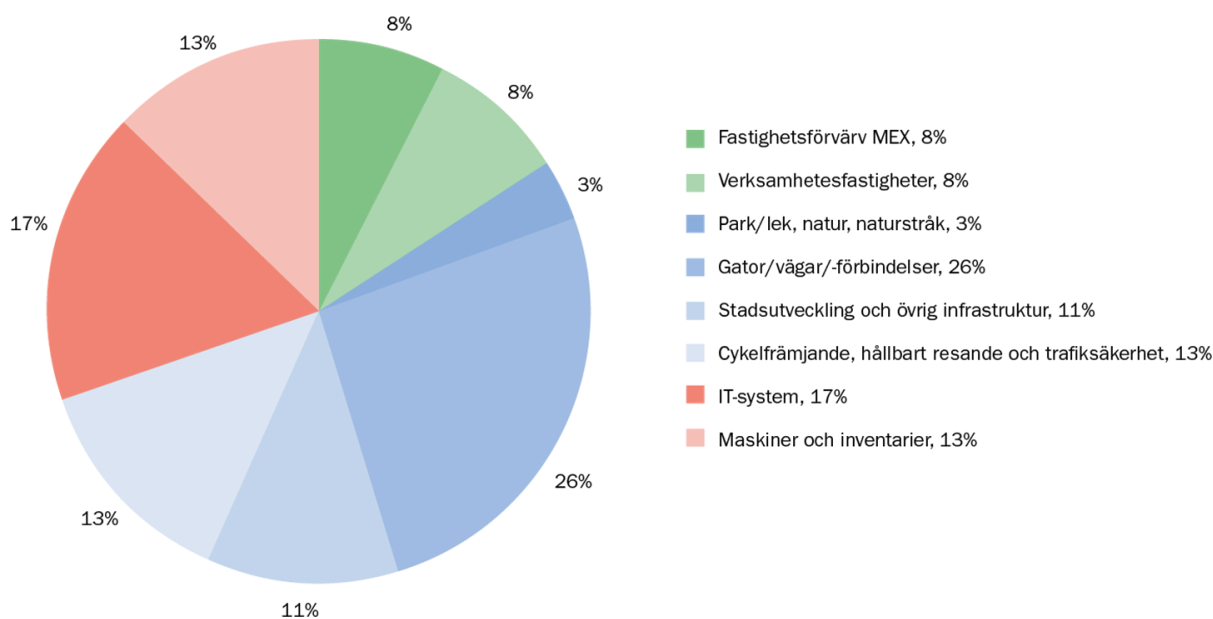
- Bygga av hyreslägenheter i storleksordningen 450 till 500 per år.
- VA-försörjning inom en förtätad stad.
- Lösa parkeringsfrågan inom Rosendal och Ulleråker där parkeringsköp bidrar till finansiering.
- Säkerställa tillgänglighet till Rosendals- och Ulleråkersområdena från nuvarande väg- samt gatu- och cykelnät.
- Fortsätta satsningen på gatu- och cykelvägar.
- Genomföra den strategiska lokalförsörjningsplanen för pedagogiska lokaler.
- Slutföra de projekt som ingår i omdaning av Studenternas men avvakta med lösning för bandyn.
- Genomföra den effektivisering inom IT som anges i Strategisk plan för IT-utveckling.
- Bygga Stadshus 2020, förutsatt att det ger lägre kostnad per arbetsplats än i nuvarande kontor.
- Fortsätta utbyggnad för småindustri om finansiering kan ske genom försäljning.

I tabellen nedan redovisas fördelningen av investeringar i Uppsala kommunkoncern 2017. Där markeras med grönt de bolag vilkas investeringar helt bekostas av användarna medan gulmarkerade är de som ska bekostas av skattemedel.

Part (mnkr)	2017	2018	2019
Uppsalahem, koncern	949	949	949
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	59	50	10
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	174	211	300
Uppsala Parkering	250	330	275
Uppsala Vatten och Avfall	480	440	490
Uppsala bostadsförmedling AB	0	0	0
Uppsala Kommun Skolfastigheter	922	782	608
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter	140	325	320
Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter	201	240	209
Fyrishov	45	135	115
Uppsala stadsteater	4	2	2
Uppsala Konsert & Kongress	4	7	3
Uppsala kommun	532	625	725
Summa	3 760	4 096	4 006

Tabell 5. Investeringsbudget, Uppsala kommunkoncern 2017-19.

Kommunens nämnder har planerade investeringar på 532 miljoner för 2017. I figur 3 visas inom vilka verksamhetsområden investeringarna kommer att ske.

Figur 3. Nämndernas planerade investeringar per verksamhetsområde 2017.

5. Nämnder

5.1 Kommunstyrelsen

Ansvar- och verksamhetsområde

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar arbetet med kommunens verksamhet och ekonomi, följer upp och rapporterar till kommunfullmäktige och samordnar verksamheten mellan kommunens nämnder. Kommunstyrelsen har även uppsiktligt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen bereder ärenden inför kommunfullmäktige och ansvarar för att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen leder planering och utveckling, följer upp och analyserar inom strategiskt viktiga politiska områden som exempelvis social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för kommunens ekonomi, IT, arbetsgivarfrågor, mark och exploatering samt kris- och beredskap. Som kommunens arkivmyndighet har kommunstyrelsen ett övergripande ansvar för kommunens arkivfrågor.

Hållbar utveckling

I en värld som förändras både vad gäller demografi och klimat växer regioner starkare än länder. En hållbar regional utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Det innebär att social välfärd, ekonomisk tillväxt och ekologisk balans eftersträvas för både dagens och morgondagens invånare, vilket attraherar såväl talanger som investeringar.

Uppsala har en roll i ett regionalt sammanhang som handlar om att stärka kontakter med omkringliggande kommuner och landstinget om gemensamma uppgifter och att hitta smarta och effektiva lösningar. En regionkommun bildas som tar över det regionala utvecklingsansvaret från och med 2017. EU:s tillväxtstrategi Europa 2020 lägger fast kursen för unionens gemensamma arbete för att uppnå en smart och hållbar tillväxt för alla. Genom den regionala utvecklingsstrategin har målen i Europa 2020-strategin omsatts till regional nivå i Uppsala län. Genom internationellt erfarenhetsutbyte ska Uppsala fånga upp nya idéer kring storstäders utveckling och tillsammans med andra europeiska städer påverka agendan i EU.

FN:s agenda för hållbar utveckling balanserar de tre dimensionerna, den ekonomiska, den sociala och den ekologiska. I Sverige inleddes arbetet med agenda 2030 i januari 2016. Målen i agenda 2030 är integrerade i kommunfullmäktiges nio inriktningsmål som beskriver inriktning och uppdrag för den kommunala verksamheten.

En hållbar utveckling tar hänsyn till dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter. För att de tre dimensionerna ömsesidigt ska kunna stödja varandra krävs att all upphandling betraktas som ett strategiskt verktyg för att utveckla en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar kommun. Uppsala kommuns diplomering som en Fair Trade City innebär att kommunen förstärker ambitionen och engagemanget tillsammans med övriga aktörer för rättvis handel och etisk konsumtion. Social hållbarhet syftar till att utjämna skillnader i

Uppsalabornas levnadsvillkor, motverka segregation och fattigdom samt erbjuda välfärd av hög kvalitet.

Kommunens översiktsplan anger den långsiktiga inriktningen och fungerar som styrning för den fysiska utvecklingen och en god livsmiljö. Staden ska växa inåt samt i stråk, orter och vid knutpunkter, vilket skapar förutsättningar för en attraktiv och effektiv kollektivtrafik, hushållning av mark samt nyttjande av befintlig infrastruktur. Därför planerar kommunen för bostäder och infrastruktur som inkluderar alla som ska leva, arbeta och besöka Uppsala. Det innebär höga krav på tillgänglighet både i bostäder och i den offentliga miljön. Målsättningen är att det byggs 3000 nya bostäder per år. Villkoren för att leva, verka och bo i olika bygder och små tätorter skiljer sig från förhållandena i staden, men också sinsemellan. Långa avstånd och ett bilberoende behöver balanseras med förbättrade förutsättningar för användning av kollektivtrafik.

Goda utvecklingsmöjligheter för landsbygdsnärings, ökad bredbandstäckning och upprätthållande av service är förutsättningar för att vara en av landets bästa landsbygdskommuner. Utmärkande för landsbygdsutveckling är det ideella engagemang som är starkt på landsbygderna och i de mindre tätorterna. Tillsammans med privata, offentliga och ideella aktörer skapas en levande landsbygd som nyttjar lokala tillgångar. Detta sker bland annat tillsammans med föreningen Upplandsbygd - lokalt ledd utveckling.

En aktiv markpolitik ska ge möjlighet till bland annat bostäder med blandade upplåtelseformer och verksamheter som vill utvecklas och etablera sig i Uppsala. Andelen hyresrätter ska öka för att skapa en mer flexibel bostadsmarknad och möjliggöra för fler att skaffa ett eget boende. Innehavet av exploateringsbar mark ska motsvara fem års stadsutveckling. Markinnehavet ska säkra en långsiktig buffert för markbyten och andra ändamål som rekreation, biologisk mångfald och hänsyn till vattenresurser. Politiska prioriteringar ska baseras på ekonomiska förutsättningar och kvalitetskrav i en fortsatt utvecklad stadsutvecklingsprocess.

De kommunala verksamheterna ska ha tillgång till ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Långsiktigt hållbara lokalförsörjningsplaner för den totala lokalytan ska finnas för all kommunal verksamhet och ta hänsyn till behoven på kort och lång sikt. Med fokus på kommunkoncernnyttan ska utveckling ske av gränsöverskridande lokallösningar mellan olika verksamheter med strävan att minska lokalkostnaden per invånare.

För att möta utmaningen med en ökande befolkning tar kommunstyrelsen ett helhetsansvar för integrationsarbetet i kommunen. Detta görs genom att samordna nämndernas ansvarsområden och samverkan med det civila samhället för att säkra såväl ett individuellt som strukturellt perspektiv. Genom att ta tillvara den kompetens som kommer till kommunen via de nyanlända, erbjuda arbetstillfällen för alla och tillvarata kunskaper och erfarenheter som stödjer utvecklingen av ett hållbart samhälle utvecklar vi ett inkluderande och demokratiskt samhälle där alla människor kan nå sin fulla potential.

Kommunens bostadsociala ansvar ska utvecklas med mer flexibla och kostnadseffektiva lösningar genom att etablera och utveckla en fungerande boendekedja för sociala bostäder på kort och lång sikt. För att möta behovet av sociala bostäder för nyanlända är målsättningen att öka antalet bostäder med 500 stycken per år under planperioden.

Uppsala kommun ska upplevas vara en trygg plats att verka och leva i. I kommunens omvärldsanalyser läggs därför särskild vikt vid att identifiera hot och risker. Detta utgör sedan grunden för ett risk- och skadeförebyggande arbete som sker genom bred samverkan med flera aktörer. Kommunens förebyggande arbete ska minimera risken för skada på människors hälsa, miljö och egendom. Genom ett välutvecklat kris- och beredskapsarbete ska kommunens förmåga att stärka civilförsvaret höjas. Även insatser för att förebygga att individer involveras i våldsbejakande extremism utvecklas ytterligare.

Ekonomisk hållbarhet

Hållbar ekonomisk utveckling är en av förutsättningarna för välfärd och behövs för att säkra människors jobb, försörjning och social trygghet. Den förväntade befolkningstillväxten i Uppsala kräver en expansiv arbetsmarknad. Fler jobb ska skapas, cirka 2 000 nya arbetstillfällen per år krävs för att uppnå balans mellan dag- och nattbefolkning. Runt hälften av dessa nya jobb behöver komma från de kunskapsintensiva branscherna. De kunskapsintensiva branscherna driver tillväxten av kommunens arbetsmarknad och är därmed en förutsättning för utveckling av bygg-, service- och tjänstenäringsar.

Universitetet spelar en avgörande roll för såväl kompetensförsörjning som innovation. Genom att stärka samarbetet med näringslivet, universitetet, Akademiska sjukhuset och andra forskningsintensiva miljöer kan kommunens identifierade fokusbranscher life-science/hälsa, informations- och kommunikationsteknologi (ICT) samt miljö och energiteknik (Cleantech) utvecklas. Förutsättningarna för olika typer av innovationsprojekt skapas genom att öppna upp kommunens verksamhet.

Uppsala har även en stark ställning som evenemangs- och mötesstad. En varumärkesplattform är ett viktigt verktyg i arbetet med att stärka Uppsalas attraktionskraft för att locka boende, besökare, kompetens, investeringar och nya företagsetableringar till Uppsala. Genom att samtliga aktörer i Uppsala utgår från en varumärkesplattform förstärks det gemensamma varumärket Uppsala.

Ekologisk hållbarhet

Uppsala påverkas och påverkas av den lokala och globala miljösituationen. Kommunen har i dag en miljöpåverkan som är flera gånger större än vad som är hållbart ur ett globalt perspektiv. Miljö och klimatomställningen är därför brådskande. Kommunala mål och åtgärder måste utgå både från vad som är viktigast ur ett globalt perspektiv och vad som är prioriterat lokalt. Utsläppen av växthusgaser måste minska under detta decennium för att på sikt upphöra. När staden växer ska vårt förändrade klimat beaktas så att vi bygger hälsosamt och resurssnålt. Arter och viktiga miljöer bevaras.

Dricksvatten är det viktigaste livsmedlet och säkringen av nuvarande och framtida dricksvattentäkter måste vara överordnat i stort sett all annan planering. För Uppsalas del handlar det främst om att säkra Uppsalaåsens funktion som naturligt dricksvattenfilter.

Luftföroreningar finns över hela världen och orsakar betydande negativa effekter på människors hälsa och miljön. Vägtrafiken är den dominerande källan till utsläpp av kväveoxider partikelutsläpp (PM10) i Uppsala kommun.

Det lokala arbetet mot det nationella målet om ett fossilbränslefritt samhälle för transporter och arbetsmaskiner till 2030 innebär en omställning av kommunorganisationens fordonspark, utveckling av hållbara transportlösningar samt en ökad samverkan med berörda aktörer. Moderna parkeringslösningar och ökade satsningar på cykling och kollektivtrafik är exempel på viktiga åtgärder.

Kommunens miljöarbete har två perspektiv som samspelar: kommunorganisationen och kommunen som geografiskt område. De kommunala verksamheternas egen miljöpåverkan måste minska samtidigt som kommunen verkar för lägre påverkan bland Uppsalas alla invånare och företag. Förutom trafiken finns en rad viktiga andra frågor när det gäller utsläppsminskningar inom Uppsalas geografiska område: förnybar energi, byggnation i trä och andra hållbara material, minskad plastförbränning samt ett moderniserat fjärrvärmenät är några exempel. Kommunorganisationen har stor potential för energieffektivisering men måste hitta organisatoriska sätt att realisera den. Omställning till solenergi ska göras för de av kommunens verksamheter och lokaler där det är möjligt.

Social hållbarhet

Alla ska erbjudas en livsmiljö där de kan växa, utvecklas och må bra oavsett individuella förutsättningar. Viktiga grundpelare för social hållbarhet är demokrati, delaktighet, trygghet, tillgänglighet, jämlikhet, jämställdhet samt respekt för mångfald och mänskliga rättigheter. Människors upplevda trygghet och säkerhet handlar ytterst om den enskildes tillit, sociala förankring och delaktighet.

Att delta i det som händer i samhället är en rättighet och en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Förutsättningarna att utnyttja sina demokratiska rättigheter är dock inte jämlikt fördelade. För att ändra på detta behöver kommunen arbeta för att öka möjligheterna till delaktighet för olika grupper i samhället till exempel genom metoder för att barn och unga ska få komma till tals i frågor som berör dem och för att personer med funktionsnedsättning aktivt ska kunna delta i samhällsdebatten. Kommunen ska utveckla metoder för att öka alla samhällsgruppers deltagande, vilken kan medföra ett ökat valdeltagande i grupper med lågt valdeltagande.

Barnets bästa ska alltid sättas i första rummet. Barn ska ha möjlighet att påverka och vara delaktiga i de beslut som berör dem. Kommunen ska ta hänsyn till barns rättigheter såsom de formulerats i Barnkonventionen och ha beredskap inför kommande lagstiftningsförändring då Barnkonventionen blir lag.

Kommunen ska motverka den orättvisa fördelningen av makt och resurser mellan män och kvinnor. Det görs genom att vara en drivande aktör i jämställdhetsarbetet och främja jämställdhet såväl inom organisationen som i samhället i stort. Ett integrerat jämställdhetsperspektiv i budgetprocessen motverkar den orättvisa fördelningen av resurser

mellan könen. Kommunen behöver säkerställa att kommunala insatser ser till individers behov och rättigheter.

Jämställdhetsbudgetering definieras som en integrering av genusperspektiv i alla nivåer i budgetprocessen. Syftet är att säkerställa att kommunal verksamhet når både män och kvinnor i enlighet med deras behov. Huvudmomentet i jämställdhetsbudgetering är omfördelning av resurser för att uppnå jämställdhet och motverka den orättvisa samhällsliga fördelningen av resurser mellan könen. Jämställdhetsbudgetering ska tillämpas när nämnder och bolag gör sina prioriteringar. Processen kräver att nämnderna ur ett genusperspektiv utvärderar effekterna av resursfördelningen i sin budget. Nämnderna ska även bedöma i vilken mån dessa effekter stämmer överens med de jämställdhetspolitiska målen. Utvärderingsarbetet ska leda till att verksamhetsområden med ojämn fördelning ska förändra utformningen eller omfördela resurser.

För att säkerställa att tempo och kvalitet i genomförandet når upp till de högt ställda målen sker en systematiskt stegvis implementering under perioden. Till exempel ges utbildningsinsatser, och verktyg och modeller för jämställdhetsbudgetering och analys tas fram. Den befintliga könsuppdelade statistiken ska sammanställas och om mer könsuppdelad statistik behöver tas fram ska en plan för detta upprättas. Inhämtningen av könsuppdelad statistik ska ta hänsyn till personer som inte identifierar sig enligt tvåkönsnormen, i de situationer det är möjligt ska självidentifiering vara den vägledande principen. Ett flertal verksamheter har HBTQ-certifierats. För att fler verksamheter ska öka sin HBTQ-kompetens tas även andra utbildningsvägar fram.

Ett ideellt engagemang ger förutsättningar för en bättre folkhälsa, bidrar till ett bredare kulturliv samt ökar delaktigheten och känslan av att finnas i ett socialt sammanhang. Ett starkt civilsamhälle skapar mötesplatser där människor har möjlighet att aktivt delta i samhällslivet. Samarbetet med näringslivet och ideell sektor utvecklas.

Uppsalas invånare har generellt sett ett bra välmående jämfört med andra kommuner men det finns skillnader i hälsa kopplat till inkomst och bostadsområde/-ort. Kunskap om bakomliggande faktorer till ojämlikhet i hälsa behöver öka och ska ligga till grund för beslut om insatser. Samverkan med landstinget behöver utvecklas och fördjupas.

Ojämlikheten mellan Uppsalaborna vad gäller bland annat hälsa, inkomst och utbildningsnivå behöver minska. De kommunala insatserna ska utgå från detta. Förebyggande insatser är en av åtgärderna för att undvika social utsatthet, segregation och arbetslöshet. Förebyggande insatser och sociala investeringar kan bryta individers ekonomiska och sociala marginalisering samtidigt som samhällets framtida kostnader minskas och den kommunala ekonomiska hushållningen förbättras. Ett socialt investeringsperspektiv riktar fokus mot bakomliggande orsaker som påverkar människors sociala förutsättningar i livet. Nya insatser och innovativa lösningar behöver utvecklas i samarbete med sociala företag som arbetar för att skapa möjligheter till arbete och rehabilitering för personer som av olika skäl står långt från arbetsmarknaden.

En modern kommun

Kommunstyrelsens kontor, kommunledningskontoret, har som uppdrag att utveckla en modern och effektiv förvaltning. Kontoret kännetecknas av en centraliserad stabsorganisation

som leder och stödjer nämnderna och bolagen i allt från långsiktiga strategier till daglig produktion. Staberna ansvarar för verksamheten inom områdena ekonomi, HR, IT, juridik, kansli, kommunikation, kvalitet och upphandling. Stabsorganisationen kompletteras med tre strategiska avdelningar som speglar hållbarhetsdimensionerna.

IT och digitalisering

IT-utveckling och digitalisering är en förändringsmotor i kommunens utveckling och en möjliggörare för effektiva informationsflöden och ökad öppenhet. Genom en samlad IT-organisation, en gemensam plan för IT-utveckling och ett samlat grepp om leverantörer och kostnader möjliggörs det nödvändiga förändringsarbetet.

IT-utveckling och digitalisering handlar om hur Uppsala kommun ska gå från ord till handling och använda den potential som finns. Policyn och den strategiska planen skapar tillsammans tydliga styrnings- och uppföljningsforum för IT-utveckling och digitalisering med spårbarhet från den politiska viljan till genomförande på tjänstemannanivå.

Ekonomistyrning

Hållbar ekonomisk utveckling är nödvändig för att trygga välfärden, trygga jobben och säkra livskvaliteten. Genom att ha ordning och reda i den kommunala ekonomin skapas förutsättningar för en stad som vill växa och attrahera både invånare, företag och medarbetare. Den kommunala ekonomin ska utgå från en realistisk budget samt hållbara finansieringslösningar med balanserade investeringsnivåer. Som en del av ökad budgetsdisciplin och mot bakgrund av tidigare års budgetavvikelser har åtgärder vidtagits för att tydligare följa avvikelser mot budget och i förekommande fall tidigare vidta åtgärder. Det är regelbunden och transparent uppföljning där externa jämförelser används som stöd för att värdera resultat samt för att analysera avvikelser ger stöd för hållbar ekonomi. Ekonomisk hållbarhet förutsätter också ett framtidsperspektiv, som möjliggör investeringar, som på längre sikt ger besparingar i form av lägre sociala kostnader.

En utmaning för god ekonomisk hushållning i en tillväxtsituation är att balansera investeringar och kostnader för kommunal infrastruktur med exploaterings- och skatteintäkter. Ansvarsfull resursanvändning är en grundläggande förutsättning för framtida utveckling och ska genomsyra kommunens verksamheter. I detta ingår också att se över möjligheterna till effektiviseringar på administrativ nivå. Balanserad ekonomisk tillväxt ökar skattekraften och bidrar därigenom till hållbar finansiering av välfärden.

Chefer och medarbetare

Uppsalaregionen är en tillväxtregion med god tillgång på arbetskraft. Det finns också ett fortsatt intresse för yrken med hög grad av samhällsnytta. Det ger ett gynnsamt kompetensförsörjningsläge för Uppsala kommun. Men med fler äldre och yngre invånare, fortsatt tillväxt och ökad rörlighet bland befolkningen förändras servicebehovet. Redan i dag är vissa kompetenser svåra att rekrytera, bland annat inom skola, teknik samt vård och omsorg. Därför behöver kommunen profilera sig som attraktiv arbetsgivare. Kommunen som arbetsgivare är inkluderande och normkritisk.

För att attrahera morgondagens medarbetare behöver kommunen öppna upp fler vägar in till många yrkesområden. Praktik, verksamhetsförlagd utbildning och traineeplatser ska användas för att marknadsföra kommunen på kort och lång sikt. Ett medvetet jämställdhets- och

mångfaldsarbete krävs för att nå, attrahera och rekrytera rätt kompetens. Kommunen ska utmärka sig vad gäller jämställda löner, arbetsvillkor och möjligheter för alla att delta på arbetsmarknaden. Heltid är ett nödvändigt ställningstagande för en kommun som vill främja jämställdheten i samhället, då kvinnor står för merparten av ofrivilligt deltidsarbetet.

För att klara kompetensförsörjningsutmaningen behöver rätt kompetens också behållas, utvecklas och användas smartare. Ett aktivt, förebyggande arbete för ett hållbart arbetsliv där god social och organisatorisk arbetsmiljö kombineras med attraktiva villkor och goda utvecklingsmöjligheter lägger grunden till förmågan att behålla rätt kompetenser över tid.

Att rekrytera och behålla goda chefer och ledare är avgörande för att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare. Cheferna har en nyckelposition i det löpande arbetet med att ställa om verksamhet, kompetens och organisation i förhållande till förändrade servicebehov.

Kommunikation och medborgardialog

Kommunikationsflödet i samhället är stort. Uppsala kommun ska vara en föregångskommun med delaktiga invånare samt medarbetare som förstår hur de påverkar och hur beslut fattas. En god kommunikation och bra dialog är nödvändiga förutsättningar för att lyckas med detta. Kommunen ska utveckla medborgardialogerna på ett sätt som är anpassat efter invånarnas behov. Arbetet för att kommunicera på rätt sätt med rätt målgrupp ska fortsätta med nya tekniska lösningar och strategiska kommunikationsval. Ambitionen är att det ska vara enkelt att komma i kontakt med Uppsala kommun, enkelt att hitta rätt information och öka möjligheterna för dialog.

Den kommunala servicen ska utvecklas utifrån invånarens behov. Därför utvecklar kommunen metoder och modeller för att fånga behov och föra in dessa i verksamhetsplaneringen. För att stärka invånarens insyn i verksamheten ska uppföljning av densamma förbättras och synliggöras. Det innebär att kommunen är öppen för idéer, kritik och frågor, samt använder synpunkterna på ett konstruktivt sätt. En öppen dialog med Uppsalas invånare är en förutsättning för att kommunens förtroendevalda ska kunna fatta väl underbyggda och förankrade beslut.

Offentlighet och demokrati

Förtroendevalda i Uppsala kommun ska ha goda förutsättningar att genomföra sitt förtroendeuppdrag vilket innebär ett gott administrativt stöd samt underbyggda och kvalitetssäkrade beslutsunderlag. Invånarens möjlighet till insyn i Uppsala kommuns verksamheter säkras genom hög transparens och rättssäkerhet i såväl de demokratiska processerna samt den kommunala verksamheten. Såväl invånare som förtroendevalda ska enkelt och säkert ha tillgång till kommunens information i ändamålsenliga digitala plattformar.

Informationsförvaltningen hanterar ett kort- och långsiktigt perspektiv på ett modernt sätt genom ökad digital tillgänglighet till information. Detta gäller såväl nuvarande som äldre information.

Budget

Kommunstyrelsen 7500

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Taxor och avgifter	0,4	1,9	2,0	2,0	2,0
Övriga intäkter	2 060,8	1 800,3	1 795,3	1 833,4	1 868,6
Summa intäkter	2 061,2	1 802,3	1 797,3	1 835,4	1 870,7
Verksamhetskostnader	-2 272,7	-2 049,8	-2 011,0	-2 049,4	-2 083,7
Avskrivningar	-73,8	-46,3	-53,4	-54,0	-54,5
Summa kostnader	-2 346,5	-2 096,1	-2 064,4	-2 103,4	-2 138,1
Verksamhetens nettokostnader	-285,3	-293,8	-267,1	-268,0	-267,5
Kommunbidrag politisk verksamhet	60,3	61,5	62,9	64,0	64,5
Kommunbidrag infrastruktur, stadsbyggnad m m	111,0	153,7	148,6	153,5	156,7
Kommunbidrag kultur och fritid	8,6	9,9	8,9	9,2	9,4
Kommunbidrag individ- och familjeomsorg	0,0	15,0	10,0	0,0	0,0
Kommunbidrag arbetsmarknad			0,0	5,0	0,0
Kommunbidrag affärsverksamhet			2,0	2,1	2,1
Kommunbidrag gemensam verksamhet	197,3	106,6	74,0	75,3	75,9
Summa kommunbidrag	377,2	346,8	306,3	309,1	308,6
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	91,9	53,0	39,2	41,1	41,1
Finansiella intäkter och kostnader	-55,3	-53,0	-39,2	-41,1	-41,1
Resultat	36,5	0,0	0,0	0,0	0,0

5.2 Stadsbyggnad

Uppsala är en av Sveriges mest attraktiva städer med stark tillväxt i form av kraftig befolkningsökning och en expansiv arbetsmarknad. Prognosen om 280 000 - 340 000 invånare år 2050 ställer stora krav på en ansvarsfull och tydligt prioriterad utveckling som leder till socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbara lösningar.

Stads- och landsbygdsutvecklingen ska säkerställa likvärdig tillgång till boende, kommunikationer, samhällsservice och offentliga platser. Uppsalas stadsbild ska präglas av en god och variationsrik arkitektur och attraktiva natur- och kulturmiljöer. Naturreservat och parker fyller viktiga funktioner för såväl människor som biologisk mångfald. Öppna och inkluderande offentliga rum ska vara tillgängliga, säkra och trygga. Mångfunktionell markanvändning ska eftersträvas.

Ett ökat bostadsbyggande är viktigt för Uppsalas fortsatta utveckling och minst 3 000 nya bostäder ska byggas varje år. Utvecklingen ska ske med bevarad och helst ökad kvalitet i stads- och boendemiljöerna. Befintliga bostadsområden ska förtätas och renoveras varsamt och med respekt för boende och befintliga miljöer. Vid ny- och ombyggnation ska hög energieffektivitet och klimatsmarta material alltid eftersträvas. De sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvenserna av olika alternativ ska alltid analyseras och tas hänsyn till vid beslut. Vid större infrastruktursatsningar, som bland annat kräver uppgrävning av gator, ska även annan infrastruktur samordnas, till exempel bredbandssatsningar. God kollektivtrafik kan också öppna för nya lägen för bostadsbyggande, där regeringens stadsmiljöavtal kan medfinansiera kommunala satsningar. Kunskapsstråket – kapacitetsstark kollektivtrafik mellan centrum och Ulleråker – är prioriterat och har redan blivit beviljat stadsmiljöavtal. Vid både nybyggnation och renoveringar ska klimatsmarta och energieffektiva lösningar prioriteras. Uttaget av naturresurser ska minimeras, även genom investeringar i förnybar energi.

Planeringen av nya bostadsområden i staden och på landsbygden ska alltid ta hänsyn till behovet av pedagogiska lokaler. En minskad lokalkostnad per barn och elev kan uppnås genom bättre planering. På samma sätt ska behovet av infrastruktur för jämlik och jämställd tillgång till kultur- och fritidsverksamhet alltid ingå redan i planeringens tidigaste skede. Möjligheten att på ett enkelt, tryggt och hållbart sätt förflytta sig ska ha hög prioritet i all stads- och landsbygdsutveckling. Uppsala ska vara Sveriges bästa cykelstad ur ett säkerhet och trygghets-, framkomlighets-, bekvämlighets- och cykelkulturperspektiv. Väl planerad kollektivtrafik kan också öppna för bostadsbyggande i nya lägen. Hållbar mobilitet innebär att gång, cykling och kollektivtrafik prioriteras. Stadens ytor måste bli mer multifunktionella. Detta kan exempelvis handla om att transporter och fysisk aktivitet ska kunna samexistera. Multifunktionalitet ställer krav på utformningen av allmänna miljöer, men också på driften.

Betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster ska alltid vägas in vid beslut då detta är relevant. Ökade ansträngningar ska göras för att skydda värdefull skog, säkerställa ekosystem och gynnsam bevarandestatus för hotade arter samt för att bevara och utveckla ekologiska samband i landskapet. EU:s ramdirektiv för vatten innebär att god status ska uppnås för yt- och grundvatten, någonting som är särskilt viktigt i Uppsalaåsen.

Genom ett systematiskt förbättringsarbete och innovativt tänkande ska en effektiv stadsbyggnadsprocess prestera mer och bättre med mindre resurser. En samordnad nämnd-, bolags- och förvaltningsöverskridande stadsbyggnadsprocess, ska med tydliga politiska prioriteringsgrunder leda till beslut om rätt projekt i rätt ordning. En viktig del i prioriteringsgrunderna är tillgängliga ekonomiska och personella resurser.

Räddningstjänsten har en stor regional samverkan med landstinget, polisen och andra kommuner. Räddningsnämnden samverkar med flera kommuner i regionen om en gemensam räddningscentral och med landstinget om sjukvårdslarm. Fortsatt utveckling av räddningstjänsten ska ske genom ökat nationellt och regionalt samarbete. En annan vital del i utvecklingen av räddningstjänsten är möjligheten att rekrytera medarbetare i beredskapstjänst. Att stärka den enskildes förmåga att undvika och hantera olyckor tillsammans med tillsynsverksamheten är avgörande för att skapa trygghet. Kommunens kapacitet att undsätta den drabbade och lindra skador till följd av olyckor ska vara god och likvärdig i hela kommunen.

5.2.2 Gatu- och samhällsmiljönämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Gatu- och samhällsmiljönämnden ansvarar för planering, byggande, drift och underhåll av gator, torg, parker, parkering, hamn, gång- och cykelvägar samt kommunala trafikanläggningar. Nämnden ansvarar även för kommunens naturreservat, övriga friluftsområden, friluftsbad och anlagda vattenområden. Inom nämndens område finns även ansvaret för färdtjänst, riksfärdtjänst och trafikfrågor.

Budget

Gatu- och samhällsmiljönämnden 4500

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Taxor och avgifter	16,2	14,1	15,6	16	16
Övriga intäkter	104,5	75,3	76,7	76,9	77
Summa intäkter	120,7	89,4	92,3	92,9	93
Verksamhetskostnader	-385,7	-372,4	-407,2	-432,6	-437,4
Avskrivningar	-98,2	-104,5	-111,3	-123,5	-127,5
Summa kostnader	-483,9	-476,9	-518,546	-556,083	-564,881
Nettokostnader	-363,2	-387,5	-426,246	-463,183	-471,881
Kommunbidrag politisk verksamhet	1,1	1,1	1,3	1,3	1,3
Kommunbidrag Infrastruktur, stadsbyggnad mm	349,5	359,1	391,9	430,6	438,8
Kommunbidrag kultur och fritid	7,4	7,7	8,0	8,2	8,4
Kommunbidrag färdtjänst/riksfärdtjänst	58,7	60,7	56,2	58,0	59,3
Kommunbidrag affärsverksamhet	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Summa kommunbidrag	417,1	429	457,7	498,7	508,3
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	53,9	41,5	31,5	35,5	36,4
Finansiella intäkter och kostnader	-42,4	-41,6	-31,5	-35,5	-36,4
Resultat	11,5	-0,1	0,0	0,0	0,0
<i>Resultat som andel av kommunbidrag</i>	<i>2,8%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>

5.2.3 Plan- och byggnadsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Plan- och byggnadsnämnden ansvarar för uppgifter enligt plan- och bygglagen, inklusive de lagar och andra föreskrifter som hör till denna lag, med undantag för översiktsplanering. Andra lagar och föreskrifter är exempelvis lagen om byggförsäkring och energideklaration för byggnader. Plan- och byggnadsnämnden planerar för, och ger förslag till, inrättande av områdesskydd såsom natur- och kulturresevat. Nämnden har också ansvar för uppgifter enligt lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m.

Budget

Plan- och byggnadsnämnden 5100

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Taxor och avgifter	56,5	62,9	62,3	61,4	62,6
Övriga intäkter	4,8	3,7	3,3	3	3
Summa intäkter	61,3	66,6	65,6	64,4	65,6
Verksamhetskostnader	-76,8	-96,2	-131,6	-132,9	-135,8
Avskrivningar	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5
Summa kostnader	-77,2	-96,6	-132,1	-133,4	-136,3
Nettokostnader	-15,9	-30	-66,5	-69,0	-70,7
Kommunbidrag politisk verksamhet	0,9	0,9	1,6	1,6	1,6
Kommunbidrag infrastruktur, stadsbyggnad m m	27,1	29,1	29,2	30,2	30,8
Kommunbidrag vård och omsorg, bostadsanpassning	0	0	35,7	37,2	38,3
Summa kommunbidrag	28,0	30,0	66,5	69,0	70,7
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	12,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella intäkter och kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	12,1	0,0	0,0	0,0	0,0

5.2.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lotterilagen, tobakslagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten.

Budget

Miljö- och hälsoskyddsnämnden 5300

Belopp i miljoner kronor	Utfall	Budget	Budget	Plan 2018	Plan 2019
	2015	2016	2017		
Taxor och avgifter	37,3	42,3	43,1	44,0	44,9
Övriga intäkter	0	0	0	0	0
Summa intäkter	37,3	42,3	43,1	44,0	44,9
Verksamhetskostnader	-58,4	-61,1	-62,4	-63,8	-65,0
Avskrivningar	-0,3	-0,3	-0,1	-0,1	-0,2
Summa kostnader	-58,7	-61,4	-62,5	-63,9	-65,2
Nettokostnader	-21,4	-19,1	-19,3	-19,9	-20,3
Kommunbidrag politisk verksamhet	18,5	19,1	1,2	1,2	1,2
Kommunbidrag infrastruktur, stadsbyggnad m m	0	0	18,1	18,7	19,1
Kommunbidrag fritid övrigt			0,1	0,1	0,1
Summa kommunbidrag	18,5	19,1	19,3	19,931	20,334
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	-2,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella intäkter och kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	-2,9	0,0	0,0	0,0	0,0

5.2.5 Räddningsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner, där Uppsala kommun är värdkommun. Räddningsnämnden styrs av alla tre kommuner främst genom ett avtal mellan kommunerna, ett reglemente och ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Dessa styrdokument är antagna av alla tre kommuners kommunfullmäktige. De avsnitt i Mål och budget som berör räddningsnämnden är framtagna i samråd med Tierp och Östhammars kommuner.

Räddningsnämnden ansvarar för att bedriva en effektiv räddningstjänstverksamhet i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Kommunstyrelserna i alla tre kommuner har en uppsyningsplikt över den gemensamma nämnden. Fullmäktige i alla tre kommuner har rätt att begära upplysningar från nämnden. Ordförande, vice ordförande och anställda i den gemensamma nämnden är skyldiga att lämna upplysningar vid alla tre kommuners fullmäktigesammanträden. Ledamöter i alla tre kommuners kommunfullmäktige får ställa interpellationer eller frågor till nämndens ordförande. Nämnden ska också granskas av revisorer från alla tre kommuner. Hela rättsfiguren kan karaktäriseras som en hybrid, invävd i alla tre kommuner med en stark karaktär av egenregiverksamhet.

Nämndens verksamhet omfattar olycksförebyggande verksamhet, tillsyn, rengöring och brandskyddskontroll, räddningsinsatser och olycksutredning enligt lagen om skydd mot olyckor. Nämndens verksamhet omfattar också tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor. Nämnden ska stödja andra nämnder i alla tre kommuner inom sitt kompetensområde.

Nämnden har åtta inriktningsmål vid sidan av de kommungemensamma inriktningsmålen. De finns i handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet är antaget av kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

- Utveckla samarbeten med andra samhällsaktörer för att minska antalet och effekterna av bränder och andra olyckor.
- Stärka förmågan till krisberedskap
- Återuppta planering för civilförsvaret och räddningstjänst under höjd beredskap
- Stärka skyddet mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd genom lokala aktörer
- Verka för att riskhänsyn tas i samhällsplaneringen
- Stärka den enskildes förmåga till riskmedvetet beteende och kunskap att handla vid bränder och olyckor genom information, rådgivning och utbildning
- Bryta olycksförlopp i ett så tidigt skede som möjligt genom att tillgängligheten till och effektiviteten av räddningsinsatser ska förbättras
- Utveckla förmågan att förebygga och hantera bränder och olyckor

Nämnden ska också i möjligaste mån inom sitt ansvarsområde medverka till de kommunövergripande målen från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Budget

Nämndens budget utgår från en årlig uppräknning av kommunbidragen med prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Indexet är framtaget av Sveriges kommuner och landsting (SKL). Efter uppräknning kan nämndens budget sänkas eller höjas beroende på exempelvis rationaliseringskrav, uppdrag och förändrade lokalhyreskostnader.

För budget se bilaga 6.

5.2.6 Namngivningsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Namngivningsnämnden har till uppgift att besluta om namn på kvarter, gator, bostadsområden, vägar, broar och allmänna platser.

Budget

För budget se bilaga 3.

5.3 Utbildning och arbete, samt kultur, idrott och fritid

Grunden för det livslånga lärandet läggs i tidig ålder. Barn och unga ska ges det stöd och de utmaningar de behöver i förskolan och skolan. Varje barn och elev ska ges rätt förutsättningar för att nå sin fulla potential och lämna gymnasieskolan med den examen som krävs för fortsatta studier eller för arbete. Arbetet för en examen i gymnasieskolan/gymnasiesärskolan påbörjas redan i förskolan. Det innebär att alla medarbetare i Uppsalas förskolor och skolor har ett gemensamt ansvar för framgången i gymnasieskolan/gymnasiesärskolan.

Elevantalet ökar kraftigt, främst i grundskolan. Det medför ett behov av att under de närmaste åren utöka antalet platser i förskola med 700 platser och i grundskola med 5 000 platser. Att jobba för en god kompetensförsörjning är en viktig strategi för att möta utmaningarna i ett växande Uppsala. En fungerande, högkvalitativ och jämlik förskola och skola som förmår förbereda den unga generationen för ett rikt och framgångsrikt liv med goda möjligheter i samhället är en grundpelare inom utbildningsområdet. En god utbildning har betydelse socialt och politiskt eftersom utbildning ofta innebär ett ökat samhällsengagemang och deltagande i demokratiska processer vilket gynnar hela samhället. Barn och unga har olika förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning beroende på social bakgrund. Geografisk och socioekonomisk segregering har ökat skillnaderna i barns skolresultat, enligt en rapport från Skolverket. Alla elever ska, oavsett klass, kön, sexuell läggning, könsidentitet/könsuttryck och funktionsnedsättning, ges förutsättning för en bra skolgång.

En av skolans utmaningar är att utjämna dessa skillnader. I Uppsala är den individanpassade vuxenutbildningen ett medel för ständig utveckling. Den kan ge möjlighet att bryta trenden för de som hamnat vid sidan av det livslånga lärandet men även möjligheter att säkra kompetensförsörjning inom bristyrken på sikt. Trots goda förutsättningar i Uppsala har vissa ungdomar, utrikesfödda och personer med funktionsnedsättning svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Det är många personer som har ekonomiskt bistånd under långa perioder. Stöd till barnfamiljer med ekonomiskt bistånd prioriteras då ekonomisk utsatthet kan påverka barns skolresultat, hälsa och trygghet och möjligheten att utvecklas och styra över sitt eget liv.

Det krävs ytterligare samarbete mellan olika förvaltnings- och politikområden på nationell, regional och lokal nivå samt med Arbetsförmedlingen och arbetsgivare för att arbetslösheten ska minska. Strukturella hinder, behov av stöd och samordning identifieras för att ge sociala företag bättre förutsättningar att skapa fler arbetstillfällen för personer som varit utan arbete länge.

I Sverige och Uppsala har det sedan hösten 2015 skett en stor ökning gällande antalet nyanlända. Ökningen beräknas fortsätta de närmaste åren. De nyanlända ger möjlighet att säkra kompetensförsörjningen i kommunen när allt färre i yrkesverksam ålder ska försörja allt fler äldre. Samverkan mellan samhällets olika aktörer behöver utvecklas för att påskynda individens väg genom utbildning och till arbete. Många ungdomar kommer till Uppsala i senare skolålder och ska på en kortare tid nå kunskapsmålen. En annan utmaning inom all utbildning är bristen på lärare. En förutsättning för att kunna tillgodogöra sig utbildning och annat stöd är också att de nyanlända har bostad. Bostadsbyggandet har således en väsentlig påverkan på möjligheterna till att fler bidrar och kan ta del av den gemensamma välfärden.

Kultur- och fritidsverksamhet stärker demokratin och möjliggör möten, kunskap, upplevelser och integration. Kultur- och fritidsverksamhet är tillgänglig för alla och bidrar till människors livskvalitet och gör kommunen attraktiv för både boende och besökare. Aktivt kulturmiljöarbete och offentlig gestaltning bidrar också till kommunens attraktivitet. Ett starkt och fritt kulturliv är en förutsättning för ett variationsrikt och levande kulturutbud och ligger till grund för evenemang och festivaler som i sin tur bidrar till kommunens utveckling. Uppsalas unika tillgångar inom områden som rör mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och fred tas tillvara.

Infrastrukturen för kultur- och fritidsverksamhet har inte följt befolkningsutvecklingen i stad och på landsbygd vilket lett till brister. Behoven av fritidsklubbar har ökat kraftigt under senare år. Genom främjande perspektiv och tidiga insatser skapas förutsättningar för socialt hållbar samhällsutveckling. Därför finns frågor som rör kultur och fritid med i ett tidigt skede av samhällsplaneringen och både stadens och landsbygdens förutsättningar och behov uppmärksammas. Folkbildning och föreningsliv står för betydande insatser inom kultur- och fritidsutbudet med bra samspel och dialog mellan kommunen och det civila samhället.

Idrotts- och fritidspolitiken i Uppsala tar ett helhetsperspektiv på invånarnas fria tid. Det handlar om alla invånares möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid i livets alla skeden. En aktiv och meningsfull fritid är en välfärdsfråga och utgör en starkt bidragande faktor för folkhälsa och livskvalitet. Formerna och villkoren för kommunens stöd och bidrag till en aktiv fritid ska utformas utifrån ett tydligt samhälls- och folkhälsoperspektiv. Stödformerna och utvecklingen av de fysiska förutsättningarna i form av allmänna ytor och platser liksom anläggningar ska bidra till att skapa bättre balans i resursfördelningen mellan flickor/pojkar och kvinnor/män, mellan idrotts- och andra fritidsaktiviteter, mellan förenings- och egenorganiserade aktiviteter och mellan förutsättningarna på landsbygden och i staden. Oavsett ekonomiska, sociala, kunskapsmässiga och fysiska förutsättningar, liksom ålder, kön, könsidentitet/könsuttryck, sexuell läggning och kulturell bakgrund, har Uppsalaborna rätt till en meningsfull fritid.

5.3.2 Utbildningsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Utbildningsnämnden har ett samlat ansvar för all pedagogisk verksamhet från förskola till och med gymnasieskola. Nämnden har därmed ansvar för att alla barn och ungdomar boende i kommunen har tillgång till förskola och skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående förskola/skola, samt för fördelningen av resurser både till egen verksamhet och fristående enheter. Som huvudman har nämnden vidare ansvar för kvalitet och ekonomi i förskolor och skolor som drivs i kommunens regi.

Budget

Utbildningsnämnden 2100

Belopp i miljoner kronor	Utfall	Budget	Budget		
	2015	2016	2017	Plan 2018	Plan 2019
Taxor och avgifter	176,9	182,3	194,9	198,6	203,1
Övriga intäkter	493,5	486,6	463,3	470,5	494,1
varav försäljning verksamhet (AMN)	65,6	66,6	68,6	68,8	69,0
Summa verksamhetens intäkter	670,4	668,9	658,2	669,1	697,3
Verksamhetens kostnader	-4 798,8	-4 981,8	-5 257,7	-5 452,2	-5 635,4
Avskrivningar	-39,9	-43,1	-45,8	-49,7	-52,8
Summa verksamhetens kostnader	-4 838,7	-5 024,9	-5 303,5	-5 501,9	-5 688,2
Verksamhetens nettokostnader	-4 168,3	-4 356,0	-4 645,3	-4 832,8	-4 990,9
Kommunbidrag politisk verksamhet	1,8	2,3	2,984	3,0	3,1
Kommunbidrag förskola	1 254,7	1 298,0	1 330,0	1 366,7	1 402,0
Kommunbidrag pedagogisk omsorg	60,0	61,8	64,6	66,6	68,4
Kommunbidrag öppen förskola	14,3	14,7	15,4	15,9	16,3
Kommunbidrag fritidshem	198,4	211,2	225,9	235,9	241,5
Kommunbidrag förskolekalss	148,6	161,0	164,3	166,8	165,0
Kommunbidrag grundskola	1 689,8	1 811,7	1 989,4	2 081,4	2 148,3
Kommunbidrag grundsärskola	77,5	82,8	87,8	92,3	95,3
Kommunbidrag gymnasieskola	656,8	663,2	715,8	750,2	794,9
Kommunbidrag gymnasiesärskola	51,1	52,2	53,9	57,7	61,2
Summa kommunbidrag	4 153,0	4 358,9	4 650,1	4 836,7	4 995,9
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	-15,3	2,9	4,8	3,9	5,0
Finansiella intäkter och kostnader	-3,0	-2,8	-4,8	-3,9	-5,0
Resultat	-18,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat som andel av kommunbidrag	-0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
varav resultat vuxenutbildning (AMN)	0,8	5,7	6,3	5,0	3,7
Resultat inkl vuxenutb	-19,1	-5,7	-6,3	-5,0	-3,7
Resultat som andel av kommunbidrag	-0,5%	-0,1%	-0,1%	-0,1%	-0,1%

5.3.3 Arbetsmarknadsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och det kommunala aktivitetsansvaret. Arbetsmarknadsnämnden är kommunens arbetslöshetsnämnd och ansvarar för arbetsfrämjande och kompetenshöjande arbetsmarknadsinsatser samt feriearbete. Ansvaret omfattar ekonomiskt bistånd, ansvar för kommunens flyktingmottagande och stöd till integrationsinsatser, stöd till föreningar bildade på etnisk grund samt utvecklingsmedel för ökad inkludering. Nämnden ansvarar även för konsumentrådgivning samt budget- och skuldrådgivning.

Budget

Arbetsmarknadsnämnden 2200

Belopp i miljoner kronor	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Statsbidrag	65,0	77,0	97,0	107,0	97,0
Lönebidrag	26,0	31,0	28,0	30,0	32,0
Övriga intäkter	31,0	29,0	30,0	30,0	30,0
Summa verksamhetens intäkter	122,0	137,0	155,0	167,0	159,0
Verksamhetens kostnader	-684,0	-717,3	-773,5	-801,8	-802,7
Avskrivningar	-0,5	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5
Summa verksamhetens kostnader	-684,5	-717,7	-774,0	-802,3	-803,2
Verksamhetens nettokostnader	-562,5	-580,7	-619,0	-635,3	-644,2
Kommunbidrag politisk verksamhet	1,0	1,0	1,8	1,8	1,9
Kommunbidrag konsumentfrågor	4,8	5,0	5,2	5,4	5,5
Kommunbidrag föreningsbidrag, etniska föreningar	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9
Kommunbidrag kommunal vuxenutbildning	131,7	136,8	138,8	142,5	144,5
Kommunbidrag ekonomiskt bistånd	288,0	299,4	335,5	344,4	349,2
Kommunbidrag flyktingmottagande	10,3	10,7	10,9	11,1	11,2
Kommunbidrag arbetsmarknadsinsatser	126,6	126,1	125,0	128,4	130,2
Summa kommunbidrag	564,1	580,8	619,1	635,4	644,3
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	1,6	0,1	0,1	0,1	0,1
Finansiella intäkter och kostnader	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Resultat	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Resultat som andel av kommunbidrag</i>	<i>0,3%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>

5.5.4 Kulturnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Kulturnämnden ansvarar för kultur- och fritidsverksamhet. Nämnden fördelar stipendier, bidrag och annat stöd till kulturliv, kulturevenemang, folkbildning, nationella minoriteter och ansvarar för folkbiblioteksverksamhet, kommunens museer och kulturscener, konstnärliga gestaltungsprojekt, konstinköp och konstsamlingar. Nämnden stödjer ungdomars egna initiativ och ansvarar för fritidsgårdar, öppen fritidsverksamhet, övrig fritidsverksamhet för barn och unga samt kultur- och musikskola. Kulturmiljö- och kulturarvsfrågor samt stöd till bygdegårdar ingår också i nämndens ansvarsområde.

Budget

Kulturnämnden 4300

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Taxor och avgifter	13,6	10,3	11,8	12,0	12,2
Övriga intäkter	200,3	205,1	210,0	215,0	220,0
Summa intäkter	213,9	215,4	221,8	227	232,2
Verksamhetskostnader	-471,9	-490,8	-512,5	-528,7	-542,1
Avskrivningar	-3,1	-2,6	-2,7	-3,0	-3,0
Summa kostnader	-475	-493,4	-515,166	-531,687	-545,116
Nettokostnader	-261,1	-278,0	-293,4	-304,7	-312,9
Kommunbidrag politisk verksamhet	261,4	278,3	1,6	1,6	1,6
Kommunbidrag bibliotek (313)			83,2	85,9	87,7
Kommunbidrag fritid övrigt (32)			26,6	27,5	28,1
Kommunbidrag fritidsgårdar (323)			49,1	51,6	54,2
Kommunbidrag, kultur, övrigt (31)			72,8	75,0	76,5
Kommunbidrag, Musik - och kulturskola (314)			39,2	41,3	42,6
Kommunbidrag öppen fritidsverksamhet (424)			20,9	21,8	22,3
Summa kommunbidrag	261,4	278,3	293,4	304,7	312,9
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
Finansiella intäkter och kostnader	0,4	0,3	0,0	0,0	0,0
Resultat	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

5.5.5 Idrott- och fritidsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Idrotts- och fritidsnämnden ansvarar för planering och utveckling av bredd- och elitidrott samt fritidsverksamhet. Nämnden löser sitt uppdrag huvudsakligen genom inhyrning och uthyrning av anläggningar samt genom att ha en långsiktig planering för lokalförsörjning avseende idrotts- och fritidsanläggningar. Samverkan sker med föreningar och andra aktörer inom nämndens ansvarsområde som en del i arbetet med att forma och upprätthålla riktlinjer och mål för föreningsstöd inom nämndens ansvarsområde.

Budget

Idrotts- och fritidsnämnden 4400					
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Taxor och avgifter	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	41,8	41,1	45,1	47,2	49,3
Summa verksamhetens intäkter	42,2	41,1	45,1	47,2	49,3
Verksamhetens kostnader	-226,4	-244,7	-261	-288	-292
Avskrivningar	-2,8	-3,4	-3,1	-3,3	-3,5
Summa verksamhetens kostnader	-229,2	-248,1	-263,833	-290,86	-295,96
Nettokostnader	-187,0	-207,0	-218,733	-243,66	-246,66
Kommunbidrag politisk verksamhet	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
Kommunbidrag kultur och fritid	199,4	206,9	218,2	243,2	246,2
Summa kommunbidrag	200,3	207,8	219,2	244,3	247,3
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	13,3	0,8	0,5	0,6	0,6
Finansiella intäkter och kostnader	-0,5	-0,8	-0,5	-0,6	-0,6
Resultat	12,8	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Resultat som andel av kommunbidrag</i>	<i>6,4%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>

5.4 Vård och omsorg

Uppsala får allt fler invånare, vilket innebär ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser. Åldersstrukturen i Uppsala kommun förändras de kommande åren. Antalet barn och ungdomar i skolåldern förväntas öka, men det är gruppen äldre personer som står för den största befolkningsökningen. Samhällsutveckling och förändrad demografi ställer krav på fler och nya insatser. Fler människor överlever sjukdomar och trauman tack vare den medicinska utvecklingen. Det innebär att fler lever med funktionsnedsättning efter behandlad sjukdom och behöver stöd och service för att klara sin vardag. Insatser i rätt omfattning och god kvalitet är viktigt för att verksamheten ska vara ekonomiskt och socialt hållbar. Vården och omsorgen ska jämlikt möta invånarnas behov.

Allt fler personer kommer till Sverige och Uppsala med anledning av krig och oroligheter i världen. Politiska beslut på EU och nationell nivå kan komma att påverka migrationen och Uppsala kommuns mottagande av asylsökande och nyanlända. För att kunna säkra ett bra mottagande krävs samordnade insatser internt inom kommunen och externt med andra berörda aktörer, inte minst civilsamhället.

Kommunen har enligt socialtjänstlagen ett vistelseansvar för socialt utsatta EU-migranter för akuta insatser och nödinsatser. Sådana insatser kan bestå av finansiering av hemresor samt pengar till mat och enstaka övernattningar. Kommunen har också ett särskilt ansvar enligt socialtjänstlagen att bevaka att barn inte far illa. I Uppsala kommun förstärkts natthärbärge och dagverksamhet att drivas året runt så länge behov finns. Även den uppsökande verksamheten ska utvecklas, främst med fokus på barnens situation.

En kraftig ökning av ensamkommande barn innebär att det behövs fler gode män och familjehem. Förbättrade arbetsätt för rekrytering av uppdragstagare och fler familjehem i kommunal regi är möjligheter för att ta vara på det engagemang som finns bland Uppsalas invånare. Det är viktigt att möta det ökade behovet med hög kvalitet.

För att kunna tillgodose medborgarnas behov på sikt krävs ett långsiktigt förebyggande arbete. Därigenom kan också behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser minska. De ekonomiska förutsättningarna är en stor utmaning för samtliga nämnder inom vård- och omsorgsområdet. Trots besparingskrav behöver de långsiktiga förebyggande och tidiga insatserna prioriteras. Nämnderna kommer därför att undersöka mer effektiva och innovativa arbetsätt med hjälp av bland annat ny teknik, välfärdsteknologi och webbaserade tjänster. Nya tekniklösningar är även positivt ur miljösynpunkt då webbkommunikation minskar behovet av resor för fysiska möten.

För att möta utmaningen med psykisk ohälsa i alla åldrar behövs strategiska förebyggande och tidiga insatser i samverkan mellan kommunens förvaltningar. En nära samverkan mellan kommun och landstinget är också en förutsättning för att invånarna ska få tillgång till kvalificerade vård- och omsorgsinsatser. Det gäller även en ökande andel multisjuka äldre. Uppsala kommun ska fortsätta satsningen på närvårdsutveckling tillsammans med landstinget. Kommunerna och landstinget i länet kommer att till 2017 ta ställning till ett förslag om att överföra ansvaret för specialiserad palliativ vård från kommunerna till landstinget. Förslaget ligger i linje med organisering av övrig specialiserad vård i länet och landet.

Personer med funktionsnedsättning, institutionsplacerade barn och HBTQ-personer har generellt sämre hälsa än befolkningen i övrigt. Grupperna är heterogena och behoven ser olika ut. I Uppsala kommun ges därför möjligheter till olika typer av insatser för att främja en god hälsa och förebygga ohälsa. Bland annat ges insatser i form av friskvård via kommunen, landstinget och olika privata aktörer. Information och lotsning till olika insatser ska förbättras för att stödja en god hälsa.

Inom drygt tio år förväntas personer över 80 år vara dubbelt så många som idag. Det innebär stora krav på den kommunala äldreomsorgen att tillsammans med övriga berörda aktörer möta det ökande antalet individer utifrån ett brett äldreperspektiv. Livsmiljöer, kommunikationer, kultur- och serviceutbud med mera behöver i högre grad utformas utifrån äldre personers förutsättningar. En utvecklad samverkan mellan kommunens nämnder och bolagsstyrelser, samt med näringsliv och ideella organisationer ger bättre utvecklingsmöjligheter som resulterar i nya stödinsatser som bättre kan möta äldres behov.

Regeringen har tillsatt en utredning för att till 2017 ta fram förslag på en nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen. Syftet är bland annat att höja kvalitet och effektivitet, utveckla förebyggande insatser, trygga kompetensförsörjningen och se över regelverk kring särskilt boende och myndighetsutövning. I det systematiska kvalitets- och förbättringsarbetet är det viktigt med en hög delaktighet från invånarna samt att medarbetarnas kunskap och engagemang tas till vara.

Det behövs fler olika boendelösningar och nya boendeformer som motsvarar behoven. För äldre personer behöver perspektiven vidgas till att gälla hela boendekedjan. Det vill säga allt från tillgänglighet i ordinarie bostäder, mellanboendeformer (seniorbostäder och trygghetsboenden) till utformning och omfattning av vård- och omsorgsboenden. En möjlighet att möta behoven är en ökad samverkan mellan nämnder, styrelser och andra aktörer. Regeringen har tillsatt en utredning som ser över regelverket kring samspel mellan privata aktörer och offentlig sektor inom välfärdsområdet. Utredningen undersöker möjliga krav och regelverk för företag som utför välfärdstjänster för att säkerställa att offentliga medel används till just den verksamhet som de är avsedda för. Delbetänkande väntas i november 2016 och slutredovisningen sker i maj 2017.

5.4.2 Äldrenämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Äldrenämnden ansvarar för service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende till personer 65 år och äldre, i de fall personerna har behov av sådana insatser på grund av nedsatt fysisk funktionsförmåga. Nämnden arbetar främst utifrån socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar även för öppna insatser och förebyggande verksamhet för personer 65 år och äldre.

Budget

Äldrenämnden 4200

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Taxor och avgifter	215,7	180,9	202,5	208,5	215,0
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	215,7	180,9	202,5	208,5	215,0
Verksamhetens kostnader	-1 872,9	-1 916,3	-1 905,8	-1 977,7	-2 053,3
Avskrivningar	-4,4	-4,4	-3,9	-4,0	-4,1
Summa verksamhetens kostnader	-1 877,2	-1 920,6	-1 909,7	-1 981,7	-2 057,4
Verksamhetens nettokostnader	-1 661,5	-1 739,7	-1 707,2	-1 773,2	-1 842,4
Kommunbidrag verksamhet Politisk verksamhet	1,1	1,1	1,3	1,4	1,4
Kommunbidrag verksamhet Öppna insatser äldre	77,4	79,5	85,4	89,1	92,1
Kommunbidrag verksamhet Ordinärt boende	746,0	768,0	723,0	742,3	771,5
Kommunbidrag verksamhet Särskilt boende	849,4	891,3	898,0	940,9	978,0
Summa kommunbidrag	1 673,9	1 739,9	1 707,7	1 773,7	1 843,0
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	12,4	0,2	0,5	0,5	0,5
Finansiella intäkter och kostnader	-0,6	-0,2	-0,5	-0,5	-0,5
Resultat	11,8	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Resultat som andel av kommunbidrag</i>	<i>0,7%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>

5.4.3 Omsorgsnämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Vidare ansvarar nämnden för service, vård och omsorg enligt socialtjänstlagen i ordinärt och särskilt boende för personer upp till 65 år som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Nämnden ansvarar även för uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Budget

Omsorgsnämnden 4100

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Taxor och avgifter	13,5	13,0	13,4	14,0	14,2
Övriga intäkter	63,3	43,2	47,3	49,4	51,3
Summa verksamhetens intäkter	76,9	56,2	60,7	63,4	65,5
Verksamhetskostnader	-1 562,9	-1 599,2	-1 611,9	-1 655,0	-1 687,9
Avskrivningar	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa verksamhetens kostnader	-1 563,1	-1 599,2	-1 611,9	-1 655,0	-1 687,9
Verksamhetens nettokostnader	-1 486,2	-1 543,0	-1 551,2	-1 591,6	-1 622,4
Kommunbidrag politisk verksamhet	1,1	1,1	1,6	1,6	1,6
Kommunbidrag öppna insatser	27,4	35,4	30,5	31,3	31,8
Kommunbidrag ordinärt boende 0-64 år	260,8	161,1	199,5	200,8	203,7
Kommunbidrag ordinärt boende 65 år och äldre		23,4	31,4	32,8	34,1
Kommunbidrag särskilt boende 0-64 år	166,8	173,5	169,4	174,0	176,6
Kommunbidrag särskilt boende 65 år och äldre		87,8	91,7	96,1	99,9
Kommunbidrag insatser enligt LSS	998,2	1 060,6	1 027,2	1 054,9	1 074,8
Summa kommunbidrag	1 454,3	1 543,0	1 551,2	1 591,6	1 622,4
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	-31,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella intäkter och kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	-31,9	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Resultat som andel av kommunbidrag</i>	<i>-2,2%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>

5.4.4 Socialnämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg i alla åldrar (inte ekonomiskt bistånd). Det inkluderar stöd till barn, ungdomar och deras föräldrar, samt stöd till personer med missbruks- eller annan beroendeproblematik. Nämnden ansvarar också för bostadssociala frågor, mottagande av ensamkommande barn som söker asyl, EU-migranter, familjerättsliga frågor, samordning av arbetet för att motverka våld i nära relation och insatser för den nationella minoriteten romer. Socialnämnden ansvarar även för förebyggande ANDT-arbete.

Budget

Socialnämnden 2300

<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Taxor och avgifter	1,7	1,6	2,0	2,0	2,0
Övriga intäkter	221,0	466,1	619,3	520,0	520,0
Summa verksamhetens intäkter	222,6	467,7	621,3	522,0	522,0
Verksamhetskostnader	-833,4	-1 085,5	-1 259,6	-1 178,6	-1 195,3
Avskrivningar	-1,1	-0,5	-1,1	-1,1	-1,1
Summa verksamhetens kostnader	-834,5	-1 085,9	-1 260,7	-1 179,7	-1 196,4
Verksamhetens nettokostnader	-611,8	-618,3	-639,5	-657,7	-674,4
Kommunbidrag politisk verksamhet	3,1	3,2	4,7	4,8	4,8
Kommunbidrag missbrukarvård o övr vård vuxna	155,0	154,4	159,9	163,7	166,0
Kommunbidrag Barn- och ungdomsvård	417,6	435,4	459,8	473,6	487,6
Kommunbidrag familjerätt	10,7	11,2	11,8	12,3	12,6
Kommunbidrag föreningsbidrag		3,3	3,4	3,5	3,5
Kommunbidrag flyktingmottagande		11,0			
Summa kommunbidrag	586,4	618,4	639,6	657,9	674,5
Resultat före finansiella intäkter och kostnader	-25,5	0,1	0,1	0,1	0,1
Finansiella intäkter och kostnader	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Resultat	-25,6	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Resultat som andel av kommunbidrag</i>	<i>-4,4%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>

5.4.5 Överförmyndarnämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Överförmyndarnämnden i Uppsala län är en gemensam nämnd för Uppsala, Knivsta, Heby, Tierps, Älvkarleby och Östhammars kommuner. Nämnden har Uppsala kommun som värdkommun.

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Tillsynen ska se till att den kommuninvånare som har en ställföreträdare i form av god man, förvaltare eller förmyndare ska få det hen har rätt till, både ekonomiskt och rättsligt. Tillsynen utgår från föräldrabalken, förmynderskapsförordningen och lagen om god man för ensamkommande barn.

Budget

För budget se bilaga 5.

6. Ägardirektiv, avkastningskrav och investeringsnivåer för Uppsala Stadshus AB och dotterbolagen i Stadshuskoncernen

De helägda bolagen är inordnade i en aktiebolagsrättslig koncern. Moderbolaget i bolagskoncernen är Uppsala Stadshus AB.

Kommunfullmäktiges beslut om ägarstyrning av de helägda bolagen finns utförligare beskriven i ägarpolicy för de helägda bolagen. Samtliga helägda dotterbolag i Stadshuskoncernen omfattas av kapitaltäckningsgarantin vilket innebär att moderbolaget garanterar att det egna kapitalet i respektive dotterbolag alltid uppgår till minst bolagets aktiekapital.

Styrelserna i de kommunala bolagen ansvarar för att den operativa verksamheten i respektive bolag bedrivs i enlighet med bolagets ändamål samt fullmäktiges ägardirektiv och övriga krav som beslutas av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse.

Kommunstyrelsen, genom styrelsen för Uppsala stadshus AB, genomför dialoger med samtliga bolagsstyrelser runt de frågor som är väsentliga för kommande Mål och Budgetperiod. I avsnittet nedan behandlas kommunfullmäktiges direktiv till de helägda bolagen avseende inriktning av verksamheten, ekonomiskt resultat och avkastning.

Ägardirektiv antas på respektive bolagsstämma i kommunens direkt och indirekt ägda bolag. Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa ägardirektiv.

Kommunstyrelsens roll som förträdare för ägaren (kommunfullmäktige) innebär bland annat att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagens strategier och mål, hur dessa överensstämmer med kommunens övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och bolagsledningen.

Ägardirektivens syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av bolagen samt underlätta för kommunen att följa verksamheten.

Den formella styrningen i bolagsordning och ägardirektiv är inte tillräckligt för ett aktivt ägarskap. Som komplement till formella styrdokument ska bolagsstyrning ske genom kontinuerligt samråd och dialog mellan bolags- och kommunstyrelse.

Vad gäller av kommunen delägda bolag ska, med beaktande av 3 kap 18 § kommunallagen, så långt som möjligt kommunens inflytande som delägare säkerställas genom aktieägaravtal.

Utdelning från bolagen ska behandlas som en del i arbetet med årsredovisningen.

Ägardirektiv för samtliga bolag

Kommunfullmäktige har beslutat om ett antal styrdokument. Dessa omfattar och ska tillämpas av samtliga nämnder och bolag.

Respektive bolag ska genom affärsplanen synliggöra dess bidrag till uppfyllelse av fullmäktiges inriktningsmål, uppdrag och prioriteringar uttryckta i styrdokument samt generella och bolagsspecifika ägardirektiv (se kapitel 2. *Mål och uppdrag för nämnder och styrelser*). Samråd och dialog mellan bolag och ägare ska ske inför styrelsens fastställande av affärsplan.

Moderbolaget och dotterbolagen ska verka för värdeskapande samarbeten med andra bolag inom stadshuskoncernen.

Bolagen ska arbeta med klimatdriven affärsutveckling och energieffektiviseringar. Bolagen ska stödja systematisk tillämpning av ny energiteknik, energisnåla uppvärmningslösningar, klimatneutrala transporter samt materialval med hög miljöprestanda. Bolagen ska bidra till en hållbar utveckling genom att använda gröna obligationer där så är tillämpligt.

Bolagen ska stärka kommunens integrationsarbete genom att erbjuda praktikplatser och traineeplatser för nyanlända och personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Bolagen ska sträva mot att ha godkänd miljöcertifiering.

Dotterbolagen ska anmäla följande till Uppsala Stadshus AB

1. årligt fastställande av affärsplaner med strategiska mål för de närmaste tre åren,
2. fastställande av budget för verksamheten,
3. ställande av säkerheter,
4. bildande/avveckling av bolag,
5. köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant,
6. köp eller försäljning av fast egendom,
7. månadsrapportering samt
8. årsbokslut och delårsbokslut.

Dotterbolagen ska följa fastställda redovisningsprinciper för koncernen. Särskilda värderingsfrågor ska lösas i samråd med Uppsala Stadshus AB.

Moderbolaget ska samordna och nyttja möjligheter till resultatutjämnning inom Stadshuskoncernen, bland annat koncernbidragsmöjligheter.

Investeringar som påverkar annat kommunalt bolag eller nämnd inom Uppsala kommun ska godkännas av Uppsala stadshus AB. Frågor av principiell beskaffenhet ska godkännas av kommunfullmäktige.

Rekrytering och förhandling av anställningsvillkor för vd och vice vd i dotterbolagen ska ske i enlighet med process fastställd av styrelsen för Uppsala Stadshus AB.

Uppsala Stadshus AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun äga och förvalta aktier i bolag verksamma inom Uppsala kommuns kompetensområde. Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Stadshus AB är moderbolaget i Stadshuskoncernen och ska äga samtliga aktier i dotterbolagen.

Moderbolaget ska leda och samordna verksamheten i bolagskoncernen samt avgöra frågor som är gemensamma för koncernen och som är av större principiell beskaffenhet.

Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och i kommunkoncernen och aktivt följer bolagskoncernens utveckling.

Uppsalahemkoncernen

Bolaget ska inom Uppsala kommun:

1. direkt eller indirekt förvärva, äga, förvalta och förädla fastigheter och tomträtter,
2. bygga bostäder och därtill hörande kollektiva anordningar samt även lokaler, i de fall lokalerna utgör en mindre del av dessa fastigheter, som används för kommunal verksamhet eller är kommersiella lokaler som har ett tydligt samband med den övriga verksamheten,
3. samt i övrigt bedriva härmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer och i allmännyttigt syfte genom att främja bostadsförsörjningen i Uppsala kommun och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsalahem AB ska, som allmännyttigt bostadsbolag bidra till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och bygga hyresfastigheter i Uppsala. Uppsalahem AB ska erbjuda kunderna det boende de vill ha i olika faser i livet.

Med utgångspunkt i den av kommunfullmäktige antagna bostadspolitiska strategin, ska Uppsalahem bidra till att nya lägenheter tillkommer i kommunen.

Uppsalahem ska erbjuda minst sju procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter AB Uppsalahem hyr ut per år).

Uppsalahem ska vara en aktiv part i Uppsalas stadsutveckling och därmed samverka med övriga bolag och nämnder i arbetet med att utveckla nya och förnya befintliga stadsdelar.

I arbetet med hållbar stadsutveckling ska Uppsalahem särskilt fokusera på energibesparingar i rekordårens flerbostadsområden samt att minska boendesegregationen.

Uppsalahem ska verka för ett brett utbud av kommersiell och samhällelig service i de områden där Uppsalahem verkar.

Utifrån allmännyttans grunder och affärsmässiga principer ska Uppsalahem söka uppnå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter per år.

Uppsalahem ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

Uppsalahem AB är undantaget från kravet att följa Uppsala kommuns finanspolicy då en egen finanspolicy finns.

<u>mnkr</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Resultat efter finansnetto	214	225	225
Investeringar	949	949	949

**avkastning på justerat eget kapital definieras som koncernens eget kapital enligt bokföringen med tillägg för fastigheternas övervärde.*

Uppsala Kommuns Fastighets AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun projektera, bygga, äga och förvalta centrumanläggningar och bostäder. Verksamhetens vinst ska användas för dessa syften.

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten på affärsmässiga grunder i syfte att tillgodose små företags behov av lokaler i Uppsala kommun under förutsättning att verksamheten inriktas på företagarkollektivet i allmänhet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala kommuns Fastighets AB är kommunens redskap för att bygga, utveckla och förvalta lokaler och centrumanläggningar.

Bolaget ska bidra till utveckling i Uppsalas kransorter och stärkt social sammanhållning i kommunen.

Bolaget ska vara delaktigt i arbetet med framtagandet av översiktsplaner.

Uppsala kommun Fastighets AB ska erbjuda, om kommunen begär det, upp till fem procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter Uppsala Kommuns Fastighets AB hyr ut per år).

Bolaget ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	-1	2,6	5,0
Investeringar	59	50	10

AB Uppsala Kommuns Industrihus

Bolaget ska inom Uppsala kommun förvärva, äga, bebygga, förvalta samt bedriva handel med fast egendom (lokaler) avsedda för hantverk, småindustri och offentliga förvaltningar samt att bedriva därmed förenlig utredningsverksamhet.

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten på affärsmässiga grunder i syfte att tillgodose små företags behov av lokaler i Uppsala kommun under förutsättning att verksamheten inriktas på företagarkollektivet i allmänhet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

AB Uppsala Kommuns Industrihus ska vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen. Det näringspolitiska uppdraget ska leda till en attraktiv kommun byggd på ett mångfacetterat och diversifierat näringsliv.

Bolaget ska på ett effektivt sätt erbjuda ändamålsenliga lokaler inom kommunen till konkurrenskraftiga priser.

Bolaget ska pröva särskilda lokaler för inkubatorverksamhet.

Bolaget ska arbeta strategiskt för att säkerställa en god omsättningshastighet på sina fastigheter och genom uppföljning, löpande för ägaren, redovisa sin omsättningsstrategi.

Mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	26,0	27,5	27,4
Investeringar	174	211	300

Uppsala Parkerings AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun förvärva, uppföra och förvalta parkeringsanläggningar för cyklar och bilar samt bedriva därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Parkering AB ska i samarbete med gatu- och samhällsmiljönämnden pröva strategi avseende parkeringslösningar med syfte att säkerställa en framtida hållbar finansiering.

Uppsala Parkerings AB ska vara ett redskap för att skapa ändamålsenliga kommunala parkeringar för både cykel och bil och bidrar därmed till stadens utveckling och ett mobilitetsperspektiv på resande.

Bolaget ska arbeta strategiskt utifrån kommunens övergripande mål om att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik samt minska trafikens miljöbelastning genom parkeringsstyrning och verka för fler avgiftsbelagda parkeringar och höjda avgifter.

Bolaget ska bidra aktivt till ett högt utnyttjande av parkeringsgaragen i innerstaden och bidrar med sin kompetens i utformningen av kommunens parkeringsstrategi.

Bolaget ska säkerställa att, i syfte att tillgodose parkeringsbehovet i centrala Uppsala, inom en sjuårsperiod skapa 600 nya parkeringsplatser i ett eller flera parkeringsgarage och/eller vid kollektivtrafikförsörjda pendlarparkeringar. Utbyggnaden ska mötas av borttagna parkeringsplatser på markplan.

Bolaget ska i samverkan med plan- och byggnadsnämnden utarbeta rutiner för aktiv hantering av parkeringsköp.

Bolaget ska i de egna parkeringsanläggningarna arbeta med differentierade avgifter och andra marknadsincitament i syfte att höja belägningsgraden i garagen, samt verka för höjda avgifter på markparkeringar.

Bolaget ska i samverkan med övriga aktörer i kommunen arbeta för utökade möjligheter för laddning av elbilar.

Mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	17,0	17,0	17,0
Investeringar	250	330	275

Fyrishov AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun tillhandahålla en arena för folkhälsa, idrott och evenemang. Arenan ska som besöksattraktion och mötesplats stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, turistmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten.

Bolaget ska äga och förvalta samtliga fastigheter inom Fyrishovsanläggningen.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Fyrishov AB ska tillhandahålla arena för fritid, idrott, bad och evenemang med syfte att bidra till en ökad folkhälsa.

Arenan och badet, som besöksattraktion, ska stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, besöksmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag. Verksamheten ska vara relevant och välkomnande för alla människor oavsett könsidentitet, bakgrund och funktionsnedsättning.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten i Fyrishovsanläggningen och efter uppdrag Gottsundabadet i Uppsala kommun och svara för bad, sport och rekreation samt därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom besöksnäringen, och särskilt inom Uppsala Stadshuskoncernen, för att stärka Uppsala som besöksmål och uppnå samordningsvinster.

Bolaget ska tillhandahålla simundervisning till Uppsalas skolor.

Bolaget ska verka för ökad simkunnighet i Uppsala.

Mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	-16	-16	-16
Investeringar	45	135	115

Uppsala stadsteater AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun med egen ensemble och på annat sätt bedriva konstnärlig teaterverksamhet och därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala stadsteater AB bidrar genom sin konstnärliga verksamhet till en utveckling av kulturlivet i Uppsala.

Stadsteatern som mötesplats ska stärka den positiva bilden av Uppsala som en attraktiv stad och därmed bidra till att stärka besöksnäringen.

Uppsala stadsteater AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

Bolaget ska tillhandahålla en arena för gästspel och andra aktiviteter.

Bolaget ska samverka med andra kulturinstitutioner och besöksmål, särskilt inom Uppsala Stadshuskoncern, för att stärka kulturlivet och uppnå samordningsvinster.

Mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	-72,1	-73,7	-75,3
Investeringar	4	2	2

Uppsala Konsert & Kongress AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun ansvara för verksamheten i Uppsala kommuns konsert- och kongresshus och att bedriva därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Konsert & Kongress AB ska tillhandahålla en mötesplats för musik och övrig kultur för alla.

Bolaget ska genom sin musikverksamhet aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala samt genom kongress- och konferensverksamheten bidrar aktivt till en utveckling av besöksnäringen i Uppsala.

Genom konserter och möten ska bolaget stärka bilden av Uppsala som en attraktiv stad.

Uppsala Konsert och Kongress AB ska föra dialog med kulturnämnden om hur bolaget ska bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom kulturlivet och besöksnäringen för att stärka respektive område och uppnå samordningsvinster.

Bolaget ska bredda finansieringsbasen genom kultursponsring samt medfinansiering från offentliga aktörer utan att det har en styrande effekt på verksamhetens innehåll.

Mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	-34,3	-34,4	-34,4
Investeringar	4	7	3

Uppsala Vatten och Avfall AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun uppföra, förvärva, äga, förvalta samt utveckla fast och lös egendom i form av anläggningar och utrustning för tekniska nyttigheter och tjänster avseende vattenförsörjning, avlopps- och avfallshantering, produktion av biogas samt därtill hörande verksamheter.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900). Ovan angivna kommunalrättsliga principer ska dock inte beaktas i den mån de inte är förenliga med lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Bolagen ska vara huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen inom av Uppsala kommun fastställt verksamhetsområde.

Bolaget svarar för de delar av avfallshanteringen som enligt 15 kap i miljöbalken åvilar kommunen.

Bolaget äger, driver och utvecklar kommunens anläggningar för biogasverksamhet och Hovgårdens avfallsanläggning.

Bolaget har planeringsansvar för att, av kommunfullmäktige, fastställt dagvattenprogram tillämpas och utvecklas. Ansvaret inkluderar planering för alternativa avrinningsvägar samt hantering av markvatten.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun (ABVA) och föreskrifter om taxa för brukande av den allmänna anläggningen samt förslag till verksamhetsområde. Bolaget ska besluta om avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i taxeföreskrifterna.

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt förslag till taxa för hushållsavfallstjänster.

Uppsala vatten ska utveckla strategier för att kunna ställa miljökrav på upphandlade tjänster och därigenom åstadkomma en klimatomställning av fordonsflottan.

Bolaget ska aktivt medverka i samhällsplaneringen och delta i Mälarens Vattenvårdsförbundsprojekt "Mälarens sjö för miljoner".

Bolaget ska ha ett strategiskt utvecklingsansvar för biogas, samt verka för att ytterligare tankställen för biogas etableras.

Mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	15,0	2,0	-2,0
Investeringar	480	440	490

Uppsala bostadsförmedling AB

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten enligt självkostnadsprinciper i syfte att främja bostadsförsörjning.

Föremålet för bolagets verksamhet är att förmedla hyreslägenheter inom uppsalaregionen och även bedriva annan därmed sammanhängande verksamhet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala bostadsförmedling AB är kommunens verktyg för att säkerställa en effektiv hyresrättsmarknad i Uppsalaregionen.

Bostadsförmedlingen verkar för att underlätta inträde på bostadsmarknaden med särskilt fokus på ungdomar.

Bostadsförmedlingen har god kunskap om och marknadsför bostads- och fastighetsmarknaden i Uppsalaregionen samt stärker dess attraktionskraft.

Bostadsförmedlingen bär sina egna kostnader och finansieras genom avgiftsbelagd kö samt avgift för förmedling.

Bostadsförmedlingen har möjlighet att erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning. Bolaget spelar en viktig roll inom det bostadssociala området.

Mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	-0,4	0,4	0,4
Investeringar	-	-	-

Uppsala kommun Skolfastigheter AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för skol- och barnomsorgsverksamhet samt därmed jämförlig verksamhet. Bolaget ska förvärva, avyttra, äga, i egen regi bebygga och förvalta fast egendom och tomträtt för uthyrning av lokaler huvudsakligen till skol- och förskoleverksamhet. Därvid kan bolaget bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomrätter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska i samarbete med utbildningsnämnden och kommunstyrelsen dels aktivt utveckla funktionella och ekonomiskt effektiva pedagogiska lokaler som stödjer verksamhetens behov dels säkerställa tidiga och tydliga beställningar med angivna ekonomiska ramar (investeringsram och lokalkostnader per barn/elev) för varje projekt.

Bolaget ska verka för att lokalkostnader per barn eller elev är oförändrade eller minskar jämfört med 2014 års nivå.

Bolaget ska utgå från det generella lokalprogrammet för funktions- och kvalitetskrav för kommunala verksamhetslokaler.

Bolaget ska arbeta för att skapa hälsosamma utbildningslokaler, bland annat i enlighet med beslutet om giftfria förskolor.

Mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	39,5	-5,0	-5,0
Investeringar	922	782	608

Uppsala kommun Sport-och rekreationsfastigheter AB

Bolaget ska tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och mark för de fritids-, sport-, evenemangs- och rekreationsverksamheter och anläggningar som bedrivs inom Uppsala kommun, samt därmed jämförlig verksamhet.

Bolaget ska förvärva, avyttra, äga, i egen regi bebygga och förvalta fastigheter och tomträtt för uthyrning av lokaler och mark huvudsakligen för fritids-, sport-, evenemangs- och rekreationsverksamhet. Bolaget kan därvid bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomträtter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska tillsammans med idrotts- och fritidsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden samordna användning av lokaler, mark och anläggningar.

Bolaget ska fokusera på att genom underhåll och erforderliga investeringar förbättra standarden på fastighetsbeståndet.

Bolaget ska verka för att erbjuda bra och kostnadseffektiva lokaler.

Bolaget ska verka för att ytterligare förbättra tillgängligheten.

mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	-3,1	-2,4	1,5
Investeringar	201	240	209

Uppsala kommun Förvaltningsfastigheter AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för de olika verksamheter som kommunen bedriver, samt därmed jämförlig verksamhet. Bolaget ska förvärva, avyttra, äga, i egen regi bebygga och förvalta fast egendom och tomträtt för uthyrning av lokaler huvudsakligen till de specialverksamheter som Uppsala kommun bedriver, med undantag för skol- och förskoleverksamhet samt fritids-, sport-, evenemangs- och rekreationsverksamhet.

Bolaget ska därvid bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomrätter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver. Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska särskilt fokusera på att hitta rätt och lämplig förvaltningsform för var och en av de olikartade specialfastigheter som ingår i beståndet.

Utifrån tidigare beslut att utveckla stadshuset ges Förvaltningsfastigheter AB i uppdrag att inom ramen för beslutade investeringsramar på 850 mnkr i 2015 års priser utarbeta systemhandlingar och kalkyler som underlag för slutligt investeringsbeslut.

Bolaget ska utreda möjligheten att avyttra hela eller delar av verksamheten.

mnkr	2017	2018	2019
Resultat efter finansnetto	-0,1	-0,6	-0,6
Investeringar	140	325	320

Bilagor

Bilaga 1 Resultaträkning – budget 2017 samt plan för 2018-19

	Bokslut 2014	Bokslut 2015	Beslutad Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
<i>(Alla belopp i miljoner kronor)</i>						
Verksamhetens intäkter	2 314	2 583	2 319	2 347	2 458	2 525
Verksamhetens kostnader	-11 768	-12 157	-12 403	-12 777	-13 294	-13 669
Avskrivningar	-232	-249	-242	-257	-284	-293
Verksamhetens nettokostnad	-9 686	-9 823	-10 326	-10 687	-11 119	-11 437
Kommunalskatt	8 525	9 001	9 700	10 128	10 555	11 015
Kommunalekonomisk utjämning	617	450	363	527	524	402
Kommunal fastighetsavgift	287	296	304	304	304	304
Summa skatter o kommunalekonomisk utjämning	9 429	9 747	10 368	10 959	11 383	11 721
RESULTAT FÖRE FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	-257	-76	41	272	264	284
Finansiella intäkter	222	246	283	106	112	115
Finansiella kostnader	-130	-114	-212	-121	-148	-165
Finansnetto	92	132	71	-15	-36	-50
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER	-165	56	112	257	228	234
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	-165	56	112	257	228	234
<i>Resultat som andel av skatt och keu</i>	<i>-1,7%</i>	<i>0,6%</i>	<i>1,1%</i>	<i>2,3%</i>	<i>2,0%</i>	<i>2,0%</i>
<i>Befolkning per 31/12</i>	<i>207 362</i>	<i>210 065</i>	<i>212 672</i>	<i>216 827</i>	<i>219 884</i>	<i>222 810</i>
<i>Resultatmål kronor per invånare (2% av skatt och keu)</i>	<i>909</i>	<i>928</i>	<i>975</i>	<i>1 011</i>	<i>1 035</i>	<i>1 052</i>
<i>Resultat kronor per invånare (exkl extraordinära poster)</i>	<i>-796</i>	<i>267</i>	<i>468</i>	<i>1 104</i>	<i>957</i>	<i>973</i>

Bilaga 2 Finansförvaltningens budget 2016 samt plan 2017-19

(mnkr)

Intäktskategorier och kostnadsposter

	Bokslut 2015	Beslutad budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019
Skatteintäkter	9 000,5	9 700	10 128	10 555	11 015
Kommunalekonomisk utjämning	449,8	363	527	524	402
Kommunal fastighetsavgift	296,0	304	304	304	304
SKATTER OCH KOMMUNALEKONOMISK UJÄMNING	9 746,3	10 368	10 959	11 383	11 721
STATSBIDRAG	81,2	83	83	83	83
ÖVRIGA INTÄKTER	69,1				
Internt debiterade PO-påslag	1 512,5	1 672			
Arbetsgivaravgifter	1 321,3	-1 328			
Pensioner och särskild löneskatt	438,0	-402			
Historisk pensionsskuld före 1998 (ansvarförbindelse)		-193	-201	-213	-225
Pensionsadministration		-2			
NETTO ARBETSGIVARAVGIFTER OCH PENSIONER	-165,9	-253	-201	-213	-225
Kommunintern ränta på anläggningstillgångar	103,9	138	105	107	110
Ränteintäkter utlåning, placering, borgen (främst koncern)	170,5	268	151	157	160
Räntekostnad inlåning	-95,8	-191	-88	-100	-102
Ränta på pensionsskuld	-13,7	-21	-30	-45	-60
Bidrag till UKK och Stadsteatern			-70	-70	-70
Utdelning från dotterbolag	59,0	15	25	25	25
Övriga finansiella intäkter	16,1				
Övriga finansiella kostnader	-3,6		-3	-3	-3
Resultat från mark- och exploateringsverksamheten					
FINANSNETTO	236,6	209	90	71	60
Elhandel, ii - köpt el via elterminer	-50,2	-61	-51	-52	-53
Elhandel, vidareförsäljning	50,2	61	51	52	53
NETTO ELHANDEL	0,0	0	0	0	0
Övriga kostnader	-7,3				
SUMMA DISPONIBLA RESURSER	9 890,9	10 407	10 931	11 324	11 639
Kommunbidrag till nämnder	9 885,2	10 307	10 692	11 113	11 423
Reserverade medel för kvalitet i förskolan					
Reserverade medel hos KS och KF					
Reserverade medel för omställning av RÅN					
Merkostnad nya lokaler					
RESULTAT EFTER FÖRDELAT KOMMUNBIDRAG	5,7	99	239	210	217
Resultat hos produktionsstyrelserna		13	18	18	18
- Styrelsen Uppsala vård och omsorg		0	0	0	0
- Styrelsen teknik och service inkl. KS		13	18	18	18
ÅRETS RESULTAT INKLUSIVE PRODUKTIONSSTYRELSE		112	257	228	234

Bilaga 3 Kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde

Sammanställning

<i>(belopp i tkr)</i>		Beslutad			
Kommunbidrag per nämnd	Utfall	budget	Budget	Plan	Plan
	2015	2016	2017	2018	2019
Kommunstyrelsen		346 767	306 315	309 071	308 556
Valnämnden		188	193	3 196	2 198
Namn-givningsnämnden		361	442	450	454
Utbildningsnämnden		4 358 972	4 650 062	4 836 674	4 995 857
Arbetsmarknadsnämnden		580 891	619 051	635 423	644 317
Omsorgsnämnden		1 541 037	1 551 198	1 591 619	1 622 420
Socialnämnden		618 366	639 585	657 851	674 524
Äldrenämnden		1 741 875	1 707 707	1 773 692	1 842 982
Kulturnämnden		278 304	293 366	304 687	312 916
Idrotts- och fritidsnämnden		207 786	219 233	244 255	247 262
Gatu- och samhällsmiljönämnden		429 041	457 746	498 683	508 281
Plan- och byggnadsnämnden		29 952	66 532	68 955	70 705
Miljö- o hälsoskyddsnämnden		19 064	19 313	19 931	20 334
Räddningsnämnden		140 344	144 975	152 226	155 596
Överförmyndarnämnden		15 427	15 921	16 373	16 333
Summa kommunbidrag	9 691 416	10 308 376	10 691 640	11 113 088	11 422 734
Procentuell förändring			3,7%	3,9%	2,8%
	Utfall	Budget	Budget	Plan	Plan
Kommunbidrag per verksamhet	2015	2016	2017	2018	2019
Politisk verksamhet	89 637	92 183	99 519	104 521	104 125
Infrastruktur, skydd mm	657 587	704 084	736 772	789 406	805 320
Kultur och fritid	423 243	482 728	507 988	543 960	555 052
Pedagogisk verksamhet	4 217 803	4 514 660	4 806 735	4 997 900	5 159 576
Vård och omsorg	3 969 138	4 259 911	4 328 305	4 455 023	4 578 890
Särskilt riktade insatser	139 505	147 747	135 933	144 454	141 342
Affärsverksamhet	3 983	418	2 431	2 496	2 531
Kommunledn o gm verksamhet	190 520	106 645	73 957	75 328	75 899
Summa KB verksamhetsområde	9 691 416	10 308 376	10 691 640	11 113 088	11 422 734
Procentuell förändring			3,7%	3,9%	2,8%

Bilaga 4a Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2016

belopp i tkr

Summa av Bas 2016

	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÄN	SCN	UBN	VLN	ÄLN	ÖFN	Totalsumma
1 - Politisk verksamhet	1 059	1 074	885	61 533	825	1 059	361	1 125	931	1 094	3 175	2 322	188	1 125	15 578	92 334
Politisk verksamhet (10)	1 059	1 074	885	61 533	825	1 059	361	1 125	931	1 094	3 175	2 322	188	1 125	15 578	92 334
2 - Infrastruktur mm	5 024	369 147		114 207		17 934			29 022	140 490						675 823
Infrastruktur (20)	5 024	308 935		114 207		17 934			29 022	140 490						615 611
Vinterväghållning (241)		60 212														60 212
3 - Kultur och fritid	1 772	7 651	205 801	9 881	257 095	72										482 273
Bibliotek (313)					81 589											81 589
Fritid, övrigt (32)		7 651	205 801	2 361	26 170	72										242 055
Fritidsgårdar (323)					40 408											40 408
Kultur, övrigt (31)	1 772			7 520	71 895											81 188
Musik och kulturskola (314)					37 032											37 032
4 - Pedagogisk verksamhet	136 894	0			21 029						4 372 650					4 530 574
Fritidshem (421)																211 191
Förskola (411)												1 287 022				1 287 022
Förskoleklass (431)												161 037				161 037
Grundläggande vuxenutbildning (441)	14 852															14 852
Grundskola (432)												1 838 700				1 838 700
Grundsärskola (433)												82 772				82 772
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	71 420															71 420
Gymnasieskola (434)												663 177				663 177
Gymnasiesärskola (435)												52 251				52 251
Pedagogisk omsorg (413)												61 790				61 790
SFI (460)	50 623															50 623
Särvux (450)																
Öppen fritidsverks (424)					21 029											21 029
Öppen förskola (412)												14 709				14 709
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	299 395	60 664						1 518 966	34 214		603 490			1 693 982		4 210 711
Familjerätt 0-20 år (58)																9 372
Familjerätt 21-64 år (58)																1 799
Färdtjänst (56)		60 664														60 664
IFO, barn och unga (573)												435 357				435 357
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	299 395															299 395
IFO, missbrukarvård mm (571)												153 657				153 657
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								164 792								164 792
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								782 991								782 991
Insatser enligt LSS 65-w (55)								114 833								114 833
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								3 963	4 046							8 009
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								143 740	9 371							153 111
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								5 231	9 654					202 501		217 386
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								18 121	11 144					544 683		573 948
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								9 126								9 126
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								154 840								154 840
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								19 679					199 663			219 342
Särskilt boende, äldre 80 -w (522)								68 170					667 634			735 804
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								33 479				3 305				36 783
Öppna insatser, äldre (51)														79 501		79 501
6 - Särskilt riktade insatser	136 747															136 747
Arbetsmarknad (62)	126 091															126 091
Flyktningmottagande (61)	10 656															10 656
7 - Affärsverksamhet		418														418
Affärsverksamhet (70)		418														418
8 - Kommunledning				106 645												106 645
Administration, fördelas (80)				106 645												106 645
Totalsumma	580 891	438 954	206 686	292 267	278 949	19 064	361	1 520 091	64 166	141 583	606 666	4 374 972	188	1 695 107	15 578	10 235 525

Bilaga 4b Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2017

belopp i tkr

Summa av Budget 2017

	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÄN	SCN	UBN	VLN	ÄLN	ÖFN	Totalsumma
1 - Politisk verksamhet	1 806	1 297	995	62 867	1 559	1 158	442	1 571	1 583	1 117	4 678	2 984	193	1 348	15 921	99 519
2 - Infrastruktur mm	5 181	391 859		148 563		18 080			29 230	143 858						736 772
Infrastruktur (20)	5 181	330 342		148 563		18 080			29 230	143 858						675 254
Vinterväghållning (241)		61 517														61 517
3 - Kultur och fritid	1 837	7 968	218 237	8 928	270 943	75										507 988
Bibliotek (313)					83 187											83 187
Fritid, övrigt (32)		7 968	218 237	1 133	26 611	75										254 024
Fritidsgårdar (323)					49 136											49 137
Kultur, övrigt (31)	1 837			7 795	72 763											82 395
Musik och kulturskola (314)					39 246											39 246
4 - Pedagogisk verksamhet	138 791	0			20 865							4 647 078				4 806 735
Fritidshem (421)												225 911				225 911
Förskola (411)												1 330 031				1 330 031
Förskoleklass (431)												164 337				164 337
Grundläggande vuxenutbildning (441)	15 318															15 318
Grundskola (432)												1 989 371				1 989 371
Grundsärskola (433)												87 835				87 835
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	71 260															71 260
Gymnasieskola (434)												715 773				715 773
Gymnasiesärskola (435)												53 852				53 852
Pedagogisk omsorg (413)												64 592				64 592
SFI (460)	52 213															52 214
Särvux (450)																
Öppen fritidsverks (424)					20 865											20 865
Öppen förskola (412)												15 376				15 376
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	335 503	56 190		10 000				1 549 627	35 719		634 906			1 706 359		4 328 305
Familjerätt 0-20 år (58)											9 957					9 957
Familjerätt 21-64 år (58)											1 856					1 856
Färdtjänst (56)		56 190														56 190
IFO, barn och unga (573)				10 000							459 762					459 762
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	335 503															335 503
IFO, missbrukarvård mm (571)											159 923					159 923
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								167 076								167 076
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								739 622								739 622
Insatser enligt LSS 65-w (55)								120 479								120 479
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 210	4 298							8 508
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								195 257	9 665							204 922
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								12 501	10 152					186 954		209 607
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								18 869	11 604					536 026		566 500
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								9 695								9 695
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								159 706								159 706
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								20 695						202 769		223 463
Särskilt boende, äldre 80 -w (522)								70 985						695 201		766 186
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								30 531			3 409					33 939
Öppna insatser, äldre (51)														85 410		85 410
6 - Särskilt riktade insatser	135 933															135 933
Arbetsmarknad (62)	125 046															125 046
Flyktningmottagande (61)	10 887															10 887
7 - Affärsverksamhet		431		2 000												2 431
8 - Kommunledning				73 957												73 957
Totalsumma	619 051	457 746	219 233	306 315	293 366	19 313	442	1 551 198	66 532	144 975	639 585	4 650 062	193	1 707 707	15 921	10 691 640

Bilaga 4c Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2018

belopp i tkr

Summa av Budget 2018

	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÄN	SCN	UBN	VLN	ÄLN	ÖFN
1 - Politisk verksamhet	1 839	1 321	1 014	64 032	1 588	1 179	450	1 601	1 612	1 138	4 765	3 039	3 196	1 373	16 373
2 - Infrastruktur mm	5 351	430 649		153 450		18 675			30 192	151 088					
Infrastruktur (20)	5 351	367 992		153 450		18 675			30 192	151 088					
Vinterväghållning (241)		62 658													
3 - Kultur och fritid	1 894	8 231	243 241	9 207	281 310	77									
Bibliotek (313)					85 924										
Fritid, övrigt (32)		8 231	243 241	1 171	27 489	77									
Fritidsgårdar (323)					51 617										
Kultur, övrigt (31)	1 894			8 036	75 019										
Musik och kulturskola (314)					41 260										
4 - Pedagogisk verksamhet	142 475	0			21 789							4 833 634			
Fritidshem (421)												235 922			
Förskola (411)												1 366 720			
Förskoleklass (431)												166 799			
Grundläggande vuxenutbildning (441)	15 725														
Grundskola (432)												2 081 401			
Grundsärskola (433)												92 344			
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	73 151														
Gymnasieskola (434)												750 222			
Gymnasiesärskola (435)												57 742			
Pedagogisk omsorg (413)												66 624			
SFI (460)	53 599														
Särvux (450)															
Öppen fritidsverks (424)					21 789										
Öppen förskola (412)															
Övrig vuxenutbildning (470)												15 860			
5 - Vård och omsorg	344 409	58 039						1 590 019	37 151		653 086			1 772 319	
Familjerätt 0-20 år (58)												10 366			
Familjerätt 21-64 år (58)												1 905			
Färdtjänst (56)		58 039													
IFO, barn och unga (573)												473 648			
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	344 409														
IFO, missbrukarvård mm (571)												163 668			
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								170 940							
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								758 255							
Insatser enligt LSS 65-w (55)								125 736							
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 383	4 475						
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								196 440	9 922						
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								13 024	10 577					179 774	
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								19 803	12 178					562 553	
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								10 093							
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								163 945							
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								21 560						211 250	
Särskilt boende, äldre 80 -w (522)								74 498						729 605	
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								31 341			3 499				
Öppna insatser, äldre (51)														89 137	
6 - Särskilt riktade insatser	139 454			5 000											
Arbetsmarknad (62)	128 365			5 000											
Flyktningmottagande (61)	11 089														
7 - Affärsverksamhet		443		2 053											
8 - Kommunledning				75 328											
Totalsumma	635 423	498 683	244 255	309 071	304 687	19 931	450	1 591 619	68 955	152 226	657 851	4 836 674	3 196	1 773 692	16 373

Bilaga 4d Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2019

belopp i tkr

Summa av Budget 2019

	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÄN	SCN	UBN	VLN	ÄLN	ÖFN	Totalsumma
1 - Politisk verksamhet	1 853	1 331	1 022	64 517	1 600	1 188	454	1 613	1 624	1 147	4 801	3 062	2 198	1 383	16 333	104 125
2 - Infrastruktur mm	5 464	438 844		156 670		19 067			30 825	154 449						805 320
Infrastruktur (20)	5 464	375 712		156 670		19 067			30 825	154 449						742 187
Vinterväghållning (241)		63 132														63 132
3 - Kultur och fritid	1 931	8 400	246 240	9 388	289 013	79										555 052
Bibliotek (313)					87 726											87 726
Fritid, övrigt (32)		8 400	246 240	1 195	28 054	79										283 968
Fritidsgårdar (323)					54 161											54 162
Kultur, övrigt (31)	1 931			8 193	76 485											86 610
Musik och kulturskola (314)					42 586											42 586
4 - Pedagogisk verksamhet	144 478	0			22 303							4 992 795				5 159 576
Fritidshem (421)												241 484				241 484
Förskola (411)												1 401 959				1 401 959
Förskoleklass (431)												164 988				164 988
Grundläggande vuxenutbildning (441)	15 946															15 946
Grundskola (432)												2 148 292				2 148 292
Grundsärskola (433)												95 312				95 312
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	74 179															74 179
Gymnasieskola (434)												794 904				794 904
Gymnasiesärskola (435)												61 181				61 181
Pedagogisk omsorg (413)												68 394				68 394
SFI (460)	54 353															54 353
Särvux (450)																
Öppen fritidsverks (424)					22 303											22 303
Öppen förskola (412)												16 281				16 281
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	349 249	59 257						1 620 807	38 255		669 723			1 841 599		4 578 890
Familjerätt 0-20 år (58)											10 672					10 672
Familjerätt 21-64 år (58)											1 932					1 932
Färdtjänst (56)		59 257														59 257
IFO, barn och unga (573)											487 603					487 603
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	349 249															349 249
IFO, missbrukarvård mm (571)	0							0			165 968					165 968
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								175 976								175 976
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								768 911								768 911
Insatser enligt LSS 65-w (55)								129 876								129 876
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 512	4 606							9 119
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								199 201	10 061							209 262
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								13 415	10 895					185 172		209 481
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								20 640	12 693					586 326		619 658
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								10 391								10 391
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								166 249								166 249
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								22 208						217 593		239 801
Särskilt boende, äldre 80 -w (522)								77 646						760 437		838 083
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								31 782			3 548					35 330
Öppna insatser, äldre (51)														92 072		92 072
6 - Särskilt riktade insatser	141 342															141 342
Arbetsmarknad (62)	130 169															130 169
Flyktingmottagande (61)	11 173															11 173
7 - Affärsverksamhet		449		2 082												2 531
8 - Kommunledning				75 899												75 899
Totalsumma	644 317	508 281	247 262	308 556	312 916	20 334	454	1 622 420	70 705	155 596	674 524	4 995 857	2 198	1 842 982	16 333	11 422 734

Bilaga 5 Budget för överförmyndarnämnden 2017 samt plan för 2018-2019

Kommun	2016	2017	2018	2019
Uppsala	15 427	17 437	18 006	18 248
Heby	1 309	1 480	1 528	1 548
Tierp	1 488	1 682	1 737	1 760
Knivsta	846	956	987	1 001
Älvkarleby	675	763	788	798
Östhammar	1 574	1 779	1 837	1 862
Summa överförmyndarnämnden	21 319	24 097	24 883	25 217

Bilaga 6 Budget för räddningsnämnden 2017 samt plan för 2018-2019

Kommun	2016	2017	2018	2019
Uppsala	140 344	144 975	152 844	158 873
Östhammar	22 913	23 670	24 954	25 939
Tierp	22 103	22 833	24 072	25 021
Summa räddningsnämnden	185 360	191 478	201 870	209 833

Bilaga 7 Specifikation - pedagogisk verksamhet

<i>(belopp i tkr)</i>	Netto- kostnad 2015	Beslutad budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
VERKSAMHETSOMRÅDE					
Pedagogisk verksamhet:					
Förskola/barnomsorg	1 289 369	1 363 521	1 410 000	1 449 204	1 486 634
Skolbarnsomsorg	230 613	232 221	246 775	257 712	263 788
Förskoleklass	149 844	161 037	164 337	166 799	164 988
Grundskola	1 603 258	1 838 700	1 989 371	2 081 401	2 148 292
Obligatorisk särskola	76 600	82 772	87 835	92 344	95 312
Gymnasieskola	679 514	663 177	715 773	750 222	794 904
Gymnasiesärskola	57 064	52 251	53 852	57 742	61 181
Kommunal vuxenutbildning	123 396	136 895	138 792	142 476	144 478
<i>Vårdnadsbidrag</i>	<i>8 143</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
SUMMA PEDAGOGISK VERKSAMHET	4 217 802	4 514 660	4 806 735	5 008 015	5 188 567
Procentuell förändring föregående år	3,0%	5,2%	6,5%	4,2%	3,6%
Befolkning per 31/12	210 126	212 672	216 827	219 884	222 810
Totalkostnad pedagogisk verksamhet per invånare (tkr)	20,1	21,2	22,2	22,8	23,3
Volym och nettokostnad per barn/elev					
Antal förskolebarn vid aktuell servicegrad*	11 162	11 186	11 337	11 430	11 594
Nettokostnad per förskolebarn (tkr)	115,5	122,9	124,2	127,0	128,9
<i>* Budget serv grad 2015(89%),2016(89%),2017(89%),2018(89%),2019(89%)</i>					
Antal elever grundskola 6-15 år, exkl obligatorisk särskola	21 078	22 634	23 866	24 636	25 231
Kostnad per elev (tkr)	94,1	97,4	100,2	101,9	102,7
Antal elever obligatorisk särskola 6-15 år	162	170	178	185	190
Kostnad per elev (tkr)	472,8	486,9	493,5	500,2	504,5
Antal elever gymnasieskola 16-18 år	6 364	6 253	6 559	6 900	7 260
Kostnad per elev (tkr)	106,8	106,1	106,7	108,9	110,1
Antal elever i gymnasiesärskola	105	95	98	91	86
Kostnad per elev (tkr)	543,5	550,0	549,5	635,8	715,4
Årlig procentuell förändring nettokostnad per elev					
Förskola/barnomsorg 1-5 år	1,8%	3,7%	1,1%	2,3%	1,5%
Grundskola 6-15 år	2,2%	2,9%	2,9%	1,7%	0,8%
Gymnasieskola 16-18 år	5,8%	2,1%	0,6%	2,1%	1,1%

Bilaga 8 Specifikation - Vård- och omsorgsverksamhet

<i>(belopp i tkr)</i> VERKSAMHETSOMRÅDE	Netto- kostnad 2015	Beslutad budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Vård och omsorg:					
Äldreomsorg	1 740 654	1 851 951	1 851 165	1 927 892	2 010 384
Insatser enligt SoL o HSL	1 664 461	1 746 479	1 765 755	1 834 823	1 907 024
Förebyggande insatser	76 193	79 501	85 410	89 137	92 072
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	1 331 656	1 432 016	1 443 948	1 482 045	1 513 606
Insatser enligt SoL o HSL	359 659	325 085	382 832	389 258	395 021
Insatser enligt LSS o LASS 0-64 år	843 535	947 784	906 699	929 194	944 887
Insatser enligt LSS o LASS 65+	104 779	114 833	120 479	125 736	129 876
Förebyggande insatser	23 684	36 783	33 939	34 840	35 330
Färdtjänst	66 799	60 664	56 190	58 039	59 257
Individ- och familjeomsorg	886 600	904 109	965 188	983 727	1 008 479
Missbruks- och övrig vård av vuxna och äldre	146 619	153 657	159 923	163 668	165 968
Barn- och ungdomsvård	440 449	435 357	469 762	473 648	487 603
Ekonomiskt bistånd	299 533	299 395	335 503	344 409	349 249
Familjerätt	10 326	11 172	11 813	12 271	12 603
SUMMA VÅRD- OCH OMSORGSVERKSAMHET	4 036 036	4 259 911	4 328 305	4 464 117	4 604 733
Procentuell förändring föregående år	5,1%	5,2%	1,6%	3,1%	3,1%
Befolkning per 31/12	210 065	212 672	216 827	219 884	222 810
Totalkostnad vård och omsorg per invånare (tkr)	19,2	20,0	20,0	20,3	20,7
Kostnad per invånare (kronor)					
Äldreomsorg	8 286	8 708	8 538	8 768	9 023
Insatser enligt SoL o HSL	7 924	8 325	8 144	8 362	8 607
Förebyggande insatser	363	383	394	406	416
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	6 339	6 733	6 659	6 740	6 793
Insatser enligt SoL o HSL	1 712	1 573	1 766	1 774	1 783
Insatser enligt LSS o LASS 0-64 år	4 016	4 457	4 182	4 234	4 265
Insatser enligt LSS o LASS 65+	499	531	556	573	586
Förebyggande insatser	113	173	157	159	159
Färdtjänst	318	285	259	264	267
Individ- och familjeomsorg	4 221	4 251	4 451	4 474	4 526
Missbruks- och övrig vård av vuxna och äldre	698	726	738	746	749
Barn- och ungdomsvård	2 097	2 118	2 167	2 158	2 201
Ekonomiskt bistånd	1 426	1 408	1 547	1 569	1 576
Familjerätt	49	53	54	56	57

Bilaga 9 Ekonomiskt beräkningsunderlag 2016-2019

Politisk verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			92 334	99 513	101 358
Volymuppräknning			0	0	0
Prisuppräknning			2 955	3 284	3 548
Effektivisering			-953	-1 439	-2 780
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			94 336	101 358	102 125
Riktad nivåpåverkande justering			5 177	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		UBN	611	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		AMN	724	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		SCN	1 434	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		OSN	422	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		ÄLN	198	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		KTN	716	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		IFN	91	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		GSN	200	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		PBN	632	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		NGN	73	0	0
<i>Teknisk justering av politisk verks</i>		MHN	76	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			99 513	101 358	102 125
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			6	3 163	2 000
<i>Anpassning till beslutad budget i gemensam nämnd</i>	Beslutad MoB 2016-2018	ÖFN	6	163	0
<i>Allmänna val 2018</i>	Beslutad MoB 2016-2018	VLN	0	3 000	0
<i>EU val 2019</i>		VLN	0	0	2 000
Årets kommunbidrag politisk verksamhet			99 519	104 521	104 125

Infrastruktur, säkerhet, skydd mm	Beslut	Nämnd	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			675 823	739 254	789 473
Volymuppräknig			12 027	9 555	9 672
Prisuppräknig			22 011	24 711	27 970
Effektivisering			-7 099	-10 829	-21 919
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			702 763	762 691	805 196
Riktad nivåpåverkande justering			36 491	26 782	0
Anpassning till sänkt internränta		GSN	-11 300	0	0
Anpassning till sänkt internränta		KS	-1 000	0	0
Arkitekturpolicy och strategisk planering		KS	2 000	0	0
Hållbar utveckling - strategisk planering, energieffektivisering		KS	1 000	0	0
Kostnadsanpassning vinterväghållning		GSN	13 500	0	0
Kostnadstäckning hyra sportbolaget		GSN	1 100	0	0
Riktad Effektivisering		AMN	-52	0	0
Riktad Effektivisering		MHN	-600	0	0
Riktad Effektivisering		KS	-1 600	0	0
Riktad Effektivisering		GSN	-10 200	0	0
Riktad Effektivisering		PBN	-1 000	0	0
Strategisk planering - bredbandsutveckling		KS	1 000	0	0
Vårdsätra friluftssatsning		GSN	100	0	0
Ökad driftsbudget pga ökade investeringar	Beslutad MoB 2016-2018	GSN	2 000	24 000	0
Ökade avskrivnings- och kapitalkostnader	Beslutad MoB 2016-2018	GSN	13 343	2 782	0
Samordningsfunktion flyktingfrågor inklusive samarbete civilsamhället		KS	4 100		
Insatser för boendelösningar		KS	24 100	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			739 254	789 473	805 196
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			-2 482	-66	124
Anpassning till beslutad budget i gemensam nämnd	Beslutad MoB 2016-2018	RÅN	-870	-1 072	0
Anpassning till gemensam budget		RÅN	-1 612	1 006	124
Årets kommunbidrag infrastruktur, säkerhet, skydd mm			736 772	789 407	805 320

Kultur- och fritidsverksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			482 273	507 988	543 960
Volymuppräknig			12 068	8 596	8 905
Prisuppräknig			15 819	17 047	19 350
Effektivisering			-5 102	-7 471	-15 164
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			505 058	526 160	557 052
Riktad nivåpåverkande justering			2 930	17 800	-2 000
Förstärkning kulturverksamhet barn		KTN	6 500	0	0
IFU-arena (innebandy och friidrott), hyreskostnad	Beslutad MoB 2016-2018	IFN	4 200	0	0
Implementering biblioteksplan		KTN	1 000	0	0
Riktad Effektivisering		KTN	-7 170	0	0
Riktad Effektivisering		IFN	-4 700	-2 100	-2 000
Studenternas IP, ombyggnad	Beslutad MoB 2016-2018	IFN	3 100	4 900	0
övertagande av Elitidrott av IFN		KS	-1 325	0	0
övertagande av Elitidrott från KS		IFN	1 325	0	0
Uppsala arena, hyreskostnad enligt avtal	Beslutad MoB 2016-2018	IFN	0	15 000	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			507 988	543 960	555 052
Årets kommunbidrag kultur- och fritidsverksamhet			507 988	543 960	555 052

Pedagogisk verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			4 530 574	4 768 335	4 986 900
Volymuppräkning			192 891	127 800	122 982
Prisuppräkning			151 151	161 572	178 846
Effektivisering			-48 746	-70 808	-140 151
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			4 825 870	4 986 900	5 148 576
Riktad nivåpåverkande justering			-57 535	0	0
<i>Borttag tidigare effektiviseringsbeslut</i>		UBN	10 000	10 000	0
<i>Effektivisering inom gymnasieskolan</i>	Beslutad MoB 2016-2018	UBN	-10 000	-10 000	0
<i>Kompetensförsörjning förskola/skola</i>		UBN	5 000	0	0
<i>Lokal lärarlönepott</i>		UBN	6 300	0	0
<i>Riktad Effektivisering fritidsverksamhet</i>		KTN	-1 630	0	0
<i>Riktad Effektivisering skola</i>		UBN	-70 000	0	0
<i>Riktad Effektivisering gymnasial vuxenutbildning</i>		AMN	-2 405	0	0
<i>Satsning på ekologisk mat</i>		UBN	5 200	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			4 768 335	4 986 900	5 148 576
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			38 400	11 000	11 000
<i>Resursförstärkning inom förskolan för att hantera volymökning</i>		UBN	1 700	0	0
<i>Resursförstärkning inom grundskolan för att hantera volymökning</i>		UBN	9 600	0	0
<i>Resursförstärkning inom gymnasieskolan för att hantera volymökning</i>		UBN	16 100	0	0
<i>Riktat statsbidrag, kvalitetspengar i förskolan</i>		UBN	11 000	11 000	11 000
Årets kommunbidrag pedagogisk verksamhet			4 806 735	4 997 900	5 159 576

Vård och omsorgs verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			4 210 711	4 318 305	4 455 023
Volymuppräknning			84 425	83 615	89 453
Prisuppräknning			137 444	145 263	159 057
Effektivisering			-44 326	-63 661	-124 644
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			4 388 254	4 483 523	4 578 890
Riktad nivåpåverkande justering			-69 949	-28 500	0
<i>Effektivisering inom barn- och ungdomsvård</i>	<i>Beslutad MoB 2016-2018</i>	<i>SCN</i>	-5 000	-5 000	0
<i>Effektivisering inom bostadssamordning</i>	<i>Beslutad MoB 2016-2018</i>	<i>SCN</i>	-2 000	-1 000	0
<i>Effektivisering inom bostadssamordning, lägre takt</i>	<i>Beslutad MoB 2016-2018</i>	<i>SCN</i>	1 000	500	0
<i>Effektivisering inom äldreomsorg</i>	<i>Beslutad MoB 2016-2018</i>	<i>ÄLN</i>	-15 000	-15 000	0
<i>Jämförelsemått och kvalitetsmätningar</i>		<i>ÄLN</i>	500	0	0
<i>Kostnadstäckning Försörjningsstöd</i>		<i>AMN</i>	20 000	0	0
<i>Metodstöd för att säkra myndighetshandläggning</i>		<i>ÄLN</i>	100	0	0
<i>Omfördelning mellan verksamheter ordinärt boende</i>		<i>OSN</i>	57 000	0	0
<i>Omfördelning mellan verksamheter ordinärt boende äldre</i>		<i>OSN</i>	7 000	0	0
<i>Omfördelning mellan verksamheter, LSS</i>		<i>OSN</i>	-60 000	0	0
<i>Omfördelning mellan verksamheter, Öppna insatser</i>		<i>OSN</i>	-4 000	0	0
<i>Program för våld i nära relationer</i>		<i>SCN</i>	1 000	0	0
<i>Riktad Effektivisering</i>		<i>GSN</i>	-7 000	0	0
<i>Riktad Effektivisering</i>		<i>SCN</i>	-3 627	0	0
<i>Riktad Effektivisering</i>		<i>AMN</i>	-300	0	0
<i>Riktad Effektivisering</i>		<i>OSN</i>	-25 975	-8 000	0
<i>Riktad Effektivisering</i>		<i>ÄLN</i>	-53 447	0	0
<i>Välfärdsteknologi</i>		<i>ÄLN</i>	3 000	0	0
<i>Åretrunthårbäрге mm/EU migranter</i>		<i>SCN</i>	3 300	0	0
<i>Ökade kostnader flyktingmottagande</i>		<i>AMN</i>	7 000	0	0
<i>Ökade kostnader för placering barn</i>		<i>SCN</i>	4 000	0	0
<i>Ökat inflytande för brukare</i>		<i>ÄLN</i>	500	0	0
<i>Öppna hälsofrämjande insatser</i>		<i>ÄLN</i>	2 000	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			4 318 305	4 455 023	4 578 890
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			10 000	0	0
<i>Förebyggande arbete bland barn och unga/sociala investeringar</i>	<i>Beslutad MoB 2016-2018</i>	<i>KS</i>	15 000	0	0
<i>Nivåanpassning av sociala investeringar</i>		<i>KS</i>	-5 000	0	0
Årets kommunbidrag vård och omsorgs verksamhet			4 328 305	4 455 023	4 578 890

Särskilt riktade insatser	Beslut	Nämnd	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			136 747	135 933	139 454
Volymuppräkning			1 203	983	826
Prisuppräkning			4 414	4 518	4 910
Effektivisering			-1 424	-1 980	-3 848
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			140 941	139 454	141 342
Riktad nivåpåverkande justering			-5 008	0	0
<i>Riktad Effektivisering Arbetsmarknad</i>		AMN	-5 008	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			135 933	139 454	141 342
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			0	5 000	0
<i>Yrkes SM 2018</i>		KS	0	5 000	0
Årets kommunbidrag särskilt riktade insatser			135 933	144 454	141 342

Affärsverksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			418	2 431	2 496
Volymuppräkning			4	19	16
Prisuppräkning			14	81	88
Effektivisering			-4	-35	-69
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			431	2 496	2 531
Riktad nivåpåverkande justering			2 000	0	0
<i>Implementera varumärksplattformen för platsvarumärket Uppsala</i>		KS	2 000	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			2 431	2 496	2 531
Årets kommunbidrag affärsverksamhet			2 431	2 496	2 531

Kommunledning och gemensam verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			106 645	73 957	75 328
Volymuppräknning			0	0	0
Prisuppräknning			3 413	2 441	2 636
Effektivisering			-1 101	-1 070	-2 066
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			108 957	75 328	75 899
Riktad nivåpåverkande justering			-35 000	0	0
<i>Effektivisering efter omorganisation</i>		KS	-30 000	0	0
<i>Reducering av KF/KS-förfogande medel</i>		KS	-5 000	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			73 957	75 328	75 899
Årets kommunbidrag kommunledning och gemensam verksamhet			73 957	75 328	75 899

ALLA VERKSAMHETER TOTALT			Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			10 235 524	10 645 715	11 093 991
Volymuppräknning			302 618	230 569	231 853
Prisuppräknning			337 221	358 917	396 405
Effektivisering			-108 754	-157 293	-310 640
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			10 766 609	11 077 909	11 411 609
Riktad nivåpåverkande justering			-120 894	16 082	-2 000
<i>Nivåhöjande satsning / effektiviseringskrav</i>			-120 894	16 082	-2 000
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			10 645 715	11 093 991	11 409 609
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			45 924	19 097	13 124
<i>Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav</i>			45 924	19 097	13 124
Årets kommunbidrag alla verksamheter totalt			10 691 639	11 113 088	11 422 733

RIKTADE JUSTERINGAR TOTALT (nivåpåverkande och ettåriga)	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Fördelat på verksamheter			
Politisk verksamhet	5 183	3 163	2 000
Infrastruktur mm	34 009	26 716	124
Kultur- och fritidsverksamhet	2 930	17 800	-2 000
Pedagogisk verksamhet	-19 135	11 000	11 000
Vård och omsorgsverksamhet	-59 949	-28 500	0
Affärsverksamhet	2 000	0	0
Särskilt riktade insatser	-5 008	5 000	0
Kommunledning och gemensam verksamhet	-35 000	0	0
Årets kommunbidrag per verksamhet	-74 970	35 179	11 124

Bilaga 10 Avgifter och taxor

Inkommer i september

Bilaga 11 Investeringar

Investeringar nämnder (total)

(Belopp i miljoner kronor)	Budget 2016	Budget 2017	Plan 2018	Plan 2019
Arbetsmarknadsnämnden	4	4	4	4
Gatu- och samhällsmiljönämnden	258	280	255	337
Idrotts- och fritidsnämnden	5	5	5	5
Kommunstyrelsen	111	146	146	191
- varav SBF	61	84	77	76
- varav Stadshus 2020		3	3	70
- varav KLK (IT)	50	59	66	45
Kulturnämnden	13	18	23	18
- varav offentlig utsmyckning	6	6	6	6
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	2	1	1	1
Namngivningsnämnden	0	0	0	0
Omsorgsnämnden	2	0	0	0
Plan- och byggnadsnämnden	2	2	2	2
Räddningsnämnden	17	14	14	14
Socialnämnden	3	1	1	1
Styrelsen för teknik och service	13	13	13	13
Styrelsen för Uppsala vård och omsorg	4	5	6	7
Utbildningsnämnden	44	34	143	125
Valnämnden	0	0	0	0
Äldrenämnden	2	10	13	8
Överförmyndarnämnden	0	0	0	0
Totala investeringar	480	532	625	725

Nämnder per investeringskategori

	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019
Summa fastighetsförvärv (markreserv)	40	40	40	40
<u>Investeringar i verksamhetsfastigheter</u>				
Energiåtgärder	4	6	3	3
Särskilda boenden	20	20	20	20
Förvärv övriga verksamhetsfastigheter		10	10	10
Underhållsinvesteringar verksamhetsfastigheter		10	5	4
Summa verksamhetsfastigheter	24	45	38	37
<u>Investeringar infrastruktur</u>				
Park, lek, natur inkl reinvestering	26	19	30	50
Gator, vägar, förbindelser inkl reinvestering	118	138	45	68
Stadsutveckling inkl innerstadsstrategin	11	11	11	64
Cykelfrämjande, GC-vägar inkl reinvestering	64	59	81	79
Hållbart resande, trafiksäkerhet (netto)	12	11	66	65
Övrig infrastruktur, tillgänglighet, stomlinjer mm	27	43	23	11
Bredband	3			
Offentlig utsmyckning	6	6	6	6
Summa infrastruktur	267	286	261	343
Summa IT-system	60	93	80	58
Summa inventarier	54	46	184	225
Summa maskiner	35	22	22	22
Totala investeringar	480	532	625	725

Bilaga 12 Kommunfullmäktiges indikatorer och nyckeltal

Indikatorer till Mål och budget 2017-2019

1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi				
Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
1. Ekonomiskt resultat, kommun a. Procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning b. Δ Skatt och kommunalekonomisk utjämning $\geq \Delta$ Nettokostnad egentlig verksamhet.	a) -0,5% b) 3,35% \geq 1,4%	-	a) 2,0% b) \geq 0	~
2. Soliditet, kommunkoncern a. Minst i nivå med genomsnittet för liknande kommuner b. Målsättning i nivå med bästa kvartilen för liknande kommuner	29	32	a) 32 b) 39	⬇
3. Soliditet kommunkoncern, inklusive pensionsåtaganden a. Minst i nivå med genomsnittet för liknande kommuner	12	17	17	⬇

1. Källa: Egen uppföljning (se årsredovisning för 2015). Nuvärde avser 2015.

2. Källa: Kolada (N03110). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Liknande kommuner i målsättningarna avser R9-kommunerna. Nuvärde avser 2015.

3. Källa: Kolada (N03034). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Liknande kommuner i målsättningarna avser R9-kommunerna. Nuvärde avser 2015.

2. Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd Region-Index)	65	65	65	62	Öka	➔
2. Här är bäst att bo. Tidningen fokus rankning av 290 kommuner	2	-	-	-	Topp 3	-
3. Medborgarnas uppfattning om möjligheterna till fritidsaktiviteter i kommunen	67	68	66	69	Öka	➔
4. Antal företag, skillnad mot föregående år	469	-	-	318	Öka	~
5. Företagarnas sammanfattade omdöme av företagsklimatet i kommunen, andel positiva svar.	32	-	-	38	Öka	~
6. Möten godkända av ICCA, minst 50 delegater och en natts övernattnig, m.m.	Plats 3 av svenska städer	-	-	-	Behålla tredjeplats i Sverige	➔
7. Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 inv	869	-	-	1 134	Minska	⬇

1. Källa: SCB Medborgarundersökning, Kolada (U00402). Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner. Nuvärde avser 2015.

2. Källa: Tidningen Fokus undersökning BästAttBo. Nuvärde avser 2016.

3. Källa: SCB Medborgarundersökning, Kolada (U09408). Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner. Nuvärde avser 2015.

4. Källa: Bolagsverket. Jämförvärde: genomsnitt R8-kommuner. Nuvärde avser 2015. [Uppdatering till R9 pågår.](#)

5. Källa: Svenskt näringsliv. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2015.

6. Källa: ICCA Statistics Report.

7. Källa: Brottsförebyggande rådet. Kolada (N07403). Nuvärde avser 2015.

3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (a. Centralort, b. Annan tätort, c. Utanför tätort)	a. 67 b. 60 c. 63	-	-	-	Minska skillnad	-
2. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunens verksamheter (a. Centralort, b. Annan tätort, c. Utanför tätort)	a. 60 b. 61 c. 57	-	-	-	Minska skillnad	-
3. Medborgarnas bedömning av kommunens gång- och cykelvägar	59	59	59	55	Öka	↗
1a. Boende i centralort 1b. Boende i annan tätort 1c. Boende utanför tätort	a. 60 b. 58 c. 56	-	-	-	Minska skillnad	
4. Cykel som andel av färdmedel (gång, cykel, buss, bil, övrigt)	33	35	32	-	Öka	↗
5. Medborgarnas uppfattning om kommunikationer	69	69	69	68	Öka	→
2a. Boende i centralort 2b. Boende i annan tätort 2c. Boende utanför tätort	a. 71 b. 69 c. 66	-	-	-	Minska skillnad	
6. Medborgarnas uppfattning om tillgången på parker, grönområden och natur	7,4	7,5	7,4	7,8	Öka	→
7. Kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt	61	61	60	62	Öka	↗
8. Andel av det motoriserade resandet som invånare i Uppsala kommun gör med kollektivtrafik	36				Öka	↗
9. Andel använd förnybar energi – egna personbilar/lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	32	-	-	-	2020: 100	↗
10. Utsläpp av växthusgaser per invånare [ton CO2ek/inv] (kommungeografiskt)	6,4	-	-	-	2020: 4,6	↘
11. Energianvändning per yta (kWh/m2) (kommunorganisatoriskt)	162	-	-	-	Minska	↘
12. Solenergi – installerad effekt (MW) (kommunorganisatoriskt)	0,35	-	-	-	Öka	↗
13. Andel ekologiskt producerade livsmedel (egen regi)	28	-	-	72	2023: 100	↗

1. Källa: SCB Medborgarundersökning. Nuvärde avser 2015. Det saknas underlag för att bedöma trend.

2. Källa: SCB Medborgarundersökning. Nuvärde avser 2015. Det saknas underlag för att bedöma trend.

3. Källa: Kolada (U07401). Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner. Nuvärde avser 2015.

4. Källa: Egen uppföljning (resvaneundersökning). Nuvärde avser 2015.

5. Källa: Kolada (U45400). Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner. Nuvärde avser 2015.

6. Källa: SCB Medborgarundersökning. Jämförvärde: genomsnitt deltagare i undersökningen. Nuvärde avser 2015.

7. Källa: Kolada (U07402). Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner. Nuvärde avser 2015.

8. Källa: Kollektivtrafikbarometern. Jämförelse: riksgenomsnitt. Nuvärde avser alla resor som börjar i Uppsala kommun 2015.

9. Källa: Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen). Nuvärde avser 2015.

10. Källa: Olika källor. Kombineras av Uppsala kommun. Jämförvärde: genomsnitt länet och kommunerna i länet, på sikt. Nuvärde avser 2013.

11. Källa: Egen uppföljning (hållbarhetsportalen). Nuvärde avser 2015.

12. Källa: Ej färdigt utvecklat nationellt (Energimyndigheten). Jämförvärde: genomsnitt mot oss själva. Nuvärde avser 2015.

13. Källa: Årlig enkät från Ekomatcentrum, "Ekologiskt i offentliga storhushåll". Jämförvärde: kommun med högst andel (Vellinge 2015). Nuvärde avser 2015.

4. Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år.	23	27	19	27	Minska	↗
1a. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst ohälsotal	a. 8	-	-	-	Minska	Skillnad minskar
1b. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst ohälsotal	b. 37	-	-	-	skillnad	
2. Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	76	74	79	73	Öka	→
3. Andel ungdomar som uppger att de mår bra eller mycket bra (gymnasieskolans åk 2)	73	62	82	73	Öka	↘
4. Skillnad mellan områden avseende andel arbetslösa						
4a. genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst arbetslöshet	a. 1,3	-	-	-	Minska	Skillnad minskar
4b. genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst arbetslöshet	b. 8,7	-	-	-	skillnad	

1. Källa: Kolada (N00957). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2015. 1a-b. Källa: SCB. Redovisningen är gjord utifrån resultat på nyckelkodsnivå 5, som är områden som i genomsnitt innehåller ca 500 boenden. 1a visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de lägsta värdena. 1b visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de högsta värdena. 1b visar medelvärdet

2. Källa: Kolada (U01405). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2015.

3. Källa: Liv och hälsa ung. Jämförvärde: länet totalt. Nuvärde avser 2015.

4. Källa: SCB per nyckelkodsområde 5. Nuvärde avser 2015-10-31.

5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Antal färdigställda bostäder per 1000 invånare (genomsnitt senaste tre åren)	5,4	-	-	3,6	Öka	~
2. Andel hyresrätter i bostadsbeståndet	36	-	-	47	Öka	➔
3. Genomsnittlig väntetid till särskilt boende för 65- år, medelvärde	91	96	82	72	Minska	-
4. Sysselsatta på dagarbetsmarknaden 16- år per 1000 invånare	479	486	472	489	Öka	➔
5. Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel	4,2	-	-	6,0	Minska	➔
6. Andel skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år som förvärvsarbetar eller studerar (CSN-berättigad utbildning)	75	-	-	65	Öka	-

1. Källa: SCB. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuläge avser 2015.

2. Källa: SCB. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuläge avser 2015.

3. Källa: Kolada (U23401). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuläge avser 2015.

4. Källa: SCB, Förvärvsarbetande 16+ år med arbetsplats i regionen (dagbefolkning) (RAMS). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuläge avser 2014.

5. Källa: Kolada (N31807). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuläge avser 2015.

6. Källa: Kolada (N00700+N00701). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuläge avser 2014. Könsskillnad förvärvsarbetande: Män 61, Kvinnor 55. Måttet är så nytt att det inte går att utläsa trend.

6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medelvärde för andel positiva svar på samtliga frågor i föräldraskenketan	86	86	85	-	Öka	↗
2. Andel grundskoleelever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9	81	83	78	75	Öka	→
3. Genomsnittligt meritvärde i grundskolans årskurs 9, 17 ämnen	236	247	226	222	Öka	-
4. Andel elever med minst B i samtliga ämnen årskurs 9	x	x	x	x	Öka	x
5. Andel gymnasieelever med examen inom tre år	65	70	60	65	Öka	-
6. Andel elever med minst B i samtliga kurser (avgångselever gymnasieskolan)	x	x	x	x	Öka	x
7. Grundläggande kurser vuxenutbildning, andel godkända	83	83	81	-	Öka	↗
8. Gymnasiala teoretiska kurser vuxenutbildning, andel godkända	81	83	79	-	Öka	~
9. Yrkesutbildningar vuxenutbildning, andel godkända	93	94	90	-	Öka	↘

1. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2015.

2. Källa: Kolada (N15418). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2015.

3. Källa: Kolada (N15504). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2015. Måttet är så nytt att det inte går att utläsa trend, men trenden för meritvärdet för 16 ämnen är positiv.

4. Källa: Kolada (N17448). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2015. Måttet är så nytt att det inte går att utläsa trend.

5. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2015.

6. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2015.

7. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2015.

7. I Uppsala skar invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medborgarnas uppfattning om det stöd och den hjälp som utsatta personer får i kommunen	48	51	45	49	Öka	➔
2. Andel ej återaktualiserade ett år efter avslutad utredning eller insats						
a. barn 0-12 år	73	-	-	74	Minska	~
b. ungdomar 13-20 år	77	-	-	78		
c. vuxna med missbruksproblem	80	81	80	75		
3. Andel brukare inom LSS som besvarat SKL:s enkät som känner sig trygg med personalen	-	-	-	-	Öka	-
4. Andel brukare som är ganska/mycket nöjda med						
a. sitt särskilda boende	78	79	74	82	Öka	➔
b. sin hemtjänst	86	86	87	88		
5. Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	19	19	19	15	Minska	-
6. Kvalitetsaspekter, andel av maxpoäng						
a. LSS grupp- och serviceboende	78	-	-	79	Öka	-
b. särskilt boende äldreomsorg	75			70		
7. Invånare 65+ i särskilda boendeformer, andel (%)	4,2	5,2	3,0	4,4	Minska	⬇

1. Källa: Kolada (U30400). Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner. Nuvärde avser 2015.

2. Källa: Kolada (U33461, U33400, U35409). Jämförvärde: R9-kommunerna. Nuvärde avser 2015.

3. Ny nationell enkätundersökning av Socialstyrelsen 2016. Nuvärde saknas.

4. Kolada (U23471, U21468). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Nuvärde avser 2015.

5. Kolada (U21401). Jämförvärde: genomsnitt R8-kommunerna (förutom Gävle och Norrköping som inte lämnat uppgift). För Uppsala saknas tidsserie. Nuvärde avser 2015.

6. Kolada (U28423, U23432). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna (förutom Norrköping som inte lämnat uppgift). För Uppsala saknas tidsserie. Nuvärde avser 2015.

7. Kolada (N23890). Jämförvärde: genomsnitt R8-kommunerna. Nuvärde avser 2014.

8. Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%)	85,2	-	-	82,4	Öka	→
2. Medborgarnas uppfattning om möjligheter till insyn och inflytande (Nöjd-Inflytande-Index)	40	40	40	41	Öka	~
3. Andel ungdomar som uppger att de har möjlighet att framföra sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (gymnasieskolans åk 2)	17	13	20	16	Öka	↗
4. Antal föreningar som anslutit sig till Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK)	86	-	-	-	Öka	↗
5. Antal ideella-offentliga partnerskap (IOP)	1	-	-	-	Öka	-

1. Källa: Kolada (N05401). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Nuvärde avser valet 2014.

2. Källa: Kolada (U00408). Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner. Nuvärde avser 2015.

3. Källa: Liv och hälsa ung. Jämförvärde: länet totalt. Nuvärde avser 2015.

4. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser augusti 2016.

5. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser augusti 2016. Måttet är för nytt för att visa på en trend.

9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
1. Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet	54	53	54	56	Öka	→
2. Företagarnas uppfattning av kommunens service	66	-	-	68	Öka	~
3. Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex	-	-	-	78	Öka	-
4. Index över attraktiva arbetsvillkor	106	-	-	115	Öka	-
5. Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, procent	6,2	7,0	4,2	6,8	Minska	↗
6. Lönegap median kvinnor-median män anställda av kommunen, kr	-293	-	-	12	0	Minskar

1. Källa: Kolada (U00400). Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner. Nuvärde avser 2015

2. Källa: Kolada (U07451). Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner. Nuvärde avser 2014.

3. Källa: Kolada (U00200). Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner. Nuvärde avser 2015 (Uppsalas senaste värde är från 2012: 77 jämfört med 78 för R9). Uppsala har ännu inte genomfört undersökningen tillräckligt ofta för att det ska gå att se en trend.

4. Källa: Skandinaviska nyckeltalsinstitutet. Jämförvärde: median av deltagande kommuner. Nuvärde avser 2015. Mättet är för nytt för att visa på en trend.

5. Källa: Kolada (N00090). Jämförvärde: genomsnitt R8-kommuner. Nuvärde avser 2015.

6. Källa: Kolada (N00951). Jämförvärde: R9-kommun med minst skillnad (Gävle 2015). Nuläge avser 2015.

Nyckeltal

Nyckeltal används för att följa utvecklingen inom kommunens ansvarsområden generellt. Ambitionen är att nyckeltalen ska vara stabila över tid. De ska också ge möjlighet att jämföra Uppsala med andra kommuner. I många fall går det också att göra jämförelser inom Uppsala. Exempelvis kan som regel de indikatorer och nyckeltal som rör individer redovisas uppdelat på kön och i många fall även utifrån geografi (exempelvis stad/landsbygd).

Några av nyckeltalen används som indikatorer för att följa om utvecklingen går i riktning mot inriktningsmålen. I nyckeltalstabellerna nedan framgår om ett nyckeltal används som indikator till ett inriktningsmål eller inte.

Nyckeltalen följer den verksamhetsindelning som är gjord av SKL inom ramen för Klassa-projektet. Det handlar om en viss anpassning av den indelning som SCB använder sig av för framför allt den ekonomiska uppföljningen. Anledningen till att SKL anpassat indelningen är att få en indelning som fungerar bättre för verksamhetsuppföljning och för att beskriva processer. Indelningen finns på flera nivåer där lägre nivåer är mer detaljerade beskrivningar av högre nivåer. Här används indelningen för den högsta nivån för kärnprocesser som grund för indelning av nyckeltal:

- Fysisk planering
- Miljö- och samhällsskydd
- Infrastruktur
- Näringsliv, arbete och integration
- Utbildning
- Kultur, fritid, turism
- Vård och omsorg
- Särskilda samhällsinsatser

Därutöver hamnar några nyckeltal i den högsta nivån för stödprocesser, exempelvis Lokalförsörjning och fastighetsunderhåll eller HR/Personal. Dessa nyckeltal redovisas tillsammans med övergripande nyckeltal under rubriken Övergripande.

Bland nyckeltalen finns det också kostnadsnyckeltal. Dessa motsvaras i hög grad av de kostnadsindikatorer som finns i nuvarande mål och budget och avser i så hög grad som möjligt kostnad per invånare, kostnad per brukare och avvikelse från strukturårsjusterad standardkostnad.

Fysisk planering

Nyckeltal	Källa	Indikator
Antal färdigställda bostäder per 1000 invånare (genomsnitt senaste tre åren)	SCB	Mål 5
Antal påbörjade bostäder per 1000 invånare (genomsnitt senaste tre åren)	SCB	
Förändring av antalet bostäder jämfört med föregående år per 1000 invånare (fördelat på boendeformer)	SCB	
Andel hyresrätter i bostadsbeståndet	SCB	Mål 5
Andel bygglov som har beslutats inom föreskriven tid	Egen uppföljning	
Antal kvadratmeter bygglov för verksamheter	Egen uppföljning	

Miljö- och samhällsskydd

Nyckeltal	Källa	Indikator
Antal dygn som luften har sämre kvalitet än miljö kvalitetsnorm	Egen uppföljning	
Utsläpp av växthusgaser totalt [ton CO ₂ ekc] (kommungeografiskt)	Olika källor. Kombineras av Uppsala kommun.	Mål 3
Andel miljöfordon – egna fordon personbilar/lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	Kolada (U00437)	
Andel använd förnybar energi – egna personbilar och lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning	Mål 3
Solenergi – installerad effekt (MW)	Vidareutvecklas nationellt	Mål 3
Andel ekologiskt producerade livsmedel (egen regi)	Egen uppföljning	Mål 3
Kostnad miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning, kr/inv	Kolada (N07006)	
Nettokostnad alkoholtillstånd m.m, kr/inv	Kolada (N07028)	
Utvecklade bränder i byggnad, antal/1000 inv	Kolada (U07415)	
Responstid (tid från 112-samtal till första resurs är på plats) för räddningstjänst, mediantid i minuter	Kolada (U07442)	
Nettokostnad räddningstjänst, kr/inv	Kolada (N07041)	

Infrastruktur

Nyckeltal	Källa	Indikator
Medborgarnas uppfattning om kommunikationer	Kolada (U45400)	Mål 3
Medborgarnas uppfattning om möjligheten att använda kollektivtrafiken för resor	SCB Medborgarundersökning	
Andel av det motoriserade resandet som invånare i Uppsala kommun gör med kollektivtrafik	Kollektivtrafikbarometern	Mål 3
Medborgarnas uppfattning om tillgången på gång- och cykelvägar	SCB Medborgarundersökning	
Cykel som andel av färdmedel (gång, cykel, buss, bil, övrigt)	Egen undersökning (resvaneundersökning)	Mål 3
Medborgarnas bedömning av kommunens gång- och cykelvägar	Kolada (U07401)	Mål 3
Medborgarnas uppfattning om gator och vägar	Kolada (U07400)	
Nettokostnad gator och vägar samt parkering, kr/inv	Kolada (N07024)	

Infrastruktur		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Andel som har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s	Kolada (N07900)	
Medborgarnas uppfattning om tillgången på parker, grönområden och natur	SCB Medborgarundersökning	Mål 3
Nettokostnad parker, kr/inv	Kolada (N07025)	

Näringsliv, arbete och integration		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Förvärsarbetande med arbetsplats i regionen (dagbefolkning)	SCB	
Förvärsarbetande med bostad i regionen (nattbefolkning)	SCB	
Sysselsatta på dagarbetsmarknaden 20-64 år per 1000 invånare 20-64 år	SCB	Mål 5
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, andel deltagare som börjat arbeta eller studera	Kolada (U40406, U40409)	
Skillnad mellan områden i Uppsala kommun avseende andel arbetslösa (kvartil 1, median och kvartil 3).	SCB per nyckelkodsområde 5	Mål 4
Andel ungdomar som haft feriejobb/-praktik via kommunen av det totala antalet ungdomar 14-18 år	Kolada	
Nettokostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv	Kolada (N40011)	
Antal nyregistrerade företag	Tillväxtanalys/SCB	
Antal företag, skillnad mot föregående år.	Bolagsverket	Mål 2
Företagarnas sammanfattade omdöme av företagsklimatet i kommunen, andel positiva svar.	Svenskt näringsliv	Mål 2
Företagarnas uppfattning av kommunens service.	Kolada (U07451)	Mål 9
Nettoinflyttning till landsbygden.	SCB	
Andel andra upplåtelseformer än äganderätt på landsbygden.	SCB	
Antal boende per jobb på landsbygden.	SCB	
Möten godkända av ICCA, minst 50 delegater och en natts övernattnig, m.m.	ICCA Statistics Report	Mål 2
Antal föreningar som anslutit sig till Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK)	Egen uppföljning	Mål 8
Antal ideella-offentliga partnerskap (IOP)	Egen uppföljning	Mål 8
Nettokostnad näringslivsfrämjande åtgärder, kr/inv	Kolada (N40009)	
Antal mottagna i flyktingmottagande under året per 1 000 invånare.	Kolada (N01986, N01951)	
Ensamkommande asylsökande barn, antal per 1000 inv.	Kolada (N01994, N01951)	
Andel skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år som förvärsarbetar eller studerar (CSN-berättigad utbildning)	Kolada (N00700+N00701)	Mål 5
Nettokostnad svenska för invandrare, kr/inv	Kolada (N18008)	
Nettokostnad flyktingmottagande, kr/inv	Kolada (N40010)	

Utbildning		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Barn per årsarbetare i förskola, lägeskommun	Kolada (N11102)	
Medelvärdet för andel positiva svar på samtliga frågor i föräldraenkäten	Egen uppföljning	Mål 6

Utbildning		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	Kolada (N11008)	
Kostnad för lokaler i kommunal förskola kr/inskrivet barn	Egen uppföljning	
Nettokostnadsavvikelse förskola, inkl. öppen förskola, (%)	Kolada (N11024)	
Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, antal	Kolada (N13014)	
Nettokostnadsavvikelse fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, (%)	Kolada (N13020)	
Antal elever per lärare (årsarbetare) i grundskola, lägeskommun	Kolada (N15033)	
Elevernas syn på skolan och undervisningen, åk 5	Kolada (U15454)	
Elevernas syn på skolan och undervisningen, åk 8	Kolada (U15455)	
Andel grundskoleelever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9, lägeskommun	Kolada (N15418)	Mål 6
Genomsnittligt meritvärde i grundskolans årskurs 9 (17 ämnen), lägeskommun	Kolada (N15504)	Mål 6
Andel elever åk 9 behöriga till ett yrkesprogram, lägeskommun	Kolada (N15424)	
Kostnad grundskola inkl. förskoleklass hemkommun, kr/elev	Kolada (N15027)	
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola, kr/elev	Kolada (N15009)	
Nettokostnadsavvikelse grundskola inkl. förskoleklass, (%)	Kolada (N15001)	
Kostnad grundsärskola, hemkommun, kr/elev	Kolada (N18021)	
Gymnasiefrekvens (andel 16-18-åringar som är inskrivna i gymnasieskolan)	Kolada (N17899)	
Andel gymnasieelever med examen inom tre år	Kolada (N17448)	Mål 6
Genomsnittlig betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, hemkommun	Kolada (N17500)	
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	Kolada (N17005)	
Kostnader för lokaler i kommunal gymnasieskola, kr/elev	Kolada (N17008)	
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, (%)	Kolada (N17001)	
Kostnad gymnasiesärskola, hemkommun, kr/elev	Egen uppföljning	
Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år, (%)	Kolada (U09810)	
Nettokostnad musik- och kulturskola, kr/inv	Kolada (N09023)	
Grundläggande kurser vuxenutbildning, andel godkända	Egen uppföljning	Mål 6
Gymnasiala teoretiska kurser vuxenutbildning, andel godkända	Egen uppföljning	Mål 6
Yrkesutbildningar vuxenutbildning, andel godkända	Egen uppföljning	Mål 6
Kostnad komvux, kr/heltidsstuderande	Kolada (N18001)	
Varav nettokostnad grundläggande vuxenutbildning, kr/inv	Kolada (N18012)	
Varav nettokostnad gymnasial vuxenutbildning, kr/inv	Kolada (N18005)	

Kultur, fritid och turism		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Medborgarnas uppfattning om möjligheterna till fritidsaktiviteter i kommunen	Kolada (U09408)	Mål 2
Andel barn och ungdomar som upplever att de har möjlighet att utveckla sina intressen i fritidsverksamheten	Egen uppföljning	
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år, andel (%)	Kolada (U09800)	
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 inv	Kolada (N09809)	
Kommunalt bidrag till idrottsföreningar, kr/inv	Kolada (U09811)	
Nettokostnad fritidsverksamhet, kr/inv	Kolada (N09018)	
Varav nettokostnad allmän fritidsverksamhet, kr/inv	Kolada (N09019)	

Kultur, fritid och turism

Nyckeltal	Källa	Indikator
Varav nettokostnad fritidsgårdar, kr/inv	Kolada (N09020)	
Varav nettokostnad Idrotts- och fritidsanläggningar, kr/inv	Kolada (N09021)	
Nettokostnad kulturverksamhet, kr/inv	Kolada (N09022)	
Varav nettokostnad allmän kulturverksamhet, kr/inv	Kolada (N09025)	
Varav nettokostnad bibliotek, kr/inv	Kolada (N09026)	
Kommersiella gästnätter (på hotell, vandrarhem, stugby och camping) i Uppsala kommun, ökning i procent per år	SCB/Tillväxtverket	

Vård och omsorg

Nyckeltal	Källa	Indikator
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel	Kolada (N31807)	Mål 5
Andel unga vuxna med ekonomiskt bistånd, andel	Kolada (U31804)	
Väntetid i antal dagar från första kontakttillfället för ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde	Kolada (U31402)	
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	Kolada (N31814)	
Barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av alla barn i kommunen	Kolada (U31809)	
Skillnad mellan områden i Uppsala kommun avseende andel hushåll som har ekonomiskt bistånd (kvartil 1, median och kvartil 3). (AMN)	SCB per nyckelkodsområde 5	
Antal barnfamiljer med ekonomiskt bistånd som erbjuds utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser	Egen uppföljning	
Nettokostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv	Kolada (N31008)	
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	Kolada (N30001)	
Orosanmälningar 0-12 år/1000 inv	Egen uppföljning	
Orosanmälningar 13-17 år/1000 inv	Egen uppföljning	
Orosanmälningar 18-20 år/1000 inv	Egen uppföljning	
Invånare 0-20 år placerade i institution eller familjehem, antal/1000	Kolada (N33808)	
Vårddygn i familjehem, antal/inv 0-20 år	Kolada (N33801)	
Vårddygn i institutionsvård, antal/invånare 0-20 år	Kolada (N33800)	
Ej återaktualiserade barn 0-12 år/ungdomar 13-20 år/vuxna med missbruksproblem ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	Kolada (U33461), (U33400), (U35409)	Mål 7
Andel brukare som är nöjda med det stöd de får av socialtjänsten	Ny nationell undersökning	
Nettokostnad barn och ungdomsvård, kr/inv	Kolada (N33016)	
Vårddygn i institutionsvård vuxna missbrukare, antal/invånare 21-64 år	Kolada (N35804)	
Nettokostnad missbrukarvård totalt för vuxna, kr/inv	Kolada (N35019)	
Invånare 0-64 år med insatser enl. LSS, andel (%)	Kolada (N28890)	
Invånare 0-64 år med hemtjänst eller särskilt boende (%)	Kolada (N25892)	
Invånare 0-64 år med särskilt boende funktionsnedsättning, andel (%)	Kolada (N25890)	
Invånare 0-64 år med hemtjänst i ordinärt boende funktionsnedsättning, andel (%)	Kolada (N25891)	
Invånare 0-64 år med särskilt boende funktionsnedsättning, andel (%)	Kolada (N25890)	

Vård och omsorg		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Invånare 0-64 år med kommunal hälso- och sjukvård (%)	Kolada (N25893)	
Andel brukare inom LSS som har besvarat SKL:s enkät inom funktionsnedsättning som känner sig trygg med personalen	SKL	Mål 7
Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende, andel av maxpoäng	KKiK	Mål 7
Antal ej verkställda biståndsbeslut enligt LSS	Egen uppföljning	
Nettokostnad personer med funktionsnedsättning, kr/inv	Kolada ((N20044-N20014)+ N28016+N20013))	
Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)	Kolada (N28018)	
Invånare 65+ som var beviljade hemtjänst i ordinärt boende, andel (%)	Kolada (N21890)	
Invånare 65-79 år med hemtjänst ordinärt boende, andel (%)	Kolada (N21800)	
Invånare 65+ i särskilda boendeformer, andel (%)	Kolada (N23890)	Mål 7
Andel brukare 65+ som är ganska/mycket nöjda med sin hemtjänst	Kolada (U21468)	Mål 7
Andel brukare 65+ som är ganska/mycket nöjda med sitt särskilda boende	Kolada (U23471)	Mål 7
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	Kolada (U21401)	Mål 7
Beviljade/beräknade hemtjänsttimmar per månad och person 65+ med hemtjänst i ordinärt boende, antal	Kolada (N21803)	
Antal valbara utförare i nämndens valfrihetssystem för hemvård	Egen uppföljning	
Antal ej verkställda biståndsbeslut om särskilt boende inom 3 månader	Egen uppföljning	
Genomsnittlig väntetid till särskilt boende 65- år, medelvärde	Kolada (U23401)	Mål 5
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel av maxpoäng	KKiK	Mål 7
Personer med beslut om särskilt boende som fått önskemål om visst boende tillgodosett, andel (%)	Egen uppföljning	
Kostnad korttidsvård äldreomsorg, kr/inv 65+	Kolada (N21021)	
Nettokostnad äldreomsorg, kr/inv	Kolada (N20014)	
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	Kolada (N20900)	
Återstående medellivslängd vid födseln (män) kommun, år	Kolada (N00925)	
Återstående medellivslängd vid födseln (män) kommun, år	Kolada (N00923)	
Medborgarnas uppfattning om det stöd och den hjälp som utsatta personer får i kommunen	SCB medborgarundersökning	Mål 7
Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år	Kolada (N00957)	Mål 4
Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	Kolada (U01405)	Mål 4
Andel ungdomar som uppger att de mår bra eller mycket bra (gymnasieskolans åk 2)	Liv och hälsa ung	Mål 4

Särskilda samhällsinsatser		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Längst väntetid för fördjupad budget- och skuldrådgivning, i antal veckor	Egen uppföljning	

Kommunövergripande		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd-Region-Index)	Kolada (U00402)	Mål 2, 3
Medborgarnas helhetsbedömning av kommunens verksamheter (Nöjd-Medborgar-Index)	Kolada (U00401)	Mål 3
Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet	Kolada (U00400)	Mål 9
Här är bäst att bo. Tidningen fokus rankning av 290 kommuner, bäst resultat 1	Tidningen Fokus under-sökning BästAttBo	Mål 2
Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 inv	Kolada (N07403)	Mål 2
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus i nära relation med offret i kommunen, antal/100 000 inv	Kolada (N07401)	
Tillsvidareanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	Kolada (N00200)	
Visstidsanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	Kolada (N00201)	
Årsarbetare, kommunalt anställda i ledningsarbete (andel)	Kolada (N00073)/(N00098)	
Nya tillsvidareanställda under året, kommun, andel (%)	Kolada (N00215)	
Visstidsanställda timavlönade, kommun, andel (%)	Kolada (N00202)	
Andel tillsvidareanställda som arbetar heltid	Egen uppföljning	
Arbetad tid utförd av visstidsanställda timavlönade, kommun (andel)	Kolada (N00205)	
Avgångna tillsvidareanställda under året, kommun, andel (%)	Kolada (N00216)	
Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex	Kolada (U00200)	Mål 9
Hållbart medarbetarengagemang (HME) avseende mål, utvärdering och förväntningar (styrningsindex)	Kolada (U00203)	
Index över attraktiva arbetsvillkor	Nyckeltalsinstitutet	Mål 9
Andel avslutade arbetsskador och tillbud i förhållande till antal anmälda	Egen uppföljning (KIA)	
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, procent	Kolada (N00090)	Mål 9
Lönegap median kvinnor-median män anställda av kommunen, kr	Kolada (N00951)	Mål 9
Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%)	SCB	Mål 8
Medborgarnas uppfattning om möjligheter till insyn och inflytande (Nöjd-Inflytande-Index)	Kolada (U00408)	Mål 8
Andel ungdomar som uppger att de har möjlighet att framföra sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (gymnasieskolans åk 2)	Liv och hälsa ung	Mål 8
Kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt	Kolada (U07402)	Mål 3
Total energianvändning för fastigheter och verksamheter (GWh) (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	
Energianvändning per yta (kWh/m2) (kommunorganisatoriskt totalt, för lokaler och för bostäder)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	Mål 3 (totalt)
Kapitalkostnadsandel (indikerar hur historiska investeringar påverkar ekonomin framöver)	Kommunens ekonomiska uppföljning	
Självfinansieringsgrad (indikerar förmåga att täcka planerade investeringar utan ytterligare skuldsättning)	Kommunens ekonomiska uppföljning	

Kommunövergripande		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Skuld per invånare	Kommunens ekonomiska uppföljning	
Ekonomiskt resultat, kommun (Procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning, Skatt och kommunalekonomisk utjämning $\geq \Delta$ nettokostnad egentlig verksamhet)	Kommunens ekonomiska uppföljning	Mål 1
Soliditet, kommunkoncern	Kommunens ekonomiska uppföljning	Mål 1
Soliditet, kommunkoncern, inklusive pensionsåtaganden	Kommunens ekonomiska uppföljning	Mål 1

Bilaga 13 Styrdokument beslutade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen
Uppdateras löpande på webben, och till dokumentet fram till och med KF 8-9 november.

Arbetsgivarstadga (KF 2014)
Arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan (KF 2012)
och tillhörande riktlinjer (KS 2014-2015)
Arbetsmarknadspolitiskt program (KF 2010)Avfallsplan för Uppsala kommun 2014-2022
Barn- och ungdomspolitiskt program (KF 2009)
Bolagsordningar (KF 2014)
Borgensprinciper (KF 2014)
Bostadspolitisk strategi (KF 2010)
Bredbandsprogram (KS 2013, rev. 2016?)
Cykelpolicy (KF 2013)
CEMR övergripande handlingsplan för Uppsala kommun (KS 2016?)
Dagvattenprogram (KF 2014)
Delegationsordning 2015
Drogpolitiskt program (KS 2013)
Ekologiskt ramverk för planer och program (KF 2014)
Energiplan (KF 2001, rev 2016)
Finanspolicy (KF 2013)
Fördjupad översiktsplan för södra staden (KF 2016?)
Försäkringspolicy (KF 2015)
Handlingsinriktning för fossilbränslefri kollektivtrafik 2020 (KF 2010)
Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2013-2015 (KF 2013)
Handlingsplan för mottagande av nyanlända och asylsökande. (KF 2016?)
Handlingsplan mot våldsbejakande extremism (KF 2016)
Innerstadsstrategi (KF 2016?)
Krisledningsplan (KS 2015)
Kommunikationspolicy (KF 2004, rev. 2016?)
Kulturpolitiskt program (KF 2005)
Kvalitetspolicy (KF 2001, rev 2016?)
Landsbygdsprogram (KF 2016?)
Miljö- och klimatprogram (KF 2014)
Minoritetspolicy (KF 2011)
Mål och riktlinjer för Uppsalas parker (KS 2013)
Naturvårdsprogram (KF 2006)
Näringslivsprogram (KF 2008, rev. 2016?)
Placeringspolicy för donationsstiftelser (KF 2001)
Plan för jämställdhetsintegrering i Uppsala kommun 2014-2016 (KS 2014)
Planprogram för Gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet (KS 2015)
Platsvarumärkesplattform för Verka, etablera och investera (KS 2016)
Policy för hållbar utveckling (KF 2008, rev 2016?)
Policy för internationellt arbete (KF 2014)
Policy för representation (KF 2014)
Policy mot mutor (KF 2014)

Policy och riktlinjer för parkering i Uppsala kommun (KF 2014)
Policy och riktlinjer för representation (KF 2014)
Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering (KF 2015)
Uppsala kommuns policy och riktlinjer mot mutor (KF 2014)
Program för funktionshinderpolitiken
Program för individ- och familjeomsorgen (KF 2004)
Program mot våld i nära relationer
Renhållningsordning (KF 2014)
Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun och dess helägda bolag (2000)
Reglemente för styrelser och nämnder (KF 2014)
Riktlinje för nämndens verksamhetsplanering och uppföljning (2015)
Riktlinje för riskanalys och intern kontroll (KS 2015)
Riktlinjer för bisyssla i Uppsala kommun (KS 2014)
Riktlinjer för bostadsförsörjning (KS 2015)
Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö (KF 2015)
Riktlinjer för sponsring (KS 2012)
Riktlinjer för styrdokument (2015)
Riktlinjer för tillgänglighetsmedel (KS 2015)
Strategi för besöksnäringen (KF 2014)
Säkerhetspolicy (KF 2012)
Trafikplan (2006)
Upphandlingspolicy (KF 2014, rev 2016?)
Vattenprogram (KF 2015)
Åtgärdsplan för extraordinära händelse (KS 2015)
Åtgärdsprogram för luft 2014-2021 (KF 2014)
Ägarpolicy för de kommunala bolagen (KF 2005)
Äldrepolitiskt program (KF 2009)
Överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun (KF 2013)
Överenskommelse om samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Uppsala län (KF 2013)
Översiktsplan (KF2010, rev. 2016?)

Bilaga 14 Uppföljningsplan 2017

Uppföljning	Underlag	KLK skickar ut rutiner	Underlag inlämnas till KLK	Beslutsinstans
Helårsbudget				
Kommunstyrelsen och nämnder	Verksamhetsplaner inklusive budget.	September 2016	Första kvartal 2017	Anmäls i kommunstyrelsen.
Helägda bolag	Bolagens affärsplaner och moderbolagets verksamhetsplan.	September 2016	Oktober 2016	USAB:s styrelse.
Månadsuppföljning				
Kommunstyrelsen och nämnder	Månadsbokslut och avvikelserapportering från fastställd budget.	löpande	Månadsvis	Anmäls i kommunstyrelsen.
Delårsuppföljning i april				
Kommunstyrelsen och nämnder	Ekonomiskt bokslut, helårsprognos, inriktningsmål och uppdrag enligt Mål och budget.	Mars 2017	Maj 2017	Kommunstyrelsen i juni/augusti, efterföljande kommunfullmäktige.
Helägda bolag	Helårsprognos dotterbolag och moderbolag.	Mars 2017	Maj 2017	USAB:s styrelse.
Delårsbokslut i augusti				
Kommunstyrelsen och nämnder	Ekonomiskt bokslut, helårsprognos samt inriktningsmål och uppdrag enligt Mål och budget, KF-/KS-uppdrag, samt program och övriga planer.	Juni 2017	September 2017	Kommunstyrelsen i oktober, efterföljande kommunfullmäktige.
Helägda och delägda bolag	Delårsbokslut, helårsprognos, prognos över uppfyllelse av ägardirektiv och avkastningskrav.	Juni 2017	September 2017	USAB:s styrelse, anmäls i kommunfullmäktige.
Helårsbokslut				
Kommunstyrelsen och nämnder	Underlag till årsbokslut och årsredovisning. Uppföljning av inriktningsmål, uppdrag och indikatorer samt policyer och riktlinjer.	November 2017	Januari/februari 2018	Kommunstyrelsen i mars och kommunfullmäktige i april 2018.
Hel- och delägda bolag	Uppföljning av verksamhet och förvaltningsberättelse, ägardirektiv, avkastningskrav samt policyer och riktlinjer.	November 2017	Februari 2018	USAB:s styrelse, kommunstyrelsen i mars och kommunfullmäktige i april 2018.

Bilaga 15 Uppdrag per nämnd och styrelse, översikt

Läggs in efter inkomna yttranden 30 september.